

CÂNDELA DE MONTRÉAL

LA CHANDELLE DE MONTRÉAL

Anul XXI Nr. 2

martie – aprilie 2017 –

48 pagini

montréalvive 375

MOMENTE DIN ISTORIA MONTREALULUI

În 1640, în Franța se formează « Société de Notre-Dame de Montréal pour la conversion des Sauvages de la Nouvelle-France », ce recrutează coloni pentru insula Montreal, în scopul creării unei populații compuse din francezi și indieni care să trăiască împreună.

Primii coloni, conduși de tânărul nobil Paul Chomedey de Maisonneuve, vor forma așezarea numită inițial, Ville-Marie. Printre ei se numără și Jeanne Mance, cofondatoare a orașului, ce va pune bazele Hotel-Dieu, unul din primele spitale din America de nord, și Marguerite Bourgeois, ce se va ocupa de educație în Noua-Franță.

Începuturile așezării sunt dificile, irochezii opunându-se așezării de coloni. În 1680, așezarea are 493 de coloni francezi. După pacea cu irochezii, în 1701, cea mai importantă amenințare devin britanicii.

În 1760, Ducele de Levis se predă cu cei 5 mii de francezi, armatei britanice comandate de lordul Jeffrey Amherst. Din acel moment, negustorii englezi vor controla comerțul orașului.

În anii 1830, Montreal depășește orașul Quebec, ca metropolă a coloniei.

Dezvoltarea industrială favorizată de o emigrație importantă face ca, din 1861 și până la Marea Depresie din 1929, orașul să cunoască o adevărată Epocă de Aur, fiind centrul principal al dominionului britanic.

Concurența dintre Montreal și Toronto atinge apogeul în anii 1960, Toronto fiind favorizat de dezvoltarea comerțului cu Statele-Unite și de o mutare de sedii sociale de la Montreal, după alegerile din 1976.

Dar statutul internațional al orașului crește în continuare prin organizarea expoziției universale din 1967 și a jocurilor olimpice în 1976.

Astăzi, orașul de peste 1,8 milioane de locuitori se mândrește cu statutul de capitală culturală a Canadei.

Comunitatea română participă la înflorirea orașului Montreal de peste 100 de ani, inclusiv cu o susținută activitate literară și artistică, precum sculptura „Lacrima” a sculptorului Octavian Olariu, de pe fațada Casei Române. (Catedrala Buna Vestire)

Împlinirea a 375 de ani de la înființarea orașului este sărbătorită peste tot la Montreal și este marcată prin spectaculoase jocuri de lumină ce vor cuprinde și emblematicul Pont Jacques Cartier.

Sumarul numărului

PASTORALA LA ÎNVIEREA DOMNULUI IISUS HRISTOS 2017 Liviu ALEXANDRESCU, preot paroh al Catedralei „Buna Vestire” din Montreal	3
DOAMNA DE PE FRONT Diacon Nicolae MARINESCU	4
LIVIA NEMȚEANU-CHIRIACESCU, O VIAȚĂ ZBUCIUMATĂ Victor ROSCA ALGEBRA LUI IONA Dumitru ICHIM	8
SUB SEMNUL GENEROZITĂȚII: ANCA SÎRGHIE, RADU STANCA. EVOCĂRI ȘI INTERPRETĂRI ÎN EVANTAI Mircea GHEORGHE	9
VĂD MEREU ACEA LUMINĂ Melania RUSU CARAGIOIU	10
SUFLETUL ORAȘELOR Veronica PAVEL LERNER.....	11
O FILĂ DIN POVESTE MONTREALULUI văzută de Melania RUSU CARAGIOIU	12
MĂRTURISITOARE -la lansarea trilogiei “ OAMENI AI PĂMÂNTULUI” de George FILIP Prof. teolog Carla BOCĂNICI.....	13
MIHAI EMINESCU ȘI “FRATELE LUI MAI MIC”, LUCIAN BLAGA Anca SÂRGHIE	15
THE DARLING OF KANDAHAR (fragment) Felicia MIHALI.....	19
SUFLET GOL Marcela STRAUA	20
CINE A INVENTAT SCRIEREA ȘI ALFABETUL? Marius FINCA.....	21
« DANS LE VENTRE DE LA BÊTE : RÉCIT D’UN ENLÈVEMENT DU XXIIIÈ SIÈCLE » Miruna TARCAU	23
PETITE HISTOIRE DE MONTRÉAL EN VERSE (fragment) Cristina-Marina MURGEA	27

LIMBA DACILOR ȘI SUFLETUL ROMÂNESC Paula ROMANESCU.....	28
SCHI ȘI MUZICĂ Milena MUNTEANU... 29 Poezii din volumul de versuri POUR TOUS LES VOYAGES/PENTRU TOATE CĂLĂTORIILE Eva HALUS	30
RECENZIE EVA HALUS – „POUR TOUS LES VOYAGES” Corina Diana LUCU	31
O RUGĂCIUNE Cristina-Marina MURGEA.. 31 FUNIA ROȘIE – continuare – Leonard VOICU	32
POEZII Lia RUSE	33
IARĂȘI ȘI ÎNCĂ - “MĂRTURISIRI ASCUNSE ALE CĂLĂTORULUI FĂRĂ NUME” D.H. SILVIAN	34
LA UMBRA URMEI Carmen Ileana IONESCU.....	36
POEZII BASARABENE „Secere și ciocanului” Lilian CUREVICI.....	38
PUTEREA MAGICĂ A GÂNDULUI Elena BUICA.....	39
PRIMA GALĂ DE BOX, ORGANIZATĂ LA CRAIOVA Ion Anton DATCU.....	40
Sonete alese din volumul „FLUTURELE DIN FÂNTÂNĂ” – Premiul european de poezie NUX, Milano 2012 Adrian MUNTEANU.....	42
PARFUM... IUBIRII Elena OLARIU.....	43
SĂPTĂMÂNA MARE Ticu LEONTESCU	44
DIN TRECUTUL ISTORIC AL ROMÂNILOR Lucia MUNTEANU	45
ANUNȚURILE COMUNITĂȚII	47
APARIȚII EDITORIALE (SCRIITORI CANADIENI)	48
„AZI SPRE MÂINE”, de Liuba SÂRBU	48
„POUR TOUS LES VOYAGES”, de Eva HALUS	48
TRILOGIA „OAMENII PĂMÂNTULUI”, de George FILIP	48

Candela de Montreal , revistă fondată și editată, din 1997, de Victor Roșca
CANDELA DE MONTREAL ARE CA SCOP PROMOVAREA CULTURII ȘI LITERATURII
SCRISE DE AUTORI ROMÂNI DIN CANADA

Redacția și administrația: 8060 Christophe Colomb, Montréal, Québec, Canada H2R 2S9; Telefon:(514) 736-0950

Redactor Șef : Victor Roșca

Secretară de red.: Corina Luca

Ilustrațiile : Angela Faina

Consilier de redacție: pr. Liviu Alexandrescu

Redactori : Mircea Gheorghe, Nicolae Marinescu

Tehnoredactare: Marius Neaga

Administrația: Ioan Lăcătușu

PASTORALA LA ÎNVIEREA DOMNULUI IISUS HRISTOS 2017

Liviu ALEXANDRESCU,

preot paroh al Catedralei „Buna Vestire” din Montreal

„Ziua Învierii, să ne luminăm popoare, Paștile Domnului,
Paștile!”

Iubiți credincioși!

Cu ajutorul Bunului Dumnezeu, ne aflăm în preajma Sfințelor Sărbători ale Învierii Domnului Hristos și în acest an binecuvântat 2017.

Așteptăm cu sufletele pline de emoție și de bucurie să ajungem

la marele eveniment al Învierii, care reprezintă pentru noi esența și temeiul cel mai important al credinței ortodoxe, cum spune Sfântul Apostol Pavel : *„Dacă Hristos nu ar fi înviat, zadarnică ar fi fost credința voastră, zadarnică ar fi fost propovăduirea noastră.”* (1 Corinteni XV, 14)

Prezența reală a Domnului Hristos este întărită de noi, nu numai prin așteptare, cât mai ales prin deschiderea sufletească a fiecărui credincios în parte, care trebuie să-L întâmpine pe Hristos înviat. Aceasta este Învierea! Nu suntem chemați doar ca martori, ci și ca participanți ai Învierii. Învierea Domnului Hristos este învierea noastră! Prin participarea la Sfintele Taine suntem chemați la viața de veci, cum spune Mântuitorul nostru: *„Cel care mănâncă Trupul Meu și bea Sângele Meu, are viață veșnică și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi”* (Ioan VI, 54)

Așadar, la Jertfa Domnului Hristos trebuie să răspundem cu jertfa noastră! Nu putem să-L lăsăm doar pe Hristos să sufere, să plângă, să fie batjocorit pentru păcatele noastre! Când El ne îmbrățișează chiar și în cele mai dureroase momente ale vieții Sale, fiind pe cruce, înlăcrimat, îndurerat, însângerat, se cuvine ca și noi să analizăm firea noastră căzută în păcat și să plângem împreună cu El pentru greșelile noastre și să încercăm să-I ușurăm greutatea Crucii, cea purtată pentru noi.

În această lucrare divină-umană constă bucuria Creatorului, Care ne aduce de la moarte la viață, cum spune cântarea: *„căci din moarte la viață și de la pământ la cer, Hristos Dumnezeu ne-a trecut pe noi”*.

Sfântul Ioan Gură de Aur ne cheamă în noaptea Învierii să participăm la Masa cea Mare, de Jertfă și de bucurie, de biruință asupra morții, unde Jertfa și Jertfitorul se identifică

cu aceeași Persoană: Domnul Iisus Hristos, Mântuitorul nostru!

Momentul Morții și al Învierii Domnului Hristos, marchează începutul iubirii desăvârșite a lui Dumnezeu, arătând că Învierea Domnului desființează moartea prin Moartea Sa și înființează viața prin Învierea Sa.

Iubiți credincioși,

Pentru aceasta se cuvine să așteptăm cu pace și iubire, cu dragoste de Dumnezeu și de oameni, să ne bucurăm de acest Praznic și să mărturisim din Noaptea Învierii până la Înălțare, salutul creștinesc de **„Hristos a Înviat!”**.

Preotul Paroh Liviu Alexandrescu, împreună cu Consiliul Catedralei „Buna Vestire” din Montreal, vă dorește ca lumina Învierii Domnului să lumineze sufletele și casele dumneavoastră și vă așteaptă cu drag la Sfintele Sărbători!

„Hristos a Înviat!”

DOAMNA DE PE FRONT

Diacon Nicolae MARINESCU

Este o proză scurtă, inspirată dintr-o poveste adevărată, așa cum mi-a fost relatată de părintele Onisie Morar, din Statele Unite.

Multe lucruri ieșite din comun mi-a fost dat să văd și să aud în preumblările la care m-a obligat slujirea preoțească, iar întâmplarea ce urmează să v-o povestesc este una dintre ele. S-a petrecut acum mulți ani, în parohia mea de pe coasta de est a Statelor Unite, însă atunci, ca și acum, am fost îndreptat că a fost una dintre acele

momente discrete, dar minunate, când Dumnezeu Își atinge degetul de viață noastră și ne-o schimbă cu desăvârșire.

În dimineața aceea, Joshua se deșteptase, ca de fiecare dată, la ora cinci fix. Avea un ceasornic interior care nu dădea niciodată greș, de zece de ani încoace, de când se pensionase din armată. Se îmbracă în halatul său de salon și își puse în picioare papucii. Ceilalți nu se treziseră încă. Soția sa și fiul cel mic dormeau încă, așa că bărbatul nici nu îndrăznea să aprindă lumina în drumul său spre baie. Știa foarte bine traseul pe întuneric și pășea pe holuri ca o pisică. Obişnuia să își facă o cafea și să o bea liniștit, lecturând ziarul pe îndelete. Deși în bucătărie avea un filtru de cafea, lui Joshua îi plăcea cafeaua la ibric, cum învățase de la nevastă-sa, româncă de-a noastră de prin părțile Bihorului. Turna lichidul aromat în ceașcă și adulmeca nesățios caimacul, înainte de a duce ceașca la gură. Era micul lui ritual de dimineață.

Se așeză apoi în fotoliul din camera de zi, sub fereastra ce dădea spre stradă. O lampă discretă îl învăluia doar atât cât să vadă literele din ziar. Era o liniște desăvârșită, ca de început de lume. Se auzea doar pendula leneșă a ceasului din bibliotecă. În momente ca acestea, lui Josh – așa îi spuneau prietenii – i-ar fi plăcut să fie scriitor. Cu două ore petrecute în desăvârșită liniște ar fi putut să creeze câteva pagini interesante în fiecare zi.

Dar Joshua nu era scriitor, așa că se opri din reverie – nu de alta, dar se răcea cafeaua – și se propti pe titlurile de pe prima pagină a ziarului. Aici, o știre despre criza economică din America ultimilor doi ani. Dincolo, un raport științific cu privire la încălzirea globală. Accidente de circulație, ori detalii absolut neinteresante din viața unor vedete.

«Știrile nu se schimbă niciodată prea mult. Aceleași lucruri, întâmplându-se altor oameni. Aș vrea mai degrabă să trăiesc propriile experiențe, decât să citesc ce se întâmplă altora. Sunt propriul meu ziar și radio. Consider că omului nu îi e dat să știe tot ce se întâmplă în lume. Omul deschide televizorul și toți prezentatorii aceia îl bombardează cu știrile

locale, naționale și internaționale. La fel și ziarele. Iar bietul de el, cu toate problemele lui, este împovărat cu problemele întregii lumi.»

Așa gândea Joshua în timp ce citea fără interes știrile. Atenția i se opri pe un titlu despre războiul din Orientul Mijlociu. Erau acolo soldați tineri care își pierdeau viața în chinuri groaznice iar armata făcea încă un rând de funeralii cu sicriul acoperit. Îi părea rău de acești băieți, dintre care mulți abia dacă gustaseră din bucuriile vieții. Asta îl făcu să își amintească de propriile lui plantoane fără somn, nopți în tranșee mizerabile, camarazi dispăruți și atacuri prin păduri pe unde nu trecuse toporul de la facerea lumii.

Joshua fusese ofițer de infanterie în războiul din Coreea. Fusese încartiruit undeva la est de Seul vreme de trei ani chinuitori, în care timp văzuse și auzise de toate. Moartea nu îl mai speria, pentru că fusese o prezență zilnică în rândul plutonului său.

Se opri din lectură, își șterse o lacrimă din colțul ochiului și privi pe fereastră.

Așa îl găsi soția lui: cu privirea fixată spre un pom imaginar de pe strada lor.

- Buna dimineața, Josh. E o dimineață liniștită, nu ?

- Bună dimineața, draga mea. Liniștită, da. Măcar afară e liniștită.

Soția lui îl cunoștea prea bine. Îl vedea tulburat.

- Dar înăuntru ?

- Ei, știi tu. Numai când văd știrile astea despre băieți tineri care și-au găsit sfârșitul prin războaie străine, mă cuprinde cea mai tristă dintre tristeți. Nu e drept, înțelegi? Mă gândesc numai la cărțile pe care nu au mai apucat să le citească, la locurile pe care nu le-au mai văzut, la fetele pe care nu le-au mai iubit...

- Dar tu ai scăpat cu viață, Josh. Măcar pentru asta ar trebui să fii bucuros.

- Sunt, Ana. Sunt. Dar uneori nu înțeleg de ce.

- Ce vrei să spui ?

- Am fost de atâtea ori pregătit să mor. Făcea parte din viața mea de soldat. Mă resemnasem cu ideea că voi putea muri în ziua următoare, în misiunea următoare. Dar moartea m-a ocolit.

- Ei bine, dragul meu, poate că asta e o chestiune pe care ai putea să o discuți cu părintele Morar. Știi că l-am invitat pe la noi în dimineața asta ca să ne binecuvânteze casa cu apă sfințită. Așa se face la noi, la ortodocși, la început de an. Și sunt convins că o să îți placă de el. E un om educat și bun la sfat. Doar e ardelean.

- Bine atunci. Mă duc să mă bărbieresc și apoi pregătesc micul dejun. Și Josh se ridică, tot întrebându-se în sinea lui ce e acela „ardelean”. Trebuie să fie ceva interesant. Doar avea încredere în gusturile soției lui în materie de oameni.

Ana îl privi cum mergea agale spre baie. Erau căsătoriți de mai bine de treizeci de ani, dar tot îi citea uneori pe chip o

anumită amărăciune ca o rană veche de război. Se duse și ea la ale sale și o oră mai târziu, toată familia lua micul dejun în bucătăria luminată acum de soarele dimineții printr-o fereastră generoasă. Apoi, copiii au plecat la școală, iar Joshua și soția lui au ieșit pe terasă.

Așa i-am găsit eu pe la prânzișor.

- Bine v-am găsit dragii mei. O zi minunată, nu-i așa ?

- Bine ați venit, părinte. O zi numai bună pentru busuioc și apă sfințită. Ne face sufletul ca Iordanul. Pofțiți, vă rog, înăuntru.

Am intrat împreună cu gazdele, m-am făcut comod și apoi am început să îmi pregătesc ustensilele pentru ritualul de Bobotează: epitrahilul, crucea, gălețușa cu agheasmă și busuiocul. Am început a cânta: „În Iordan botezându-Te Tu Doamne...”, iar Ana mă secunda cu vocea ei plăcută de alto. Am trecut apoi prin fiecare cameră, stropind pereții cu agheasmă, în timp ce Joshua îmi urmărea fascinat mișcările, de parcă asista la primul spectacol de prestidigitație din viața lui.

După ce am terminat de colindat casa, ne-am oprit în salon, unde Ana ne puse în față câteva prăjituri și ceștile de ceai.

- Doamna Ana, începui eu, m-ați întrebat zilele trecute despre icoana pe care vrem să o zugrăvim pe catapeteasmă. Este icoana Maicii Domnului numită și Ocrotitoarea. Originalul se află la episcopie. Are pe ea acel drapel românesc care ocrotește ca un curcubeu episcopia noastră. Întâmplarea face să am la mine o copie mai mică a ei.

Am scos apoi icoana din geantă și i-am întins-o doamnei Ana.

De aici, lucrurile au luat o întorsătură neașteptată.

Din locul unde stătea, Joshua se crispă la față, ochii îi rămaseră fixați pe icoană, respirația i-o luă razna, vocea – deși era limpede că voia să spună ceva – refuza să îl asculte și i se poticni la jumătatea gâtului. La început am crezut că s-a înecat cu prăjitură sau că s-a fript cu ceaiul.

- Joshua, îl întrebă soția lui, s-a întâmplat ceva ?

Dar el părea că trăise spaima preotului Zaharia, tatăl Sfântului Ioan Botezătorul, care rămăsese mut după întâlnirea cu îngerul în templu.

- Joshua, dragule, ești bine ?

Joshua, tot cu ochii la icoană și cu vorba în gât.

- Eu... eu...

- Da ?

- Eu... o... cunosc... pe... doamna.

- Care doamnă ? întrebai eu.

- Doamna din icoana dumneavoastră. Am mai văzut-o cândva.

M-a prins ca într-un stop-cadru. Nu știam ce să îi spun. Credeam că are un moment de déjà-vu tare încurcat.

- Joshua, încercai eu să precizez, în icoana aceasta este reprezentată Maica Domnului și nu văd cum ai fi putut să o întâlnești, din moment ce ea trăiește în ceruri de aproape două mii de ani.

- Părinte, în ceruri sau nu, sunt sigur că ea era. Să vedeți cum s-a întâmplat...

Și Joshua începu să povestească:

- Eram soldat în războiul din Coreea, în vara lui '53. Plutonul meu a fost atacat prin surprindere. Nici nu a fost o luptă, ci mai mult un măcel. Camarazii mei au murit atunci pe capete. Eu căzusem la pământ și cu ultimele forțe, am văzut un ofițer inamic cum trece pe la fiecare rănit și îi trage un glonț în cap, ca să fie sigur că nu supraviețuiește careva. Îmi vedeam moartea cu ochii. În clipe ca aceea, se zice că timpul trece cu încetinitorul. Mi-am luat rămas bun de la soția și de la copiii mei și așteptam resemnat sfârșitul.

Când a ajuns în dreptul meu, însă, parcă o mantie străvezie m-a acoperit. Ofițerul coreean, deși s-a uitat în direcția mea, părea că nu m-a zărit și a trecut mai departe, plantând câte un glonț în creștetele camarazilor mei. Iar înainte să îmi pierd cunoștința, vă jur că am văzut o femeie frumoasă și elegant îmbrăcată, ca o împărăteasă. Ea m-a acoperit cu acea mantie minunată și invizibilă și mi-a zâmbit complice. Atunci am știut că totul o să fie bine.

S-a lăsat tăcere. Joshua părea că își luase o piatră de pe suflet, nu atât pentru că ne spusese povestea, cât pentru că se lămurise, după atâția ani, cine fusese femeia misterioasă care îi salvase viața pe front. Am mai vorbit apoi de una de alta, iar Josh devenea, sub ochii mei, mai însuflețit, mai voios și chiar mai tânăr.

Cât despre mine, după ce am mai băut un ceai cald de la doamna Ana, am plecat acasă convins încă o dată că Dumnezeu lucrează uneori și prin robul său Nabucodonosor.

Icoană a Maicii Domnului

LIVIA NEMȚEANU-CHIRIACESCU, O VIAȚĂ ZBUCIUMATĂ

Victor ROSCA

Livia Nemțeanu-Chiriacescu începe să scrie și să publice din 1942, de la vârsta de 15 ani, când era elevă de liceu. În 1987, a plecat într-o vizită în Canada, împreună cu soțul, Ioan Silviu Nemțeanu, unde a cerut și a primit azil politic, instalându-se la Montreal.

Livia Nemțeanu-Chiriacescu

era o fire înclinată spre acțiune și născută cu talent literar. A urmat cursurile Facultății de Drept din București. Încă din facultate, s-a înscris și a activat în Organizația Tineretului Liberal. A manifestat o rezistență mută la presiunea comunistă. La cursul de materialism-istoric și dialectic, care avea loc în Aula Mare a Facultății de Drept, ținea deschisă pe pupitru «Viața lui Iisus» de François Mauriac, sfidând grupul studenților comuniști. Atitudinea ei s-a soldat cu excluderea din facultate ca “dușman al poporului”. Căsătorindu-se cu Gil Mănescu conferențiar universitar la Facultatea de Drept, Secretar General al Tineretului Liberal și Ministru subsecretar de stat la Ministerul de Finanțe, ș-a schimbat numele și s-a înscris imediat, sub noul nume, la Institutul de Arhivistică, Bibliologie și Muzeografie, institut, mai târziu, transferat la Facultatea de Istorie, ca Secția Arhivistică. Între timp, soțul ei a fost arestat și condamnat la 10 ani. Pentru executarea pedepsei a fost trimis la Aiud. Întrucât tinerii înscriși în partidele istorice erau arestați, fiind căutați de Securitate, reușește să fugă și să se ascundă în orașe de provincie. Aceasta a obligat-o să întrerupă studiile și la a doua facultate. După doi ani, decretul de arestare fiind anulat, și-a reluat cursurile universitare la ambele facultăți drept și istorie.

Cu diploma de onoare de la Facultatea de Istorie și o diplomă în bibliografie, a fost repartizată la Biblioteca Centrală de Stat, unde a semnat un contract de publicare a unei cărți despre “Răscoala din 1907”. Dar în anul următor a fost dată afară, descoperindu-se că soțul ei Gil Mănescu este deținut politic și nu este rudă cu ministrul comunist Manea Mănescu, cum răspândise zvonul sora lui Mircea Eliade, colegă de serviciu, întrebând-o uneori în public dacă a fost la recepția “de aseară”, și ajutând-o astfel să-și păstreze un timp postul.

Fără serviciu, reușește să obțină diploma de la Facultatea de Drept încercând să intre în Colegiul avocaților, cererea, fiindu-i respinsă. Prin relații personale a reușit să intre

Livia NEMTEANU (1927 - 2016)

jurisconsult stagiar la Întreprinderea de Sortare de piei (crude), în cartierul Ferentari. Relevându-și valoarea la procesele întreprinderii de la Arbitrajul Ministerului Bunurilor de Consum, i s-a propus postul de consultant arbitral și apoi consultant șef, unde a funcționat până la reorganizarea Ministerului Muncii, când i s-a oferit și a ocupat postul de consilier juridic, apoi consilier șef, timp de peste 20 de ani.

În anul 1968 s-a recăsătorit cu judecătorul Ioan Silviu Nemțeanu care, după căsătoria cu Livia Chiriacescu, a demisionat neputând executa sentințele impuse de regimul comunist și a intrat consilier juridic mai întâi în provincie și apoi în București.

În 1970 li s-a născut unicul fiu, Codruț. De la naștere i-au dat posibilitatea să învețe, pe lângă limba română, franceza și germana, înzestrându-l cu o cultură excepțională. După 1987 ajungând în Canada, la continuarea studiilor colegiale și universitare, strădaniile părinților au fost răsplătite din plin.

După debutul literar din 1942, cu poezia “Răzvrătire în Ardeal” a continuat cu numeroase apariții în mai toate ziarele și revistele din București: Ardealul, Academia, Universul Literar, Luceafărul, Fapta, Poporul, Transilvania Noastră, Almanahul Femeia, Nea Elas, Universul Copiilor și altele.

În această perioadă efervescentă, scriitoricească, publică

două cărți de poezii: *Răscoala* din 1907, Contribuții bibliografice, E.S.I.P., București, 1957, 143 pagini; *Ochi de pisică*, poeme, Editura pentru literatură, București, 1969, 93 pagini; *Marele Pan*, poezii, Editura Cartea Românească, București, 1973, 120 pagini; *Amurgul Alb* versuri, Editura Cartea Românească, București, 1981, 103 pagini; urmate de *Pământul dinlăuntru*, poeme, Editura Planeta, București, 1999, 319 pagini.

În 1977, a fost propusă pentru intrarea în Uniunea Scriitorilor din România, acces blocat până în 1989.

Stabilită în Canada, Livia Chiriacescu Nemțeanu își continuă pasiunea pentru literatură. Ea este prezentă între colaboratorii primelor ziare de limba română apărute în Quebec, *Luceafărul Românesc* și *Doina*, cu o existență limitată. Activitatea ei publicistică va continua însă, la ziarele și revistele *Tribuna Noastră*, *Pagini Românești*, *Destine Literare*, *Candela de Montreal*, *Cuvântul Românesc* din Hamilton, *Litterae* din Toronto, *Cuvântul adevărului* din Edmonton, *Dorul* din Danemarca, unde a fost corespondent permanent din 2004 până în 2008.

Cărțile publicate după stabilirea în Canada sunt: *Europa...în autostop*, călătorii, Editura Cartea Românească, Buc., 2001, 334 pagini, cu 45 ilustrații color. Cartea conține Prima călătorie în Europa de vest: Viena, Salzburg, München, Stuttgart, Frankfurt, Valea Rinului, Koblenz, Düsseldorf, Bruxelles, Waterloo, Gand, Bruges, Anvers, Rotterdam, Delft, Haga, Amsterdam, platoul Ardenilor, Stoenkerke, Bretania de nord, Normandia de nord, Bretania de sud, Vannes, Carnac, Valea Loarei, triumphiul roman Orange, Nîmes, Arles, Avignon, Paris și Geneva; *Europa în autostop și restul lumii*, aventuri în călătorii, Ed. Cartea Românească, Buc., 2001, 349 pagini, cu 72 ilustrații color. Cartea conține localități din: Italia, sudul Franței, Spania cu Țara Bascilor, și restul lumii; Vestul canadian cu munții Stâncoși, insula Vancouver, Mexic cu Yucatan, America cu Marele Canion, Guadelupa, Marocul, Costa Rica; *Tierra del Fuego Fin del Mundo*, călătorii și aventuri din anii 2001-2005, Editura Muzeul Literaturii Române, Buc., 2005, 348 pagini, cu 124 ilustrații color. Cartea conține: Paștele în Insula Paștelui cu călătorie în buricul pământului, *Tierra del Fuego* cu *Fin del Mundo*, călătorie în, Argentina, Bolivia, Grecia și, Egiptul, Chile, țara dintre munți și ocean; *Crucea Cavalerilor de Malta*, nuvele, Editura Paralela 45, Pitești, 2010, 350 pagini, plus 138 ilustrații color. Cartea conține: *Căpitanul din Sicilia*, *Empedocle și George*, Un sejur la Palermo, Indochina, Vietnam, *Crucea Cavalerilor de Malta*, De ce Israel? Perlele din Singapore, Patagonia, Jamaica; *Manuscrisul din tren*. Jurnalul vieții mele. Memorii 1930-1989", Editura Paralela 45, Pitești, 2010, 440 pag., cu 68 fotografii de familie și

istorice (sec. 19 și 20); *De dragoste și de moarte*, Poeme, Editura Paralela 45, Pitești, 2010, 190 pagini.

Cărțile Liviei Chiriacescu Nemțeanu sunt comentate de *Mircea Ciobanu* în referatul editorial la publicarea primei cărți de poezie *Ochi de pisică* la Editura pentru literatură, 1968; *Tudor George*, *Amurgul alb*, Ed. Cartea Românească, București, 1981 în *Luceafărul*, 10 oct. 1981; *Aureliu Goci*, *Amurgul alb*, Ed. Cartea Românească, România Literară, nr. 14, 1 aprilie 1982; *N. Prelipceanu*, *Europa în Autostop*, 2 volume, România Liberă, 3 sept. 1999; *Magda Ionescu-Ghinea*, *Tierra del Fuego Fin del Mundo*, Revista Tribuna Noastră, Montreal, nr. 50, iulie-sept. 2005; *Titu Popescu*, Editoriale, Doi scriitori de peste ocean, *Pământul dinlăuntru*, Revista Dorul din Danemarca, Anul XV, nr. 186, oct. 2005; *Magda Ionescu-Ghinea*, *Tierra del Fuego Fin del Mundo*, Revista Dorul din Danemarca, Anul XV, nr. 186, oct. 2005; *Constantin Clisu*, *Tierra del Fuego Fin del Mundo*, Cuvântul Adevărului, revistă de spiritualitate ortodoxă și cultură românească din Edmonton, Canada, vol. VIII, nr. 3-4, 2005, pag. 39-40, (dec. 2005) și de *Denisa Parvete*, *Pământul dinlăuntru*, recenzie, Revista Dorul din Danemarca, anul XV, nr. 191, martie 2006.

Activitatea scriitoricească a Liviei Nemțeanu nu se limitează la publicistică și la scrierea unor cărți literare. În 2005, ea avea încă multă energie pe care și-a dăruit-o Cenuclului Mihai Eminescu, o activitate de mare anvergură.

După înființarea Asociației Canadiană a Scriitorilor Români, Alx Cetățeanu înființează Cenuclul Mihai Eminescu. Livia Nemțeanu preia conducerea și de la început îl dotează cu un statut. După câteva ședințe mai puțin reușite într-o cafenea, Livia Nemțeanu în înțelegere cu Ala Mîndican (Asociația Culturală a Moldovenilor) și dr. Paul Dăncescu (Asociația Culturală Română) îi stabilește un loc permanent de activitate, la Centrul Comunitar Cotes des Neiges,

Prin gruparea celor trei asociați românești într-un singur local dar mai ales în jurul activității cenuclului literar Mihai Eminescu ia naștere o adevărată mișcare literară, fără echivalent în diaspora românească. Celor trei organizații li se alătură Ioan Anton Datcu, cu Cenuclul Umoriștilor și Marius Finca cu Cenuclul de Istorie.

Prin revista *Candela de Montreal* activitatea literară din jurul Cenuclului Literar Mihai Eminescu din Montreal este cunoscută în toată Canada.

În 2016, în urma unui control medical, aflând că zilele ei de viață îi sunt numărate are tăria să numească pe Carmen Ionesc, înlocuitor, la conducerea Cenuclului Mihai Eminescu.

Prin trecerea ei în veșnicie, scriitorii din Montreal îi vor purta o frumoasă amintire.

ALGEBRA LUI IONA

Dumitru ICHIM

ALGEBRA LUI IONA

De câte ori
Damascul meu Te căuta
mă-nfricoșai cu semnul lui Iona.

Algebrei,
vânătorilor confuze,
urcam în sensul invers
cuvântului râvnit de buze.
Puia necunoscuta,
răscruce umbrei, unde-mi înfloreau
cucuta.

Cum se rezolvă
problema Ta cu chitul?
Chiar dacă-n cuget
pelin nu-s,
cum poate oare infinitul
să se pogoare-n apă
și lumile
pe dos să le înceapă?
Cum? Infinit spre minus?
Ciudatul semn ninivitean
aripa mi-o oprește să mai urce.
Același opt culcat mi-aduce,
paradoxalul semn de infinit,
de data asta-n cruce.
Cum ar putea să fie,
logic?

Algebra lui Iona
de ce invers o-ncepi cu tau?
E tot ce-a mai rămas
din alfabetul lui Adam,
o literă și infinitul L-ai schimbat -
cu-n tau tautologic!

A DOUA ÎNTÂMPINARE - A DOMNULUI

După ce a părăsit templul,
Fecioara Născătoare,
cu Pruncul înfășat în axion,
cerca s-ascundă ce-i spusese Simeon,
în special, partea a doua.

Urmă a doua-ntâmpinare -
ce I-o aduse roua -
stropi cățărați
pe-o streășină de floare,

care în
limba lor
grăiau numai cu ochii ei,
profeticul amar despre Lumină.

"Cu cine vorbeai
Prea Sfântă noastră Maică?"
a întrebat-o Iosif
cu vocea blajină,
nebănuind necazul.

Nimic n-a răspuns, nimic nu a spus,
privindu-și vedenia drept,
dar dintre stropii
ce-i înfloriseră obrazul,
unul căzând
sărută mănua Pruncului Iisus.

...și Prea Înrouata
Îl strânse, mai tare, la piept.

LA CEAS DE DOR ÎNALT

De pe cornișa pildei Tale,
eu sunt acela care către Ierihon
se cobora din dorul lui la vale
și a căzut între tâlhari.
Nici chiar acum nu bănuiesc
din ce motiv,
la stârvul meu aproape mort
a zăbovit acel Străin
(samariteanul milostiv)
spălându-mi rănilor cu vin.

Când întâlnești Străinul după-un an,
(prea milostivul meu Samaritean)
era pe cruce între doi tâlhari.
L-am auzit cum binecuvânta,
încet,
și-mi zise-aproape mort
Străinul de pe lemn:

"E prea târziu de vin și untdelemn,
dar caută-un burete
și adă-mi mult oțet,
de poți chiar un ulcior,
cât încă am putere să le șterg
cele trei zile de pe neagra tablă
din inimile lor."

CÂNTEC DE LEAGĂN

Somn așteptării,
lin, liniștei dragi,
alcătuire
miresmei de fragi,

somn al uitării,
stup dulce-n pelin,
copere-mi pâcla
tristeții de pin.

Somn ce îngână
desfaceri de lut,
dă-mi noptii luna
din primul sărut!

MĂSURA LUNII

Omul - măsură
lucrurilor toate?
Îndrăgostit fiind
întreb iscoditorul:
"Crezi asta că se poate?"

Încăi
de ași putea să-i înțeleg
măcar un bob de mură,
dar nici măcar atât.
"Tu, frunzei mele lună mai
și-a brațelor măsură
de câte ori te-mbrățișez,
de trupul tău hapsân
precum aripa flămânzind de zbor
când crudul cer
îl înfloresc lăstunii,
măsura o greșesc ca-ntotdeauna -
ba cu-o lumină în prisos rămân,
ba ție cu-n sărut dator.
Au, n-am dreptate dragă?"

Depinde...de măsura lunii!

SUB SEMNUL GENEROZITĂȚII:
ANCA SÎRGHIE, RADU STANCA.
EVOCĂRI ȘI INTERPRETĂRI ÎN EVANTAI
Mircea GHEORGHE

Radu Stanca în fața unei asemenea omagieri la care participă, alături de dânsa și numeroase alte personalități din lumea teatrului, scriitori, prieteni, membri ai familiei.

Radu Stanca (1920-1962) a fost una dintre figurile marcante ale anilor 50 și de n-ar fi dispărut prematur din cauza ftiziei la 42 de ani, destinul lui de creator în plină ebuliție s-ar fi împlinit cu siguranță la un nivel net superior în condițiile mult mai favorabile pentru cultură ale anilor 60 când literatura română a ieșit la lumină din tunelul proletcultist. Radu Stanca a traversat acest tunel cu demnitate, fără nici un compromis, dedicat și fidel fără întrerupere creației sale autentice. A plătit un preț greu pentru această rectitudine, căci niciuna dintre cele 15 piese de teatru pe care le-a scris nu a văzut luminile rampei, iar ca poet, a fost în bună parte ignorat de marele public. Dar a fost, în schimb, din timpul vieții și imediat după moarte, în anii 60, prețuit, iubit și admirat pentru baladele sale publicate în 1945 în *Revista Cercului literar* de la Sibiu și pentru întreaga sa activitate teatrală de zeci de actori și de prieteni cu care a împărțit aceleași idealuri estetice și literare. Prietenii aceștia, deveniți ulterior iluștri precum Ion Besoiu, Ion Negoitescu, Ștefan-Augustin Doinaș, Nicolae Balotă, Eugen Todoran, Cornel Regman, Eta Boeriu, Ioanichie Olteanu și întreg tineretul cultivat din Sibiu care se pasiona pentru piesele regizate de Radu Stanca cu o autoritate de mare maestru la teatrul din Sibiu, i-au păstrat memoria și au transmis-o generațiilor următoare până în zilele noastre. Cartea de *Evocări* semnată de Anca Sîrghie se înscrie astfel într-o continuitate ce este, din fericire, departe de a se epuiza și contribuie la menținerea și aprofundarea interesului general pentru o operă valoroasă încă vie.

Cele mai multe dintre evocările celor care l-au cunoscut direct sau indirect pe Radu Stanca au în centru personalitatea sa de om de teatru. Este firească, din cel puțin două puncte de vedere, această preferință. Mai întâi, manifestările lui ca poet și autor dramatic au fost drastic limitate de epoca în care a trăit. Pur și simplu, baladele lui Radu Stanca și piesele lui care cultivau genul tragic nu se potriveau cu minabila direcție sovietizantă dată literaturii care era transformată într-o

simplă activitate agitatorică. Iar în al doilea rând, succesele lui ca regizor și actor, oricât vor fi fost ele de importante, sunt în același timp și cele mai fragile în fața timpului. Se poate celebra cu ușurință o operă scrisă și după câteva secole de la producerea ei, dar o operă orală, cum este cea de actor sau regizor, are nevoie pentru conservarea memoriei ei de martori direcți care au asistat, cum s-ar zice, *pe viu* la producerea și împlinirea ei. Anca Sîrghie, iubitoare a operei multiforme a lui Radu Stanca căreia i-a închinat și o teză de doctorat în 1981, este un astfel de martor direct și ea semnează în carte mai multe convorbiri, interviuri luate celor ce l-au cunoscut pe Radu Stanca, care au lucrat cu el sau sub conducerea lui ori care s-au format ca oameni de teatru în urma contactelor frecvente cu el. Profesoara Anca Sîrghie înserează, de asemenea, în carte și evocări proprii în texte excelente ca de exemplu *Radu Stanca pe sub castanii cetății*.

Cartea cuprinde trei secțiuni. *Evocări*, care ocupă trei sferturi din carte, *Interpretări*, și *Radu Stanca în reportaje*.

Evocările sunt semnate de regulă de actori și parcurgându-le se impun nu doar imaginea lui Radu Stanca, personalitatea lui artistică, generozitatea, talentul și cultura lui imensă, ci și istoria culturală a Sibiului în primele două decenii de după Război. Sibiul lui Radu Stanca și al celorlalți membri ai Cercului literar este un burg plin de farmec și de istorie, cu o viață culturală intensă, cu o societate receptivă, cu un tineret inteligent, cultivat, curios și entuziast care trăia pentru idei și pentru artă. Revine ca un laitmotiv în majoritatea evocărilor locul privilegiat pe care-l ocupa teatrul în acest oraș îmbibat de istorie și de tradiții culturale. Radu Stanca, de altfel în corespondența lui cu criticul Ion Negoitescu mărturisea o preferință netă pentru Sibiu, în comparație cu Clujul sau cu Bucureștiul. Nu avea nici un complex provincial, căci era conștient de valoarea activității sale într-un mediu cultural primitor și sincronizat cu marea cultură europeană și universală. Câteva titluri de evocări sunt suficiente pentru a înțelege cât de implicat a fost Radu Stanca în viața culturală și intelectuală a Sibiului: *Începuturile mele în teatru. Radu Stanca așa cum l-am cunoscut* (Eugenia Dimitriu-Barcan), *Contribuții sibiene la dezvoltarea artei teatrale românești* (Radu Basarab) *Radu Stanca - un spirit renașcentist* (convorbire cu Anca Sîrghie), *Întâlnire cu Radu Stanca* (Lerida Bucholtzer), *Actorul - un prieten al regizorului Radu Stanca* (Paul Mocanu). Nu sunt uitați nici cei din imediata apropiere a lui Radu Stanca, precum soția lui, frumoasa actriță Dorina Stanca, sau fratele Horia Stanca (semnatar al unei evocări impresionante despre ultimele momente al lui Radu Stanca (*Radu Stanca, fratele meu*). Așa cum se compune din toate evocările acestea pline de dragoste, de prețuire și de regrete, imaginea omenească este a unui ins fragil, supradotat, ușor distant din cauza timidității sau a bolii care l-a diminuat încă din tinerețe, fascinat de idei, entuziast și creativ în toate demersurile sale artistice. O atenție

deosebită este acordată personalității sale de regizor și la peste cinci decenii de la dispariția sa nu putem fi decât impresionați de spiritul său deschis, de modernitatea viziunii sale teatrale care, evident, era cu totul prematură în anii aceia dominați de simplism estetic și de primitivism ideologic.

În *Interpretări* sunt inserate cinci texte pertinente semnate de Anca Sîrghie, în care sunt cercetate relațiile dintre poezia baladescă a lui Radu Stanca și cea a lui Mihai Eminescu sau a unor poeți germani, precum Schiller ori Uhland. Autoarea analizează de asemenea muzicalitatea poeziei lui Radu Stanca și, dincolo de literatura propriu-zisă, implicarea lui în dezvoltarea teatrului pentru copii (*Radu Stanca și lumea teatrului păpușilor la Sibiu*).

În ultima secțiune sunt descrise evenimente culturale recente - lansări de cărți, simpozioane, lecturi publice etc. - în care opera lui Radu Stanca a fost totdeauna prezentă, chiar dacă nu totdeauna în prim-planul manifestării. Dar după secțiunea extrem de bogată a *Evocărilor*, faptul că poezia lui Radu Stanca face parte dintre referințele majore ale literaturii române din ultimele decenii este un semn de perenitate care face dreptate destinului antum lipsit de lauri al autorului.

S-a vorbit de multe ori și se mai vorbește din când în când, cu grijă spre a nu contraria corectitudinea politică și sensibilitățile naționale, despre literaturi mari și literaturi mici. În Quebec, se acceptă cu ușurință faptul că literatura chebecoază este o literatură mică în comparație cu marile literaturi ale lumii - franceză, engleză, germană, italiană, americană etc. - deși ea a dat numeroase personalități de mare calibru, ca de exemplu, Germaine Guévremont, Alain Grandbois, Marie-Claire Blais, Anne Hébert etc. Literatura română are un statut asemănător cu al literaturii chebecoaze în pofida, de asemenea, a unor mari scriitori și poeți care într-o literatură occidentală ar fi devenit vedete mondiale.

Dar poate că statutul acesta de mare/mic nu depinde doar sau în cea mai mare parte de numărul personalităților excepționale pe care le dă o literatură. Un criteriu mult mai valabil poate fi considerat dinamismul climatului literar în care trăiesc acești scriitori, căci el este acela care încurajează, stimulează și produce condiții favorabile dezvoltării și diversificării în toate planurile a spiritului creator. O literatură care nu-și iubește, nu-și admiră și nu cultivă memoria marilor figuri din trecutul mai apropiat sau mai îndepărtat se sărăcește, se estompează în fața celorlalte și nu are destule argumente să se impună. Ea își pierde forța dialogală și se mulțumește să-și contemple narcisic doar prezentul și gloriile efemere ale modei trecătoare. Cartea omagială a doamnei Anca Sîrghie dedicată lui Radu Stanca, poet și om de cultură și de teatru cu orizonturi renaștentiste, se înscrie în direcția unei tendințe opuse unui asemenea narcisism dăunător care îl consideră până și pe Mihai Eminescu depășit. Este vorba de o tendință care, dacă ar fi urmată și de alții, în raport cu alte mari personalități literare din trecut, ar imprima literaturii române demnitatea, autoritatea și prestigiul dorite și revendicate de cultura română și de instituțiile și de organismele consacrate promovării ei internaționale.

VĂD MEREU ACEA LUMINĂ *Melania RUSU CARAGIOIU*

TABLOU de LUCHIAN

Ciorchinii de stafide-caviar
Pe-o tavă dantelată și de cretă,
Își risipesc aroma lor discretă
În colțul prea tihnit din fumoar.

Narcisele hibride, estompate
Aduc mesajul din alt sfert de ev
Și ca-n tabloul lui Mendeleev
Materia domnește peste toate...

Tic-tac-ul a-nghetă de pe la unu
În pacea lemnului cu frontispiciu;
Vaza tronează ca un edificiu.

Într-un ungher stă liniștea sfioasă,
Lipită de tapetul înflorat,
Privind natura statică... pe masă.

CÂNTECUL MATERIEI

Timpul de adevăr bate la ușă,
Pare umil, întrebător...

Timpul de adevăr bate iar la ușă,
În prag e ca o jerbă festivă.
Îl însoțește ochiul lui, ager.

Timpul de adevăr îmbrăcat în haina veacului,
Se scaldă-n limpeziri.

Timpul de adevăr repune forme noi
din vechiul lut.
El dă culoare luminilor din suflet...

Chiar totul este materie și spirit ?

EFLUVII

Atât de drepti stau brazil
Și mă salută-n treacăt,
S-au înălțat cât Anzii
Și-mi prind inima-n dangăt...

Și plouă cu mireasmă,
Și picuri grei de ambră,
Hlamidă de fantasmă,
De nuntă, nu macabră,

Răsfrâng din orgă cântec
Peste lacuri se smoală
Cănite prin descântec...

Și liniștea-i eternă și se arată goală
Ca pacea izvorâtă din lumea ideală,
Efluvii de iubire, din brazii, spre acel azi

SUFLETUL ORAȘELOR

Veronica PAVEL LERNER

Chiar dacă nu ești locuitor al unui oraș, poți stabili cu el relații intime de îndată ce îi pătrunzi tainele. Când știi traseul autobuzelor și al metrourilor, când cunoști cafenele, parcuri, teatre, magazine, când te orientezi în cartierele lui, atunci orașul îți aparține.

Experiența emigrației m-a învățat că pot fi iubite și alte orașe, nu doar cele europene. "Bloom

where you are planted" mi-a sugerat un literat. Ca să poți însă înflori, ai nevoie de rădăcini.

Montrealul, în care am trăit între anii 1982-1997, este comparabil cu Bucureștiul ca dimensiune, populație și latitudine geografică. Din cauza temperaturilor extreme, adiacent tunelelor de metrou s-a construit așa numitul oraș subteran. Montrealul m-a impresionat de la prima vedere datorită luminii sale speciale de iarnă. Dimensiunea uriașă a magazinelor însă, abundență mărfurilor, iluminarea și reclamele m-au strivit. Aveam, când am emigrat, posibilități materiale modeste. Când treceam pe lângă vitrinele provocatoare, mi se părea că manechinele complotau împotriva mea, afișând prețuri inabordabile pentru mine. În plus, aveam senzația neplăcută că metrourele, autobuzele și oamenii din jur mă țineau la distanță, împiedicându-mă să intru în lumea lor. Treptat însă, ducându-mă la serviciu cu autobuzele și metroul, am început să intru în vorbă cu cei din jur și chiar să înfrunt privirile manechinelor din vitrină. Și așa, percepția mea despre adversitatea înconjurătoare a diminuat. Zilnic, în drumurile spre și de la serviciu, mă contopeam cu fluxul mulțimii, devenind parte integrantă a orașului.

După o vreme am descoperit secretele Montrealului. Nicio librărie nu mai era un mister pentru mine, festivalurile de vară îmi erau arhicunoscute, știam orarul mijloacelor de transport, cunoșteam cinematografele cu filme de repertoriu (premiate la festivalurile Europene) și multe altele. Și, deși am părăsit Montrealul, el continuă să fie *al meu*. Când îl vizitez n-am nevoie de hărți, regăsesc cu bucurie locurile familiare, mă simt în el ca acasă.

Toronto-ul, spre deosebire de Montreal, este un oraș imens, cu străzi drepte și lungi care se încrucișează în unghi drept cu alte străzi drepte și lungi formând careuri specifice orașelor nord americane, numite *blocks*. Centrul acestor orașe se numește *downtown* (orașul de jos), chiar dacă el ar fi de fapt mai sus. Deși trăiesc în vecinătatea lui de mulți ani, nu mi l-am putut apropia. Și nu pentru că e uriaș sau pentru că, fiind multietnic, diferitele cartiere nu seamănă unul cu altul. Parisul e și el mare, dar te obișnuiești cu metrourele lui, cu cafenelele lui și până la urmă ajungi să-l știi. La Toronto însă e altfel, nu-l poți stăpâni în întregime, ci doar pe zone. Sigur, nu e ca **New York-ul**, care e o țară nu un oraș, dar e

comparabil cu marile orașe americane, cum ar fi **Chicago** de exemplu.

Suprafețele nesfârșite ale Toronto-ului mă sperie. M-am împrietenit totuși cu o zonă de lângă *Art Galery of Ontario*. Tandrețea mea pentru acel loc e legată de un spital din vecinătate unde am urmat un tratament timp de o lună. M-am perindat la diferite ore ale zilei prin cartierul chinezesc, observându-i particularitățile: liniștit dimineața, fremătând la ora prânzului, obosit seara. Trecând zilnic pe lângă comercianți și restaurante, am putut fi martora pregătirii orei de *lunch*. Mi-am apropiat astfel sufletul acelei părți a orașului stabilind o mini-legătură cu el. Când mă întorceam acasă, intram cu mașina în fluxul celorlalte vehicule în același fel în care mă contopisem cu ani în urmă la Montreal cu puhoiul mulțimii din stațiile de metrou și autobuz. Pe autorutele cu opt benzi de circulație am devenit parte integrantă a acestui oraș cu trafic intens, cu cartiere multiple, cu restaurante etnice, cu clădiri anglicane și cu parcuri uriașe.

Ne putem atașa de un oraș și dacă suntem doar în trecăt. Cum să nu fi îndrăgit **Viena**, cu valsurile cântate până și în tramvaie? Dar nu numai Europa are asemenea comori. La **New Orleans** există o săliță cu podea de lemn și bănci fără spătar, *Preservation Hall*, păstrată de pe timpul nașterii jazz-ului. Acolo l-am ascultat pe un bătrân negru cântând jazz cu o sfâșietoare pasiune. Cântecul lui era rugăciune. Avea peste 90 de ani și cuvintele erau: "I sing because I'm happy, I sing because I'm free". Și pietrele s-ar fi cutremurat la cântecul lui.

Făcând un bilanț, aș spune că iubirea mea pentru orașe a fost întotdeauna o stare de euforie personală, legată de o anumită percepție. Dar nu se întâmplă oare la fel cu orice iubire, fie că e vorba de o persoană, o îmbrăcămintă, o carte, o mobilă sau o piesă de teatru? Potențialul omului de a se atașa este infinit, iar flacăra iubirii este gata să se aprindă la orice contact cu frumosul. Deși **Somerset Maugham** spune: "The great tragedy of life is not that the man perish, but that they cease to love", eu prefer ideea lui **Saint-Exupery**: "On ne voit bien qu'avec le coeur, l'essentiel est invisible pour les yeux". La care aș îndrăzni să adaug că, dacă vom reuși să privim și cu ochii și cu inima, vom descoperi că orașele răspund vibrațiilor noastre și că din acest dialog se constituie un univers propriu fiecăruia, finit și cunoscut, din care într-o bună zi ne vom lua zborul spre celălalt, comun tuturor, infinit și necunoscut.

O FILĂ DIN POVESTEA MONTREALULUI

văzută de Melania RUSU CARAGIOIU

Un oraș, un popor, o chemare,
Pe-un munte răsărit, ocolit de ape,
Pe care oceanul le-așteaptă.

Ce ape ! Cleștarul de iarnă !
Albastrul cu solzii de soare
În malul de verde candoare
Prelinge-se fluviul spre mare...

Orașul e strâns pe un munte ,
De aur, oțel și lumină...

Și omenii săi sunt ca valul
Se urcă, se-apeacă, se-nclină.
Se urcă pe scara științei,
Se-nclină pios sau galant.
Se-apeacă să-l salte pe umeri...

Iar apa din Sfântul Laurent
Cu drag îl reflectă în unde....
Dar apa nu-i fluviu , ci mare
Brăzdată de insule rare
De lungi fâșii, obcine clare
Ca-n deltele rare din zare.

Orașul împunge sus norii
Mai fumegă rar vreun furnal,
Și ceru-i curat- un fundal
Cu aerul pur de zăpezi.

Și totul se cerne în pace
Și totul e viu sclipitor,
Cu toții zâmbesc și le place
Orașu-n forfotă și spor.

Icoane mai sunt risipite-n
Orașul cu zeci de biserici
La fel și mai multe sorbone.

Si Pronia pruncii ne suie
Sunt mii de școli vii- cetățuie
În care un fiu pași învață,
Apoi cu mânuța se-agață
Și urcă mereu ne-ncetat
Mai sus și mai sus tot crescând
Cu drag și spre... un doctorat...

Montrealul impune prin sine,
Mai 'nalt decât muntele mamă,
În haina-i de-oțel, de beton și de sticlă
Văzută de-afară,
Dar capitonăți sunt pereții
Cu multe hârtii și albastre,
Și aurul minții măiestre.

Hârtiile zboară cuminiți
În haine, ghetuțe și dulciuri,
În banii mărunți și cu zimți,
În harnice mâini de părinți,
În dansul vieții, din case..

Plecat-au din mândrul oraș,
Metropolă, drag Montreal
Pe zborul de aripi sau apă
Spre cea largă lume-n export
Tot ce produce cu artă,
Această, din basm grea cetate.

Pe-aceeași cale și via terra
Sosesc iar bunuri-comenzi speciale
Și toate se-așează în matca din zi
Și viitorul se-așterne- în pace
Și pacea-n speranță eternă va fi.

Înălțat istoric, mult maiestos
Metropolă artă, cetate, știință,
Montreaulul falnic, far canadian
Atrage lumina și iar dă lumină...

MĂRTURISITOARE
-la lansarea trilogiei
“ OAMENI AI PĂMÂNTULUI” de george FILIP
Prof. teolog Carla BOCĂNICI

La o mai veche lansare de carte a poetului george Filip, deși era vorba despre volumul cu versuri de dragoste „Dragă Maria”, subsemnata, profund emoționată, mi-am finalizat expunerea risipind public câteva lacrimi.

Mai târziu, cu alt prilej, la dezbaterea, tot publică, a volumului de versuri „Șamanul”, plin de ironii prin care poetul tăia aripile și tupeul unor farsori ai sfintei poezii, tot eu, am presărat peste spusele mele câteva zâmbete mai...pestrițe.

De curând, tumultosul poet george FILIP, imprevizibilul!, mi-a pus în brațe recenta trilogie în versuri „Oameni ai pământului”.

După ce am citit și aprofundat bine sensurile celor trei volume m-am recules și m-am retopit într-o mărturisitoare de adevăruri.

Da...acesta este cuvântul: mărturisitoare, așa cum am spus și în titlu.

Teolog fiind prin formațiune, filolog și profesor în exercițiu, vin și vă spun: prin vastitatea tematică a acestei opere, poetul a abordat într-un mod excepțional de hermeneutic fenomenul Divin al existenței omului pe Pământ, în colțul de universalitate oferit de Dumnezeu - nouă, oamenilor aceștia care trecem fugitiv prin viață .., ne mirăm și ne temem de autodistrugerea bine vizibilă.

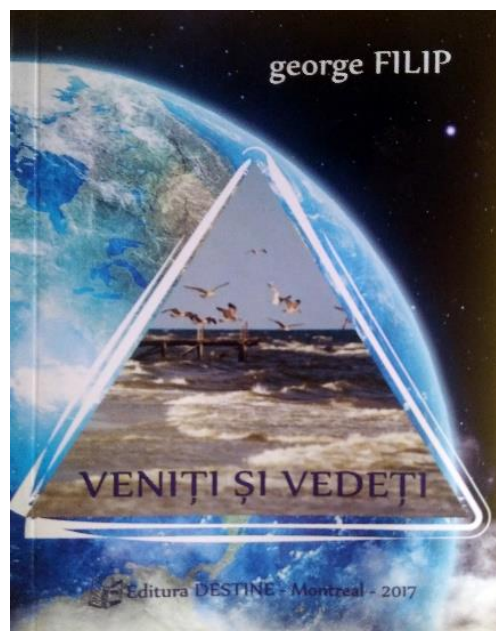
Mai înaintea poetului, scriitorul francez Exupery și-a botezat o carte de proză simplu

- „Pământ al oamenilor”. Adică...a vrut să zică franțuzul, planeta este a noastră și noi ne putem lăfăi pe ea în voie, cu bune și rele.

Cu cerneluri amare și mai tinere poetul george Filip observă și interpretează fenomenul nostru existențial într-o nouă manieră filozofică și ca replică scrie trilogia „Oameni ai pământului”, demonstrând că noi suntem doar niște ființe plâpânde ale planetei de sub picioare, pe care noi locuim temporar...

Scriitorul lucid nu este de un apocaliptic.

El sesizează că planeta aceasta care ne duce în spate de-o veșnicie...spre alte veșnicii... începe să obosească, să se degradeze, să îmbătrânească, din cauza uzurii mecanice universale. Cartea lui se adresează nouă, puii Divinității, care-i dăm înspăimântați raportul lui Dumnezeu.

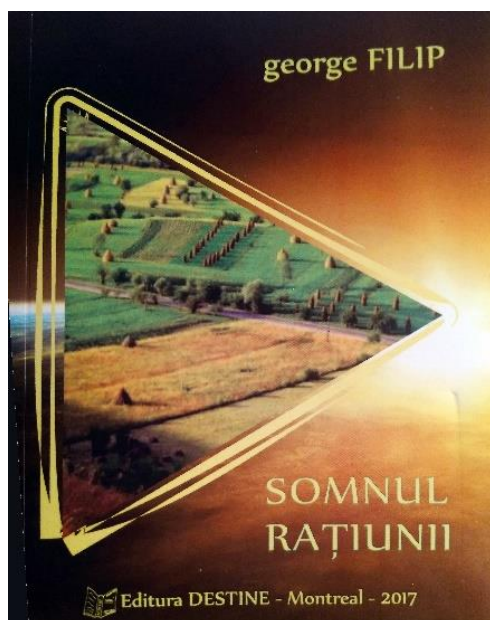

Volumul I : VENIȚI ȘI VEDEȚI.

În măiestrita sa prefață, poeta critic de artă Mihaela Donciulescu, ne spune că Atoatefăcătorul i-a îngăduit poetului „să privească din cer spre oamenii pământului și să se uimească de toate cele văzutele”. Autorul își aduce partea de contribuție, îi ia pe oameni ca martori la fenomenul galactic și le impută, planetarilor, că privim pasivi și nu contribuim cu nimic la remedierea stării de fapt dezastruoasă pe care-o trăim. Și nu stingeți lumina, ne avertizează poetul, fiindcă Dumnezeu a zis FIAT LUX, adică să fie lumină în universul fost înainte orb.

“crucea mamei voastre de pușcăriași!
 asta era vorba de salut pe-atunci
 parcă ne născusem în latrine tâmp
 fără privilegii, ca toți puii – prunci”

Iar în postfață, vine poetul Alex Cetățeanu și conchide: „v-am mai prevenit și cu alte ocazii, stimați „oameni ai pământului” cândva veți fi mândri că ați trăit pe vremea lui george Filip...”

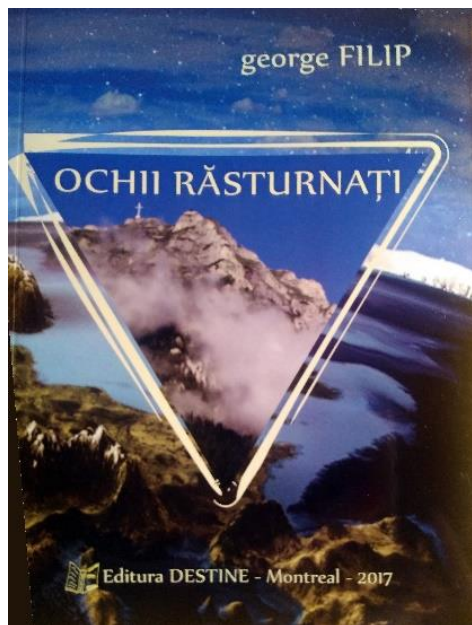

Volumul II: SOMNUL RAȚIUNII.

Vă invit să citim împreună, la pagina 60, din poemul SKAZKA, adică poveste, din rusă, strofa doua:

„Volga scuipa spre Prutul foarte trist
pe Nistru pluteau puhave cadavre.
venea...venea puhoiul comunist
în liote de ghiavoli și de javre...”

Aceeași prefațatoare Mihaela Donciulescu ne avertizează și ea spunându-ne că somnul rațiunii care naște monștri generează concomitent dureroasele aberații catastrofale...cu efectele monstruoase pe care le vedem și le înghesuim pasivi în cărțile noastre de istorie. Și la toate acestea poetul Darie Ducan adaugă că „poetul de la Tuzla, deci George Filip, în ori ce limbă ar fi tradus sau ascultat urletul său este afectiv și, prin aceasta - original”

Volumul III: OCHII RĂSTURNAȚI.

Citez din prefața doamnei Mihaela Donciulescu, la pag. 12, strofele 3 și 4.

„numai poetul nu doarme lucid
el purta pe umeri Polii planetari
și fiindcă Atlas îi pare foarte bătrân
adună în cușcă toate cutremurele

adesea, femeia lui îl surprinde
privind în grotă cu întrebări
din care tainele lumii își înalță
capetele lor de balauri domestici...”

Vă propun să citim și la pagina 40 poemul
FĂRĂ MORT.

„și-ar fi momentul
să aduceți clientul
și să citiți testamentul
pe marginea gropii
mai de-a dreapta popii
stătea blând groparul:
își golise paharul
și a-ntrebat:
-este soldat...împărat?
și a bătut vântul
și a răsturnat pământul
peste lințoliu
în groapa în doliu
dar mortul a venit azi;
o doină de jale
răsuna peste brazi...”

În postfața volumului „Ochii răsturnați” sobrul și profundul poet Ștefan Doru Dăncuș concluzionează:

„În lumea tot mai aplecată spre material a zilelor de azi, poetul George Filip este o figură aparte, cum aparte este și în lumea literară, poemele sale adresându-se cititorilor fără menajamente, frust, fără artificii inutile. Personal rămân la convingerea că “cine nu a luat contact cu poezia sa nu are cultură generală.”

Ca mărturisitoare lângă trilogia “Oameni ai pământului” vă previn că volumele trebuie citite cu sfințenie. La lumina unor lumânări, fie ele și imagine. Astfel veți observa că poetul își îndulcește glasul și lectura devine „dolce farniente” - ca o călătorie într-o poveste cu tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte...

Poezia acestei trilogii depășește dimensiunile terestre dar poetul George FILIP rămâne național, patriot și, de ce nu – de talie mondială. Spun toate acestea fiindcă teologic vorbind, utilizând abil tertipurile lui hermeneutice poetul are curajul să-și scrie poemele privind de la pământ la cer și din cer spre pământ, invocându-l la refacerea lumii pe DUMNEZEU...

MIHAI EMINESCU ȘI “FRATELE LUI MAI MIC”, LUCIAN BLAGA

Anca SĂRGHÎE

Nu știu dacă v-ați gândit vreodată, că *anul literar la români se constituie într-un plan simbolic din două emisfere, una aurorală, pornind de la data nașterii lui Eminescu, decretată deloc întâmplător Ziua Culturii Naționale*, și alta tanatică, debutând cu ziua miezului de iunie, când s-a stins Eminescu. În 15 ianuarie 2017 s-au împlinit 167 ani de la nașterea omului Mihai

Eminescu, a cărui „mare trecere” s-a înfăptuit în 15 iunie 1889, dar într-un mod specific geniilor el a dăinuit peste timp prin rodul condeiului său. Dacă în țară mișcarea ideilor literare este în mod legitim alertă, în schimb în diaspora română, unde se manifestă un anumit conservatorism, Eminescu este simțit de toate generațiile ca poetul nostru național. Oricât au încercat unii să-l denigreze de-a lungul deceniilor, de la Al. Grama, Macedonski până la H. Patapievici, declarându-l blasfemator “cadavrul din debara” ori să-i diminueze importanța, socotind că la început de secol XXI trebuie așezat în muzeul literaturii, în realitate Mihai Eminescu este și în prezent pentru românii de pe toate meridianele un glas al conștiinței noastre mai bune, o stea care a răsărit spre a ne veghea și susține încercările de înălțare întru spirit. Chiar dacă generațiile tinere nu-l mai studiază sistematic și aprofundat ca acum un sfert de veac. Chiar dacă nu-i mai memorează versurile, nici ale lui, dar nici ale altora. Chiar dacă unii nici nu-l mai citesc, deși le este tare dor de versul lui incandescent, șlefuit ca un briliant, acum când lirica postmodernistă experimentează efectele improvizației.

I. MIHAI EMINESCU ȘI URMAȘII LUI ÎN LIRICA ROMÂNEASCĂ

Așa cum afirma cu tărie Titu Maiorescu, ca realitatea să o confirme apoi, începutul de secol XX în poezie românească a fost de neconceput fără modelul lirismului eminescian. Există un mod de influențare eminesciană indirectă, nu mimetică, a generațiilor poetice de până astăzi, fie că vom menționa aici numai pe creatorii cei mai originali, adică pe George Bacovia, Octavian Goga și Vasile Voiculescu, Tudor Arghezi, Ion Barbu, Radu Stanca și Lucian Blaga, care l-au absorbit în rădăcinile creației lor. Ei au trăit cum definea Lucian Blaga pe adevărații făuritori de frumos, afirmând că “Omul există în univers întru și pentru creație.” Înțelegând rolul catalizator al modelului eminescian, T. Arghezi, pe care în miopia sa critică din anii socialismului, Pompiliu Constantinescu îl considera singurul urmaș în măsură să-l concureze pe Eminescu ¹, credință ce astăzi se cere în mod legitim combătută, a intuit materialitatea cuvântului limbii române și l-a dăltuit cu patima unui chinez bătrân. “Pășii încet, cu grijă tăcută, feții mei/Să nu-i striviți nici umbra, nici florile de tei/ Cel mai chemat s-aline din toți și cel mai teafăr/Și-a înmuiat condeiul

de-a dreptul în Luceafăr” sună *Inscripție pe amfora Lui*, una dintre cele mai frumoase poezii închinat maestrelui său. O asemenea reverență lirică ștergea zgura epigramei infame a lui Al. Macedonschi sau platitudinea sinceră a lui Vasile Alecsandri, mărturisind că “La răsăritu-i falnic se-nchin-al meu apus”. Primind lecția eminesciană, Ion Barbu a făcut un exercițiu de abstractizare neologistică a cuvântului românesc, George Bacovia l-a neantizat spre a crea imagini de neuitat, Radu Stanca i-a proliferat baladescul, iar Lucian Blaga i-a simțit fiorul metafizic.

II. VARIABLE ALE APROPIERII LUI BLAGA DE EMINESCU

Între Eminescu și Blaga, ca poeți-filosofi, există niște apropieri de biografie artistică, de la copilăria rustică la paradigma germană a formării lor și la atracția pentru mitul autohton, cronotopul eminescian fiind Dacia, iar Blaga pivotând pe conceptul de “țară”. Atât Eminescu cât și Blaga au întocmit câte o culegere de folclor pentru uz personal, semn al înțelegerii tezaurului de frumuseți pe care îl cuprinde lirica populară.

Atât Eminescu cât și Blaga debutează la 15 ani cu versuri care au rămas mult timp îngropate în publicistica vremii. Semnificativ este faptul că poeziile debutului blagian stau sub semnul modelului eminescian, dar nu mai puțin al lui G. Coșbuc și O. Goga: “*Vă pierdeți voi unde pribegesc.../ Și jalnic a voastră doinire/ Se stinge ca-n suflet de fată/Întâia ascunsă iubire.*” (Pe țarm) ² Sextil Pușcariu publica în 1919 *Poemele luminii* la Cernăuți, astfel Blaga intrând în literatura română prin Bucovina, lume eminesciană prin excelență. Ca și Eminescu, autor în 1878 al studiului *Basarabia*, urmat de *Tendințe de cucerire*, apărut la “Timpul”, unde Rusia este în mod egal numai mândrie și lipsă de cultură, Blaga este atras de sufletul slav ³, la care va face referiri în studiile sale de filosofia culturii ⁴.

Nu ne-am propus să ne oprim la afinitățile electivă dintre cei doi poeți, temă care a atras personalități autorizate, chiar unele de marcă ⁵. Vom supune atenției un cu totul alt aspect de istorie literară, unul relevant pentru preocuparea lui Lucian Blaga de a-l pune în valoare pe marele lui înaintaș. Nu întâmplător, admirabila doamnă Elena Daniello ⁶ îmi mărturisea că în discuțiile prietenești purtate cu Blaga încerca să-l conștientizeze că fiind autorul mai multor cicluri de poezie, de la *Poemele luminii*, *Pașii profetului* din începuturi, până la *Nebănuitele trepte* din 1943 și cele postbelice, precum *Ce aude unicornul* și altele, creator al unui întreg sistem filosofic original și dramaturg expresionist inegalabil în literatura română cu cele 10 piese ale lui, el este mai complex afirmat decât Eminescu. Mai mult, Blaga a strălucit în toate domeniile în care s-a afirmat. Răspunsul lui Blaga era mereu același, anume că el nu aspiră să devină altceva decât “fratele mai mic al lui Eminescu”. Chiar și numai această afirmație trădează o reală admirație. Modul

cum s-a raportat Blaga la "fratele mai mare" a rămas până în prezent prea puțin cunoscut, deși a fost exemplar în diversitatea formelor sale de manifestare. Vom marca pe cele mai importante dintre ele.

Puțini sunt cei care își amintesc astăzi că Lucian Blaga a întocmit ediții cu poeziile eminesciene. În 1923 apare în Colecția Cartea cea bună de la Editura Cultura Națională din București o antologie intitulată *Poezii filozofice, sociale și satirice* de Eminescu, (71 p.) cu o introducere de Blaga. Cuprinde o selecție de 14 poezii eminesciene. O alta era *Poezii lirice*, la care Blaga semna introducerea, (94 p.) cu 44 poezii, dar între ele nu figura *Luceafărul*. Claudia Millian în articolul *Mihai Eminescu în Cartea cea bună* ⁷ din 1924, remarcă deosebiriile dintre autorii de antologii Lucian Blaga și Titu Maiorescu, vechi intelectual în felul tratării primei ediții de *Poesii*, unde știm că el s-a socotit îndreptățit să intervină, chiar modificând unele versuri.

Există o altă dimensiune a admirației față de Eminescu, prin care Blaga și-a valorificat abilitatea de traducător în limba germană, învățată din copilărie la Sebeș și Brașov, apoi la Viena, unde fusese student. În *Sammlung deutscher Gedichte*, Sibiu, 1928, Blaga tradusese în germană poeziile eminesciene, între care *Somnoroase păsărele*, *Afară-i toamnă*, *Sonet/ Sunt ani la mijloc*. În anul 1935, pentru acele traduceri de versuri eminesciene, L. Blaga va fi răsplătit cu Premiul Hamangiu "pentru traduceri în germană" al Academiei Române ⁸. Distincția aceasta ar putea adevăra faptul că sensibilitatea poetică a traducătorului a asigurat o traducere de înaltă calitate.

Nu sunt deloc puține referirile pe care Blaga le face la etalonul de platină al liricii române, astfel în *Spațiul mioritic* ⁹, el fiind preocupat de simbolurile din poemul *Luceafărul*. În *Geneza metaforei și sensul culturii* Blaga comentează un fragment din poezia *Peste vârfuri*.

Semnificativ ne apare faptul că abordările de critică literară și chiar cele de sinteză estetică sunt tentate de apropierea textelor celor doi creatori, gest onorant pentru tânărul Blaga în plină ascensiune pe atunci. La rândul său, coleg cu Blaga, profesorul Liviu Rusu compară în *Estetica poeziei lirice* (1937) discursul proletarului din *Împărat și proletar* cu elegia *Veniți după mine tovarăși* de Lucian Blaga; se făcea astfel dovada existenței unor motive comune și a unei atitudini meditative, nu revendicativ-revoluționare, cum fals avea să se prolifereze în perioada proletcultismului, când discursul proletarului era studiat ca atare de multe generații de elevi și studenți români. Pornind de la valențele expresivității ritmului, profesorul L. Rusu demonstrează că cele două strofe ale poemului eminescian citate de el "ca și toată partea întâi a poeziei, sunt un apel la revoltă. Fiecare cuvânt îndemnă la răscoală; dar oare într-adevăr sunt în stare să ne electrizeze aceste cuvinte, cum ar cere-o înțelesul textului? Evident că nu. Armonia eminesciană nu se dezmințe nici aici; chiar cuvintele de revoltă se revarsă într-un ritm lent, fără niciun tumult, în mod cu totul deosebit de adevăratele imnuri revoluționare. Să comparăm aceste două strofe cu un fragment din *Veniți după mine, tovarăși* de Lucian Blaga, exemplu departe de orice tendință de revoltă și care tocmai pentru aceasta este instructiv: "Veniți lângă mine,

tovarăși! E toamnă,/ se coace/ pelinul în boabe de struguri/ și-n gușe de viperi veninul.// C-un chiot vreau astăzi să-nchin/ în cinstea sălbaticii mele minuni, care pleacă/ lăsându-mă singur,/ cu plânsul,/ cu voi,/ și cu toamna..."¹⁰ Așadar, un imaginar de tip expresionist pe o temă erotică elegiacă și cu un crescendo marcat de apelativele "veniți lângă mine.. Veniți mai aproape!.. Veniți lângă mine, tovarăși, să bem"... , ca finalul să culmineze cu "Veniți după mine, tovarăși!", fiind invocat motivul mării treceri spre celălalt tărâm. La rândul său, Emil Riegler în *Eminescu și poezia nouă* demonstrează prin compararea lui M. Eminescu cu Nichifor Crainic, L. Blaga, D. Botez, Adrian Maniu că "fiecare poet mare ar putea corespunde prin câte o poezie școlilor celor mai diferite." ¹¹ Alăturarea celor doi poeți face obiectul unor priviri de sinteză. M. Eliade afirmă că lucrări literare valoroase culte sau inspirate din folclor au dat numai M. Eminescu, L. Blaga și T. Arghezi ¹².

Atât Eminescu cât și Blaga s-au ivit pe firmamentul liricii române când se simțea nevoia unei noi reforme a metaforei. Aș invoca titlul nuanțat imperativ de Marin Sorescu la poezia *Trebuiau să poarte un nume*, ca să afirm că "trebuia" ca cei doi poeți să se ivească... Apariția lor, fiecare într-un moment de necesară primenire a lirismului, a fost o binecuvântare pentru evoluția poeziei române, în genere. Modelul blagian era original, dar apropierea între anumite motive lirice la cei doi poeți s-au făcut cu ușurință în publicistica timpului. Poemul *Mortua est* va fi raportat de Mihail Gregorian la poezia *În marea trecere* de L. Blaga. Este știut că Eminescu a realizat prima revoluție a viziunii asupra modului cum exprimă prin metaforă iubirea în versuri, ca să ajungă la complexa formulă de „farmec dureros”, o nuanțare nemaîntâlnită până la el în poezia românească, exprimată printr-un atât de concis oximoron: "Ea privi atunci în jos,/ Trece mâna pe la tâmpile,/ Iară inima-i se umple/ De un farmec dureros." (*Povestea teiului*). Blaga formulează o teorie coerentă despre metaforă, care poate fi plasticizantă sau revelatorie, el ilustrând-o programatic de la prima sa artă poetică intitulată programatic *Eu nu strivesc corola de minuni a lumii*. "Minunile" corolei blagiene conduc spre mister, esențe și spre obârșii, izvoare, concepute ca primordiala creație a Marelui Anonim. Prin somn, prin iubire, contemplație, tăcere și creație, omul e tainic conectat la acel sublim "zumzet de roi" al misterelor existenței. Căile de revelare ce-i sunt acordate îl îndeamnă la iubire, care este forma jubilarie de participare la mister și de "sporire" a "corolei" osmotic-integratoare a existenței. În poezia *Iubire* același melanj de durere și sacră emoție te întâmpină în versurile metaforice: "Iubești-când suavă icoana/ ce-ți faci în durere prin veac / o ții înrămată ca-n rana / străvechiului verde copac."

În situații solemne, Eminescu este un reper constant pentru academicianul Blaga și pentru șeful catedrei de Filosofia culturii la Universitatea din Cluj. Atunci când L. Blaga răspunde la discursul de recepție al lui Nichifor Crainic primit în Academia Română la data de 22 mai 1941¹³, el apreciază că "legăturile gândirismului, zic, cu trecutul, se trag de la marele copac: Eminescu" ¹⁴. Tot acolo revine asupra ideii, trimițând la versul "Povești și doine, ghicitori, eresuri"

din *Trecut-au anii* ¹⁵. Este o dovadă că Lucian Blaga îl purta pe Eminescu în suflet, ca permanentă prezență.

În anii refugiului Universității clujene “Regele Ferdinand I” la Sibiu, profesorul Blaga termina *Trilogia culturii*. Deja în *Diferențialele divine* din 1940 el lansase conceptul de “Mare Anonim”, ca divinitate supremă, luând locul unor tradiționale întruhipări ale religiilor. La Sibiu în 1942 el publică *Religie și spirit*, unde neagă revelațiile mistice și ideea de Iisus Hristos, care ar fi doar un mit. Ca atare, Blaga va fi exclus din colectivul revistei ortodoxiste “Gândirea” și este atacat de teologii sibieni, îndeosebi de dogmaticul Dumitru Stăniloae într-o recenzie în care acuza adusă autorului, de care recenzentul se delimitează categoric, este că nu respectă creștinismul ortodox. Într-un asemenea context caustic sub raport ideologic, în 1943 Blaga ia atitudine împotriva lui Alexandru Grama,¹⁶ denigratorul blăjean al lui Eminescu ¹⁷. Pamfletul aceluia se răspândise într-un volum nesemnă, drept care autorului i se va spune “Anonimul de la Blaj”. El a fost aplaudat de Al. Macedonski ¹⁸, apreciat cu moderație de Elie Dăianu, însă contestat energic în 1939 de Șerban Cioculescu ¹⁹. Folosind pamfletul și fabula, în 1943 Blaga îl apără într-o formă voalat-artistică nu numai pe Eminescu, ci se justifică și pe el însuși în articolul *De la cazul la tipul Grama* ²⁰. Realitatea este că apărarea lui Eminescu va fi reluată și de către D.R. Popescu după alte patru decenii ²¹. Dar între cei trei apărători ai lui Eminescu, unul se departaja, după cum observa profesorul Ion Buzăși, anume: „Dacă în cazul lui Șerban Cioculescu sau D. R. Popescu, articolele au doar semnificația unei atitudini literare față de un pamflet nedrept, în cazul lui Blaga, articolul este o modalitate de autoapărare, caracteristică lesne revelată prin evocarea pe scurt a împrejurărilor în care a fost scris și publicat articolul.”²²

Se știe că Lucian Blaga a fost neiertător cu partenerii săi de polemică. Cu teologul Dumitru Stăniloae a polemizat îndelung, pe academicianul Constantin Rădulescu-Motru l-a insultat numindu-l “Mortu”, impolitețe ce a coalizat pe colegii de Academie împotriva sa, ei formulând chiar măsura de a-l elimina pe Blaga din înaltul for științific. Iată de ce considerăm că apărarea polemică a lui M. Eminescu se face cu un aport major al fanteziei creatoare. Este drept că dacă Eminescu, atacat de Grama și Macedonski, nu a avut de suferit, Blaga este taxat de M. Beniuc tocmai într-un moment de ostilitate politică maximă, ca având “înclinații huliganice” și pentru “misticismul său de mediocră proveniență germanică”, în romanul *Pe multe de cuțit*, 1959. Era o schimbare drastică a atitudinii lui Beniuc, după ce în 1942 tânărul transilvan îl elogiase pe Blaga în poezia *Destin* în versuri pline de prețuire: “Dacă astăzi Blaga și Arghezi/ Sunt mai mult decât Mihai Beniuc/ S-ar topi răcelile zăpezii/ Când va fi de-aice să mă duc.”

Concluziv, ținem să afirmăm că nimic nu a lipsit din arsenalul blagian al admirației față de “fratele mai mare” în ale poeziei românești, Mihai Eminescu, pe care l-a editat, l-a tradus, l-a apărat polemic și nu mai puțin l-a apreciat în studii, la date calendaristice sărbătorești ori în discursuri solemne. Blaga a adus o contribuție substanțială la

reabilitarea lui Eminescu, recurgând la o gamă de mare diversitate a formelor de susținere.

III. MIHAI EMINESCU ȘI LUCIAN BLAGA ÎN SUCCESIUNEA LOR

Socotim că succesiunea Eminescu-Blaga în continuitatea lor era una logică. Într-adevăr, dacă finalul secolului al XIX-lea este așezat sub strălucitul triumf eminescian, Blaga va strălumi anul 1919 cu dublul lui debut, cel poetic cu *Poemele luminii* și ca filosof cu *Pietre pentru templul meu*, admirabil primit de presa culturală a momentului, dacă amintim “Glasul Bucovinei”, unde Sextil Pușcariu vedea în el un tânăr înălțând “brațe de energie spre tainele lumii.”

Prin afirmația că ordinea ivirii celor doi poeți este logică, apreciem că trebuie să fi existat poeziile *Revedere* și *Mai am un singur dor*, ca apoi Blaga să creeze elegia *Gorunul*, tot așa cum fără *Rugăciunea unui dac* n-am citi astăzi *Cuvântul din urmă*, iar fără elegia eminesciană *Melancolie* nu s-ar fi plămădit mai apoi poezia blagiană *Paradis în destrămare*.

Ca poet erotic, Eminescu a dat trăirii complexe a dragostei dimensiune cosmică, stelară nemaiîntâlnită în lirica românească anterioară. Iubirea este o stare contradictorie de „farmec dureros” sau “farmec sfânt”, cum îl prezintă în elegia *Pe lângă plopii fără soț*, unde sentimentul trăit și împărtășit de femeia adorată i-ar fi putut asigura nemurirea: “Ai fi trăit în veci de veci/ Și rânduri de vieți/ cu ale tale brațe reci/ Înzmărmureai măreț.” Tot o muză este în poezia blagiană femeia din poezia *Portret*, care stăpânește un teritoriu sacru: “Culori am pentru ce se vede și pentru ce mai e veșmânt./ Culorile le iau din apă,/din dulci otrăvuri și din vânt./ Doar pentru cele ce-s adaos/ venind din sfânta ta planetă/ culori eu n-am în graiul lumii/și nici uleiuri pe paletă.” Iubita are un farmec inexprimabil prin cuvinte. Având bine însușită lecția onirismului romantic eminescian, Blaga meditează asupra timpului transcendent, sfredelind fântâni adânci ale cugetării și identificând existența cu o “corolă de minuni a lumii”. Pe urmele lui Eminescu, poetul cosmogonic inegalabil al literaturii române, Blaga creează o poezie a „erelor, sferelor”, a astrelor și zodiilor care “sunt și jos sub țară,/ fă-le numai să răsară...” din poezia *Fântânile*.

Eminescu și Blaga au fost excepționali creatori de limbă românească, tocmai pentru că i-au înțeles importanța de zestre încredințată lor de înaintași, de poeții “ce-au scris o limbă ca un fagure de miere”. Eminescu vedea în limbă “măsurariul civilizației unui popor”, socotind că “Nu noi suntem stăpânii limbii, ci limba e stăpâna noastră”, ea dezvoltând cugetarea neamului care o vorbește. La rândul-i, L. Blaga definea limba drept “întâiul mare poem al unui popor.” Plămădind-o, fiecare dintre cei doi poeți a zămislit universul lui liric inconfundabil, pentru că ei au fost înzestrați cu o vocație creatoare și pentru că au avut sensibilitate la misterul cosmic, la esențele de adevăr ale mitului, iar saltul pe care l-au marcat glisând de la sensul propriu la cel figurat metaforic susține revoluția la care au supus ei graiul strămoșesc. De acolo de unde își trimite razele spre noi, românii prezentului de pe diferite meridiane ale Terrei, Eminescu ne privește îngăduitor, știind că versul său ne poate oblădui rănile sufletului, ne este imbold în luptele cotidiene, iar cuvântul

său de publicist al secolului al XIX-lea este și astăzi, la început de veac XXI mai actual ca niciodată. Într-un interviu recent, Călin Georgescu, director executiv ONU, nu ezită să-l considere pe Eminescu “cel mai mare om politic al națiunii române.”

Dacă întoarcem fața de la marele Emin, avem numai de pierdut, pentru că ne vom lipsi de o pildă sublimă, cea mai înaltă în slovă românească, de a trăi pentru un ideal de nobilă demnitate. Așa este admirația pentru natura izvoarelor și a lacurilor cu nuferi din *Povestea codrului*, *Lacul*, *Freamăt de codru* și a malului de mare din *Mai am un singur dor*. Eminescu a pictat în cuvânt vraja codrilor de aramă în *Călin-file de poveste* și a cerului cu luna-regină și cu luceferi, alături de iubirea ca “floare albastră”. Nimeni nu a cultivat în conștiințele celor tineri ca autorul *Scrisorii III* admirația pentru un trecut dramatic, în care el vedea înaintând “falnic armia română” în înfruntările cu cotropitorii de veacuri. Lecția existențială a versului eminescian cosmogonic din *Scrisoarea I* și din *Luceafărul* te îndeamnă și astăzi să rămâi, cum afli din *Glossa* “privitor ca la teatru” în fața degringoladei grotești a politicului și să trăiești având în față “de-a pururi ziua cea de azi”, care este în orice timp și indiferent de generație pivotul tuturor împlinirilor tale.

În mod cert, posteritatea a așezat altfel valoric pe cei doi creatori de geniu, căci ceea ce a însemnat Mihai Eminescu pentru lirica românească a secolului al XIX-lea va fi Lucian Blaga pentru secolul XX. Ca două entități distincte și creatori singulari care au ridicat prin forță metaforică spiritualitatea românească la nivelul valorilor universale, ei au avut clare apropieri elective, iar Lucian Blaga a fost “frate mai mic” numai ca așezare calendaristică. Ei s-au născut poeți, cultura fiind mediul lor de viață. Despre Eminescu și Blaga se poate afirma că au asimilat în creațiile lor într-un mod exemplar toți factorii de cultură cu care fuseseră familiari. Fiecare dintre ei a dat la momentul său măsura capacității noastre ca popor-va considera Ionel Popa- de a fi universal, căci cugetarea lor lirică despre cosmos, geneza vieții și apocatastază, despre peisajul naturii satului carpatin din *Sara pe deal* sau *Cântecul spicelor* și *Vara* se ridică la înălțimea permanenței întrebărilor existențiale de totdeauna și de oriunde. “Poezia lor - afirma pe bună dreptate Ionel Popa - realizează o pax magna între românism și universalitate.”²³

Asimilând strălucit cultura universală a epocii lor, ei au atins un maxim și ca valorificare a folclorului național. “Pentru mine, etnicul este fatalitate, nu este program. Oricât ai căuta să-l ocolești, el se ține după tine, făcând parte din instinctul persoanei tale.”²⁴, aprecia Blaga. Cel mai important este faptul că Eminescu și apoi Blaga au creat în momente cruciale câte o revoluție metaforică, făcând posibilă, prin deschiderea creată, evoluția ulterioară a lirismului. În marea trecere spre eternitate, romanticul Eminescu, acel “fulger neîntrerupt” luminând calea timpilor ce vin, și expresionistul Blaga, căutătorul de „stele-n apă”, stau cu cinste alături, frați legitimi ai aceleiași mame, marea Poezie.

1. Vezi Pompiliu Constantinescu, Tudor Arghezi, *Scrieri*, I, București, 1967. Vezi: idem, *Tudor Arghezi*, Fundația pentru literatură și artă “Carol II”, București, 1940.
2. După ce este refuzat de revista „Luceafărul” lui Oct. Tăslăuanu de la Sibiu, pentru că trimisese versuri albe, Blaga și-a făcut debutul în “Tribuna” din 3/16 martie 1910 cu poezia *Pe țarm*, semnată L.B. Brașov, urmată în 8 mai 1910 de poezia *Noaptea*.
3. Vezi Lucian Blaga, *Contribuții documentare la biografia sa și a operei*, Mihai Dascăl editor, 1998, p. 67.
4. L. Blaga, *Spațiul mioritic*, Editura Cartea Românească, București, 1936.
5. Mircea Vaida, Lucian Blaga- afinități și izvoare, Editura Minerva, București, 1975. Vezi și Ionel Popa, *Eminescu-Blaga. Afinități elective-Teze*, <http://www.ionel.popa.rto/pdf>.
6. Vezi Anca Sîrghie, *Lucian Blaga și ultima lui muză*, Editura Technomedia, Sibiu, 2015.
7. Claudia Millian, Mihai Eminescu în Cartea cea bună din “Adevărul literar și artistic”, Rubrica Mișcarea literară, an V, nr. 165, din 3 februarie, 1924, p. 7.
8. Premiile literare acordate începând din 1930 din fondurile lăsate de Constantin Hamangiu, un Mecena al timpului, va reveni în 1936 lui George Călinescu. Istoricul literar va fi recompensat cu Marele Premiu Hamangiu pentru Viața lui Mihai Eminescu și pentru Opera lui Mihai Eminescu.
9. L. Blaga, *Spațiul mioritic*, Editura Cartea Românească, București, 1936, p. 248-264.
10. Liviu Rusu, *Estetica poeziei lirice*, ediția a III-a, Editura pentru literatură, București, 1969, p. 192-195. Vezi și ediția I, apărută la Editura Institutului de Psihologie al Universității din Cluj în 1937, ediția a II-a din 1944, dar fără schimbări esențiale.
11. Emil Riegler, *Eminescu și poezia nouă*, în “Adevărul literar și artistic”. IV; 1923, nr. 115, 4 febr., p. 2.
12. M. Eliade, Mihai Eminescu, *Folclor și creație cultă*, în “Sânzana”, an I, nr. 11, din 18 dec. c. 1937, p. 3.
13. Nechifor Crainic a rostit discursul *Elogiu lui Octavian Goga*, iar răspuns îi dă Lucian Blaga, încât se va afirma că teologul a intrat în Academia Română gardat de doi ardeleni, Octavian Goga și Lucian Blaga.
14. D. Vatamaniuc, *L. Blaga. Contribuții documentare la bibliografia sa și a operei*, Mihai dascăl editor, 1998, p. 67.
15. *Ibid.*, p. 72.
16. Alexandru Grama, născut în 1850, a făcut școală la Blaj, unde prin 1866, când sosea acolo M. Eminescu, avea veleități literare, părăsite pentru studii făcute la Sibiu, Viena, ca să ia doctoratul în 1877, manifestându-se ca profesor și publicist.
17. Pamfletul antieminescian a apărut în 1891 în foiletonul ziarului “Unirea” de la Blaj, fondat cu 10 ani înainte de către Al. Grama.
18. Al. Macedonski, autorul nedreptei epigrame Unui pretins poet, găsea în Al. Grama un susținător al atitudinii lui antieminesciene, drept care îi scrie cu mare entuziasm o epistolă de felicitare, declarându-l “unicul român care a scris o cânticică completă și nepasionată” pe această temă.
19. Ș. Cioculescu, De la d-l Grama la câțiva agramați de azi, în vol. *Aspecte literare contemporane (1932-1937)*, Editura Minerva, București, 1972, p. 593-595.
20. L. Blaga, De la cazul Grama la tipul Grama, în “Saeculum”, an I, 1943, nr. 3, p. 91-98.
21. D. R. Popescu, *Galaxia Grama sau jugul lui Eminescu*, în vol. *Galaxia Grama*, Editura Cartea Românească, București, 1987, p. 22-35.
22. I. Buzași, *Lucian Blaga în apărarea lui Eminescu*, în ziarul “Răsunetul”, Bistrița, online, luni, 8.10, 2009.
23. Ionel Popa, *art. cit.*, loc cit, online.
24. Vezi interviul dat lui I. Valerian sub titlul, *De vorbă cu Lucian Blaga*, în “Viața literară”, An I, nr. 21, 2 oct. 1926, p. 1-2. Vezi și “Rampa”, An 11, nr. 2687, 9 oct. 1926, p. 4. Fragment în vol. *Cu scriitorii prin veac*, Editura pentru literatură, București, 1967, p. 54-58.

THE DARLING OF KANDAHAR (fragment)

Felicia MIHALI

Fragmentul face parte din romanul, *The Darling of Kandahar*, de Felicia Mihali, publicat în 2011 la Linda Leith Publishing House
Traducerea aparține autoarei

Născut în 1612, în regiunea Champagne, Paul Chomedey de Maisonneuve provenea dintr-o familie de aristocrați fără avere. Pentru tineri ca el, singura meserie rentabilă la acea vreme era războiul. La 14 ani, Paul se înrolase în armata olandeză, singura care la vremea aceea se bătea în Europa pentru o cauză oarecare. Numai că războiul cu ororile sale a lăsat în inima lui

Paul o tristețe de care nu putea să se mai vindece. Revenit acasă, el se străduia în zadar să uite teroarea care îi bântuia nopțile, consacrându-se lecturilor de filosofie și mai ales poeziei. Lunile de singurătate, de plimbări îndelungate și de reflexie au făcut din Paul o persoană resemnată și voluntară.

O cărțuie din seria Celebrități canadiene descoperită de noi în biblioteca școlii îi arătau pe Paul și pe Jeanne la vârsta la care ambii s-au îmbarcat pentru Noua Franță. Una din imagini îl arată pe Maisonneuve tânăr cu fața lungă și plată, cu un breton tăiat la rădăcina frunții și un nas proeminent. Se pare că în Champagne, care era și locul de origine al Jeannei, acest gen de nas coborând direct de la rădăcina frunții reprezenta o trăsătură comună. Într-un alt fascicul, se găsea de asemenea portretul Jeannei, dotată și ea cu același organ impunător, în vreme ce bărbia și ochii puțin exoftalmici îi dădeau un aer extrem de fragil. Imaginea aceasta reprezintă copia unui tablou în ulei semnat de Dugardin, purtând inscripția Adevăratul portret al Domnișoarei Jeanne Mance înainte de a veni în Canada în 1638 și care este păstrat cu sfîntenie în arhivele maicilor Ospitaliere din Montreal. În această imagine, Jeanne Mance este prezentată în costum de aristocrată, cu părul ondulat ieșind de sub vâlul care îi încadrează obrazul fin. În ciuda acestei atitudini senine, fără îndoială că la acea epocă, viața ei era măcinată de nenumărate îndoieli, de vreme ce tână femeie încă nu își descoperise adevărata menire.

În anturajul lui din Champagne, Paul a auzit pentru prima oară pomenindu-se de viitoarea misiune canadiană, sub auspiciile noii Societăți Religioase Notre-Dame. Fără îndoială că primele gânduri de plecare începeau să se înfiripeze în sufletul său. Numai că în ce fel putea să își anunțe tatăl de dorința lui de a-și părăsi țara fără nici o intenție de a se căsători și de a se ocupa de domeniul familial? Cum să îi explice visul lui de a se îmbarca pe unul din acele vapoare amenințate în orice moment să fie înghițit de valuri și având ca destinație un loc sălbatic, în numele unei credințe care, ca și flota franceză, se scufunda din toate părțile?

După luni de îndelungată reflecție, Paul decide că nu are altă soluție decât să îl mintă pe tatăl său în ce privește scopul acestui voiaj, lucru care îi diminua puțin entuziasmul. În loc să îi spună adevărul despre misiunea prevăzută de Le Royer, el preferă să-i fluture prin fața ochilor nu credința, ci câștigul. Zi de zi, nu făcea decât să îi povestească istorii fabuloase despre averi făcute din nimic, lucru la care bătrânul începe să plece urechea. În cele din urmă, acesta acceptă să îi acorde binecuvântarea. Dacă nobilul părinte rămânea insensibil la idealul creștinesc, banii reprezentau un argument la care era se pare mult mai receptiv.

Iată cum în compania a 25 de bărbați, Paul a ajuns să se îmbarce cu inima ușoară spre Canada, înarmat cu o sabie și câteva cărți printre care era și Discursul asupra metodei, de Descartes. În ciuda vârstei, Le Royer n-a ezitat nici o clipă să îi încredințeze misiunea Societății Notre-Dame, cu scopul de a-i creștina, îngriji și civiliza pe indienii din Noua Franță. Pe cealaltă corabie care pleca din portul La Rochelle în același timp cu Maisonneuve, era Jeanne Mance.

La această parte a poveștii noastre, era rândul meu să intru în scenă pentru a întruchipa această fată născută în 1606 într-o familie burgheză. Mama mă ajutase să confecționez o capă și o bonetă, elemente desigur indispensabile pe vremea când personajul meu se îmbarca, din materiale găsite la Armata salvării. Apoi, impresionată și ea de zelul nostru artistic, mama îmi confecționase tot atâtea costume câte apariții aveam pe scenă. Jeanne era când îmbrăcată ca o țărăncă bretonă, când ca una româncă. Coscenaristele mele, puțin familiare cu folclorul românesc, credeau mai degrabă ca motivele acelea proveneau din artizanatul amerindian.

Eroina mea făcuse jurământul de castitate la șapte ani. La șaptesprezece ani, Jeanne își pierde mama, rămânând în grija unei familii cu doisprezece copii. Nouă ani mai târziu, moartea tatălui ei o lăsa principalul susținător al fraților și surorilor ei. Între timp, Jeanne și-a făcut studiile la Ursuline demonstrând foarte devreme o vocație specială pentru actele de caritate. De-a lungul celor câteva epidemii care au răvășit orașul ei natal, Jeanne se consacră trup și suflet îngrijirii bolnavilor.

Într-o zi însă, rutina ei a fost bulversată de către vărul său Nicolas Dolebeau, preot iezuit care urma să moară de mizerie la Moscova, acolo unde fusese trimis în misiune. Prin intermediul istorisirilor sale, Jeanne aude pentru prima oară vorbindu-se de Canada și de faptul că noua misiune religioasă accepta și femei. Nicolas i-a povestit de asemenea de emoția generală provocată de sosirea la Paris a două doamne, Madame de La Peltrie și Marie de l'Incarnation, venite să caute sprijin în rândul aristocrației franceze pentru a înființa un spital în Quebec.

Jeanne a rămas foarte impresionată de poveștile vărului ei. Dacă femeile erau admise să contribuie la evanghelizarea acestei terra incognita, de ce nu ar fi și ea unul din acești apostoli în fustă?

În 1640, Jeanne Mance, în vârstă de 34 de ani și în ciuda unei sănătăți fragile, decide fără nici o ezitare să se îmbarce pentru misiunea montrealeză.

Ca și Royer, începea să bată la ușile cancelariilor împărătești și la ușile nobililor pentru a obține dreptul de a participa la această expediție. În ciuda propunerilor care i se făceau ca să rămână în țară unde actele de caritate erau la fel de necesare ca în colonie, ea zicea ca Dumnezeu o cheamă în Canada.

Jeanne avea să se îmbarce pe unul din vapoarele care plecau din La Rochelle, alături de un preot iezuit precum și de 12 muncitori. Pe același vapor se mai aflau încă trei femei cu

destinația Montreal, toate soții de artizani, care nu vruseseră să plece fără familii. În ciuda contractului inițial care prevedea numai bărbați singuri, cele trei soții au trebuit să fie acceptate, deoarece recrutarea se făcea cu multe dificultăți, lucru menționat de nenumărate surse ale timpului. Cazurile de contracte încălcate, de dezertări în momentul îmbarcării, și de avansuri pierdute erau foarte frecvente, căci era foarte dificil de completat posturile cerute de misiune. Pentru construcții mai ales erau necesari tâmplari, de zidari, de fierari, la care se adăugau evident tăietorii de lemne, defrișorii, marinarii și mai ales soldații. Lucru și mai greu era să asiguri chirurghi și armurieri să se îmbarce pentru Lumea Nouă. Cu cele câteva excepții menționate, primul lot de imigranți din 1641 era format aproape în întregime din bărbați singuri.

SUFLET GOL Marcela STRAUA

Suflet gol

În noaptea târzie- am rămas în grădină,
Pe banca de lemn, scorjită de vreme,
Iar chipu-mpietrit e scaldat în lumină
De luna ce -mi șoptește .."nu te teme".
Mi-e sufletul gol pustiit de durere,
Un pas mă desparte de-abisul rătăcirii,
Cad stele-n ploaie doar una nu piere,
Ancorată bine în puterea iubirii

Ce-a fost.. nu mai e...acum totu-i anost
Oceanul de tristețe-n "micul" univers
Un suflet pribeag rătăcind fără rost,
Ce găsește-alinarea -ntr-o strofă ,un vers?
Doar vântul ce-adie îmi mângâie jalea,
Și- aduce miresme de dor si de cântec,
Iar glasul pădurii se-ngâna cu valea,
E timp de sirene-mpletite-n descântec.

Versul si încrederea...

Uneori, eram captivă
Pe a timpului aripă,
Fără țintă, în derivă..
Nesiguranță de-o clipă.
Ore-ntregi, planam în larg,
Albatros căutând odihna
O insulă sau un catarg,
Iar valu-mi spumega tihna.
Am adunat de multe ori

Din nisipuri, cioburi
Din vise ce mi-au dat fiori
Dar le-am pierdut în neguri
Am încrederea și versul
Bunii mei sfătuitori,
Luminându-mi universul
Cu speranța, deseori..

Viața-i luptă ...

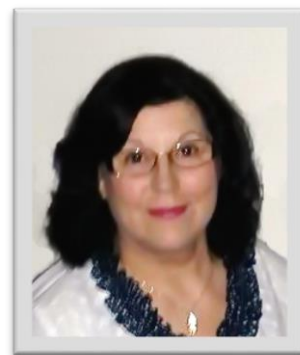
Cărare întortocheată,
Dificil de străbătut,
Când deschisă, când blocată,
Sacrificii de făcut.

O potecă șerpuită,
Movile și hârtoape,
De jivine străjuită,
Gata să te îngroape.

Munte abrupt ș-apoi desigur
Să ocolești n-ai cum
Numai dacă urci.. pieptiș,
La urmă dai de-un drum.

Când crezi că vârful-i atins,
Începe- alunecarea,
Iar când strigi că ai învins
Vine încătușarea.

Și Fortuna drămuiește,
E argint viu , norocul
Măsluiește,păcălește
Soarta își face jocul.

Asta-i viața doar o luptă,
Să ne luptăm.. atunci!
Pe cărarea cea abruptă
În genunchi și-nbrânci..

Un răvaș parfumat

Briza mării mi-a adus un miros de liliac
Inconfundabil parfum, din tufa de sub cerdac.
Liliacul m-așteaptă, a-nflorit greu, privind
La portița din șosea, să mă vadă.. venind.
Înflorise chiar în ziua, în care am plecat,
Plângând cu petale albe, suspinând , m-a rugat
Să mă-ntorc la primăvară, dar anii-au zburat..
Uite, acum, mi-a trimis un răvaș parfumat.

CINE A INVENTAT SCRIEREA ȘI ALFABETUL?

Marius FINCA

Dacă în Evul Mediu cei mai mulți europeni credeau că scrisul a fost inventat de Moise că așa le spunea biserica, în veacul trecut, lucrurile au început să se mai schimbe. A trebuit ca istoricul slovac Vojtech Zamarovsky să publice în 1966 lucrarea „*La început a fost Sumerul*” pentru a impune „noul adevăr” în mintea oamenilor, alături de Samuel Noah Kramer (cu faimoasa carte din 1956 „*Istoria începe în Sumer*”). Deși

sumerologul rus A. Kifișin constata că „*scrierea sumeriană a apărut, în sudul țării dintre râuri la sfârșitul mileniului IV î.e.n., pe neașteptate, într-o formă pe deplin dezvoltată*”, nimănui nu i s-a părut ciudat. În ceea ce privește scrierea fonetică „se știe” că aceasta ar fi apărut la fenicieni pe la anul 1000 î. Hr. Descoperirea unor tăblițe mai vechi cu două-trei secole, la Ugarit, aflat tot prin zonă, nu a schimbat „adevărul istoric”.

Această concepție se bazează pe scrierea lui Herodot că „*acești fenicieni, veniți cu Cadmos... au introdus la greci, printre multe alte cunoștințe ...și alfabetul pe care înainte, după cum cred, grecii nu-l posedau*”. Dar Herodot (care totuși nu afirmă că fenicienii ar fi inventat alfabetul, ci doar că l-ar fi adus grecilor) este contrazis de mulți alți scriitori antici de dinainte sau de după el. Important de știut este faptul că alfabetul fenician conținea doar consoane (ca de altfel toate scrierile semite, evreii și arabii introducând mult mai târziu vocalele sub forma unor puncte și linii, ce se scriau deasupra sau dedesubtul literelor), pe când la greci alfabetul conținea și vocale încă de la început.

Diodor din Sicilia, în *Biblioteca Istorică* scrie: „*Ba chiar se spune că, atunci când Cadmos adusesse în Fenicia literele, el cel dintâi le-a folosit în limba elenă, dând fiecăreia numele și forma sa. Aceste litere au fost numite, cu denumire generală, feniciene, căci din Fenicia fuseseră aduse de eleni; ar mai fi avut și denumirea specială de pelasgice, fiindcă pelasgii s-au folosit cei dintâi de aceste caractere*, adaptate limbii lor... Împotriva acelor care afirmă că sirienii sunt inventatorii literelor alfabetului pe care fenicienii, luându-le de la ei, le-au transmis grecilor... cretanii spun în schimb că fenicienii nu le-au inventat de la început, ci numai au schimbat forma semnelor... cât privește pe Linos, se spune că el a însemnat cu litere pelasgice isprăvile întâiului Dyonissos, înfățișând în lucrarea sa și celelalte legende. La fel s-ar fi folosit de scrierea pelasgică și Orfeu, Pronapides, dascălul lui Homer, un foarte dăruit meșter al cuvântului”.

Platon (427-347 î.Hr.) în lucrarea *Axiokhos* a pus în gura lui Socrates o poveste despre niște table triumphiulare de aramă, cu conținut religios, aduse la Delos de două fecioare hiperboreene (adică din nordul Dunării), ceea ce coboară aducerea scrierii în Grecia în mileniul II î.Hr., contrazicând părerea larg răspândită că fenicienii au adus alfabetul la greci.

Tot legende vechi grecești amintesc de unul dintre titanii civilizatori ai omenirii, Prometeu, care a dat scrisul neamului omenesc, la fel ca Tautos/Tahauti/Dahauti - rebotezat Thoth de greci - conform scrierilor egiptene. Iar Filon din Byblos precizează că Tautos s-a născut în ținutul Mișor, adică Mesia de la Dunăre. Poetul Pindar (sec. VI-V î.Hr.) spune despre Orfeu (getul nostru care a trăit înainte de războiul Troiei) că a fost prooroc, muzician, poet, medic și **descoperitor al literelor și scrierii** (C. Olariu Arimin, *Adevăruri Ascunse*, Vol. I, p. 332).

Și în *Iliada* (Cântul VI) sunt amintite scrieri făcute pe plăci sau tăblițe îndoite. La fel și Euripide (480-406 î. Hr.) în piesa *Alceste* amintește despre tăblițele trace ce aparțineau unor vechi tradiții de dinaintea nașterii neamului elen (ibid. p. 331).

Boeo, poetă din Phocia, care a trăit în secolul V î. Hr. amintește de *Cărțile misilor*, primele scrieri de teologie din istoria omenirii, care cu siguranță includeau și *Cartea lui Eno/Enoh*, salvată de la potop de Noe, după cum scrie Tertulian (sec. II d. Hr.). Potopul cel mare a avut loc acum vreo opt milenii la Marea Neagră, cum au demonstrat recent cercetătorii americani William Ryan și Pitmar Walter, deci scrierea ar fi și mai veche.

Descoperiri recente, care se adaugă unora mai vechi (cum ar fi cele făcute la Turdaș de Sofia Turmă, contemporana lui Schlieman) aveau să trezească interesul unui mare număr de istorici, mai deschiși la minte, care nu se rușinează să pună în discuție „dogmele istorice”. Se vehiculează tot mai mult ideea că scrierea sacră a apărut sub forma de simboluri în spațiul balcanic mult mai devreme decât tăblițele descoperite la Tărtaria, Karanovo și Gradeșnia, pe care aceasta era deja structurată. În fapt, scrierea este numai o dovadă, e drept importantă, a înaltului grad de civilizație ca a înflorit de-a lungul Dunării (Andis Kaulins, *Writing Origins...*, articol internet)

În peștera Gaura Chindiei, de pe Clisura Dunării s-au găsit 425 semne scrise cu argilă roșie, datând din mileniile XIII-X î. Hr., fiind după știința noastră cea mai veche dovadă a scrierii fonetice. Umanistul olandez Bonaventura Vulcanius (1538-1614), în lucrarea *De literes et lingua getarum sive gothorum etc.* scrie despre Cato cel Bătrân (249-149 î.e.n.) că în cartea sa *Origenes*, menționează despre geți că „*aveau o scriere cu mult mai înainte de întemeierea Romei, căci ei cântau faptele de vitejie ale eroilor lor în ode scrise și acompaniați de fluiet, așa ceva s-a întâmplat la romani la multă vreme după ei*”. Iar această scriere ar fi primit-o geții de la titani sau urieși pe o stâncă uriașă cam din vremea potopului deci cu mult înainte apariției popoarelor din Peloponez și din peninsula italică. (C. Olariu Arimin, op. cit., p. 319).

Aceeași informație o găsim și în lucrarea *Mitologia poporului român* a lui Tudor Pamfilie, care redă mai multe legende românești despre urieși sau jidovi, iar una dintre ele zice, prin gura unui țăran bătrân și sfânt că „*românii știu a scrie de pe timpul urieșilor*” (ibid., p. 317).

Semne asemănătoare, ceva mai recente, de vreo 11 milenii, s-au găsit și în peștera Clemente din apropiere, iar parte dintre ele se găsesc în alfabetul geților cu care au fost scrie tăblițele de plumb găsite la Sinaia (ibid., p. 320).

Dar primele dovezi ale încercării omului de a se exprima în raport cu divinitatea prin așa-numita „scriere geometrică” sunt simbolurile găsite pe amuletele de la Mezin (Ucraina), Brînzeni (cu o vechime de 32 000 anii) sau Mitoc, județul Botoșani. Elementele utilizate, unghiul și spirala, tri-line-ul, delimitarea spațiului prin trei linii, ca să se despartă lumile, a Cerului, a Pământului și a Omului. Vechimea e tulburătoare: peste 20.000 ani! (Adina Mutar, *Scrierea sacră a apărut în Carpați*, articol www.national.ro).

Amuleta de la Mitoc, cu o vechime de XXVIII de milenii și pe care se pot distinge semne ce pot fi citite NIN III. În emegi/sumeriană cuvântul nin are sensul de regină, doamnă sau soră, iar III (Ili) înseamnă căraș, a aduce, a conduce, a salva, a fi strălucitor, a radia, a duce, a trimite (C. Olariu Arimin, op. cit., Vol. I, p. 317). Dacă această interpretare se dovedește corectă, coborâm scrierea fonetică în vremuri greu de închipuit!

Celebre sunt cele trei tăblițe de la Tărtăria, descoperite de Nicolae Vlasa în 1961, cu scriere „de tip sumerian”, dar mai vechi cu două milenii decât primele scrieri descoperite în Mesopotamia. Ele singure ar obliga rescrierea istoriei scrisului, dar nu și-au făcut încă loc în cultura omenirii. Dar, în spațiul carpato-balcanic, s-au descoperit mii de astfel de tăblițe cu scriere și alfabet fonetic, care, fiind asemănătoare cu semnele de la Gaura Chindiei dovedesc o continuitate de milenii a populației locale, purtătoare a celei mai vechi culturi scrise a omenirii. De remarcat că multe dintre aceste dovezi arheologice se găseau prin muzee și au fost reevaluate după descoperirea tăblițelor de la Tărtăria. Spațiul nu-mi permite decât să amintesc câteva localități unde s-au descoperit astfel de scrieri: Lepeski Vir, Ocna Sibiului, Vinča, Supska, Turdaș, Parța, Suplacu de Barcău, Vadu Rău, Hîndrești, Cucuteni, Karanovo, Grădesnița, Gura Haitii, Chitila sau în peșteri și pe stânci din Țara Luanei (Munții Buzăului). Această scriere a fost larg răspândită, nu doar în Balcani, dar și în aria civilizațiilor proto-sumeriene. De altfel este din ce în ce mai răspândită convingerea că și hieroglifile egiptene își au originea în „scrierea danubiană”. Istoricul sârb Radivoje Pešić, studiind semnele de la Vinča, demonstrează că și „alfabetul neolitic” este una din sursele de bază ale alfabetelor moderne (latin, grec și chirilic), iar acest „alfabet neolitic” se trage la rândul său din „scrierea liniară”, moștenire a

Cercetătoarea americană Maria Gimbutas spunea: „Romania este vatra a ceea ce am numit *Vechea Europă*, o entitate culturală cuprinsă între anii 6.500- 3.500 î.Hr., axată pe o societate matriarhală, teocratică, pașnică, iubitoare și creatoare de artă și **scriere sacră**, care a precedat societățile indo-europene, patriarhale, de luptători din epocile bronzului și fierului”. Tot Maria Gimbutas remarcă că „în cultura Turdaș-Vinča, scrierea nu avea scopuri economice, juridice sau administrative”, ci era „o scriere eminamente sacră, apărută în urma unei îndelungate folosiri a unor semne grafice încărcate de un simbolism particular, în relația omului cu divinitatea”. Și prof. Colin Reinfrew, arheolog britanic, care a efectuat săpături în localitatea bulgară Sitagroi susținea că „scrierea a apărut întâi în sud-estul Europei, unde a existat cea mai

înaintată civilizație din acea vreme”. Arheologii au inventariat, până în momentul de față, circa 700 de simboluri diferite în scrierea danubiană, un număr asemănător cu al hieroglifelor egiptene și al semnelor din scrierea cuneiformă sumeriană. Savantul german Harald Haarmann, specializat în lingvistică, susține că scrierea danubiană este mai veche decât cea sumeriană și că ar trebui să fie acceptată drept cea mai veche scriere din lume (cf. Tomi Tohăneanu, articol www.cunoastelumea.ro).

Asupra acestor scrieri s-a aplecat și cercetătorul italian Marco Merlini (www.prehistory.it), lingvistul german Harald Haarmann (<http://www.archaeomylthology.org/>), John Black (<http://www.ancient-origins.net/>), Marija Gimbutas, Colin Reinfrew, acad. Vladimir Georgiev, Silvia Păun, Radivoje Pešić, Lolita Nikolova, Jude Higgins și mulți alții.

Scrierea veche danubiană avea de fapt două alfabet, unul „laic” și altul „religios”, pentru inițiați. Acest lucru se poate observa și pe **tăblițele de la Sinaia**, despre care nu trebuie spus nimic, ca nu cumva să deranjeze „adevărurile veșnice și sacrosante” ale istoricilor. Existența celor două alfabet dovedește largă popularitate a scrierii, care era cunoscută unui număr mare de oameni, pentru că, dacă nu ar fi fost așa, dacă numai câțiva inițiați ar fi cunoscut tainele scrisului, nu ar fi fost nevoie și de un alfabet secret. Despre existența unor școli, inițial conduse de preoți, dar apoi laicizate, avem dovezi la emegi/sumerieni încă din mileniul III î. Hr. Ei au plecat din zona Munților Carpați spre Mesopotamia în mileniul IV î. Hr., dar este cert că școala era mult mai veche căci deprinderea scrisului și cititului necesita un studiu organizat pe parcursul mai multor ani de ucenicie. Și preotul și istoricul Dumitru Bălașa vorbea de **Școala Zamolxiană**, prima universitate din istorie, datând din secolul XIII î. Hr., aflată pe meleaguri doljene, paleoliticul și mezoliticului.

Fig. 1 Imagine din peștera Gaura Chindiei de pe malul românesc al Dunării, jud. Caraș Severin. Se disting clar semne și litere care au stat la baza alfabetelor grecești, fenician, latin și slavon (mileniile XIII-X î. Hr.).

Relieve ce conțin scriere asemănătoare cu cea din vechea Europă, au fost descoperite pe mai multe continente în țări precum: Ecuador, Columbia, SUA, Franța, Malta, Turkmenistan, Australia și în sudul Italiei și au vechimi de cel

puțin 6.000 de ani. Ele nu pot fi atribuite niciunei civilizații cunoscute cu exactitate. Această descoperire este una senzațională pentru că încă o dată se confirmă faptul că istoria omenirii este cu totul alta decât cea care ne-a fost predată în școli. Este necesar un studiu aprofundat, interdisciplinar și mai ales popularizat pentru a se stabili eventualele legături dintre populațiile care le-au creat, influențele reciproce și eventual descoperirea unei origini comune, care până acum pare a fi sud-estul Europei (cf. Klaus Dona, *The Hidden History of the Human Race*).

Fig. 2 Harta vechii civilizații europene și a nucleului unde s-au descoperit numeroase artefacte cu „scriere danubiană”.

« DANS LE VENTRE DE LA BÊTE : RÉCIT D'UN ENLÈVEMENT DU XXIIIE SIÈCLE »

Miruna TARCAU

(continuare din numărul precedent)

– Étiez-vous au courant, à propos de l'explosion du centre de recherche d'Europa?

– Je l'ai appris comme tout le monde quand la nouvelle est sortie. J'étais à l'université à ce moment-là. C'était pendant la période des examens de fin de session, il y a plusieurs témoins qui pourront le confirmer.

– Et vous étiez au courant que le Président de Monsanto a été assassiné?

Silence. Le Professeur Sunné répondit d'une voix blanche qu'il l'ignorait. C'est alors qu'il sursauta en réalisant qu'il n'avait peut-être pas été le seul qui avait été arrêté. Il eut une pensée pour ses collègues. Pour sa femme, Atsuné. Il se sentait d'autant plus coupable de ne pas avoir songé à elle plus tôt qu'il venait de se souvenir des circonstances exactes dans lesquelles il avait été drogué. Après avoir accepté un verre de trop de la part du faux rabbin, il était monté dans une chambre d'hôtel avec une de ses collègues qui se spécialisait dans un autre type de cérémonies.

Le Professeur sentit un creux se former dans son estomac. Il venait à peine de réaliser jusqu'à quel point il avait négligé de soigner les relations qu'il entretenait avec sa femme ces derniers temps. Il ne fallait pas croire qu'il s'aventurait souvent dans les quartiers rouges de Zanzibar – où il aurait fini par être repéré par ses collègues, ou pire, par ses étudiants –, mais il devait admettre qu'il avait mal choisi le moment d'aller voir ailleurs. De toute évidence, il avait gravement sous-estimé l'importance que l'attaque terroriste sur Europa aurait pu avoir sur le climat politique international. Sans doute aurait-il dû annuler ses vacances et

demeurer sur le campus universitaire, où il se sentait à l'abri d'une extraction de ce genre. Mais peut-être cela n'aurait-il rien changé, si Zanzibar était désormais en proie à une guerre civile.

Il avait encore du mal à réaliser ce qui s'était passé. Il ne saurait dire pourquoi, mais le sentiment d'irréalité de cette scène était accentué par la jeunesse de l'officière qui procédait à cette curieuse interrogation. Il ne savait même pas comment la qualifier. Policière, milicienne, employée de Monsanto? Et puis, sa confusion était accentuée par le fait qu'il n'avait toujours pas écarté la possibilité qu'il pouvait s'agir d'un coup monté contre lui.

En rétrospective, les paroles de l'acteur s'étaient avérées prophétiques. Le Professeur Sunné avait de plus en plus l'impression qu'il avait tenté de l'avertir de ce qui allait se passer, ce soir-là, au bar, juste avant son enlèvement. Après l'avoir longtemps laissé se plaindre de l'aspect commercial des cérémonies religieuses qui avait détruit toute trace de spiritualité dans la classe moyenne des pays développés, l'acteur lui avait répondu par une allégorie qu'il avait laissée inachevée en raison de l'arrivée de sa collègue. Son récit était modelé sur l'histoire de Jonas et de la baleine.

Il lui avait dit que l'université de Zanzibar l'avait chargé d'une mission, lui, le Professeur Sunné, qu'il fuyait comme Jonas avait fui devant la tâche que Dieu lui avait confiée de détruire une ville païenne en son nom. Dieu avait puni son prophète en l'enfermant trois jours et trois nuits dans le ventre d'une bête marine. Il ne pouvait pas continuer à se plaindre de l'état dégradé de la société sans contribuer à faire changer les choses.

Il avait déjà dénoncé depuis de nombreuses années les effets déplorables sur la santé que causaient les microorganismes extraterrestres génétiquement modifiés (MOETGM) découverts sur Europa au début du XXIIe siècle, ainsi que leur exploitation par Monsanto dans les fermes

sous-marines que sont devenues le nouveau Tokyo, le nouveau New York, etc. Il continuait pourtant à accepter des fonds de recherche de la part des multinationales dont il retraçait l'histoire à travers ses ouvrages, et ce, en dépit du fait que ses recherches lui avaient clairement permis de démontrer que l'exploitation massive des MOETGM avaient contribué à mettre en place un système politique qui avait procédé non seulement au démantèlement définitif de l'État-nation, mais qui parvenait également à maintenir les territoires du Nord dans un état de guerre civile permanente qui leur était profitable.

Si le Professeur Sunné n'avait pas réagi à ce type d'accusations, c'était parce qu'il ne cessait de les entendre depuis que des organisations terroristes européennes et américaines s'étaient appropriées ses recherches pour justifier les attentats qu'ils avaient perpétré contre deux ou trois multinationales ciblées qui se trouvaient au cœur de l'industrie agroalimentaire sous-marine.

– Vous n'avez rien remarqué d'étrange sur le plateau de nourriture qu'on vous a servi?

– Oui. Vous devriez dire à votre cuistot que ses *nigiris* n'avaient aucun goût.

C'est alors que la jeune femme s'empara, sans grande surprise, de la bouteille Évian que le Professeur Sunné avait écartée de la table basse, comme s'il avait souhaité la dissimuler sous son fauteuil.

– Je suppose que cet objet vous est familier.

L'inculpé s'abstint d'avancer une réponse. Il avait la curieuse impression qu'il avait effectué une action moralement répréhensible en la buvant ainsi, sans se poser de questions.

– Où est mon épouse? demanda-t-il soudain.

– Madame Mitsubishi-Monsanto ne peut pas venir vous visiter en ce moment.

– Mon épouse ne travaille pas pour Monsanto.

– Travaillait. Vous faites erreur.

Le Professeur Sunné s'abstint de commenter ces corrections aberrantes. Il lui semblait qu'il se trouvait dans une pièce absurde, un peu comme celles qui étaient populaires en France il y a de cela trois siècles, dont il avait lu quelques-unes par curiosité.

– À ce que je crois comprendre, vous n'avez pas le droit de me dire où nous nous trouvons, hasarda le Professeur Sunné en espérant parvenir à extraire enfin de la jeune femme une information utile. Pas plus que vous ne pouvez m'expliquer les raisons de cet interrogatoire.

La jeune femme s'impatienta. Elle se mit à tapoter le bord de la table du bout de son crayon. Elle avait mis son carnet de côté et n'y avait inscrit pratiquement aucune note depuis le début de leur discussion.

– Professeur Sunné, je comprends que l'introduction à un environnement de haute pression doit avoir perturbé votre capacité de concentration, bien que pour être honnête, je croyais que votre corps était déjà habitué aux effets d'un environnement urbain océanique compte tenu de votre champ de spécialisation. Enfin, peu importe. Je vous en prie, ne perdons pas plus de temps en formalités. Vous devez bien vous rendre compte que nous misons beaucoup sur votre coopération pour tirer cette situation au clair.

Le Professeur éclata d'un rire nerveux avant d'admettre qu'il ne comprenait strictement rien à ce qui se passait. Il alla jusqu'à soutenir qu'il n'était pas certain de se trouver dans un environnement sous-marin jusqu'à ce que la jeune femme le lui confirme, ce qui surprit cette dernière, laquelle répondit pour sa défense qu'ils n'avaient pourtant fait aucun effort pour le lui cacher.

– Suis-je retenu ici contre mon gré? répéta le Professeur sur un ton moins affable.

– Bien sûr que non.

– Vous parlez sérieusement?

– Je vous assure que vous êtes libre de disposer de votre personne.

– Vous voulez dire que je peux ouvrir cette porte et sortir de cette chambre si je le désire?

C'est alors que la jeune femme se leva et apposa une légère pression sur la porte, qui s'ouvrit aussitôt sur un corridor plongé dans l'obscurité. Des néons bleutés s'allumèrent peu après qu'elle s'engouffrât dans le couloir.

– Votre chambre se trouve au 23e niveau du sous-sol. Je suis désolée, mais nous n'avons rien trouvé de mieux dans un délai aussi court. Votre épouse est présentement hospitalisée au 12e étage. Je peux vous conduire jusqu'à sa chambre si vous le désirez.

Le Professeur Sunné ne se fit pas prier. Il était encore en proie à une migraine terrible, mais il n'avait aucune envie de rester enfermé dans cette chambre pendant qu'Atsuné était hospitalisée. Ce mot le fit frissonner.

– Écoutez, si vous voulez que je sois d'une quelconque utilité, vous devez commencer à répondre à mes questions. Qui êtes-vous?

– Avez-vous déjà entendu parler de l'Organisme Terre Bleue?

– Vous voulez parler de l'ONG? Celle qui est liée à la compagnie Sun-Évian?

– C'est cela.

– Ils n'ont pas l'habitude de kidnapper les historiens pendant leurs vacances de ski, à ce que je sache.

– Vous ignorez peut-être que nous ne nous contentons pas de fournir une aide matérielle aux pays du tiers monde. Nous sommes dotés d'une main armée, Professeur.

– Une main armée? Vous voulez dire...

Le Professeur Sunné s'interrompit au moment où ils croisèrent un homme vêtu d'une uniforme semblable à celle de la jeune fille, à la différence près qu'elle était ornée d'une décoration aux épaules laissant suggérer qu'il s'agissait peut-être d'un officier au grade supérieur au sien. Ils venaient tout juste d'entrer dans la cabine d'ascenseur.

– Oui, certains États condamnent nos interventions militaires, compléta la jeune fille sans s'attendre à ce qu'il ait le courage de terminer sa phrase. Certains d'entre eux vont jusqu'à nous accuser d'être une organisation terroriste. Les territoires contrôlés par Monsanto en particulier.

– L'assassinat du président. C'était vous, réalisa-t-il d'une voix blanche.

Ils arrivèrent sans difficulté au 12e étage. Ici, le Professeur Sunné eut la satisfaction de découvrir que l'éclairage était adéquat et que l'air était plus respirable. Plusieurs

professionnels de la santé circulaient à travers les chambres sans accorder la moindre attention à leur présence. Il y avait plusieurs malades installés sur des civières, qui débordaient des chambres jusque les couloirs. La plupart d'entre eux semblaient tout droit sortis d'une zone de guerre. Il y avait des brûlés vifs, des amputés, des défigurés. Le Professeur Sunné se trouva mal. Il dut s'appuyer sur la jeune fille pour parvenir à traverser la zone la plus encombrée sans tomber à la renverse à chaque fois qu'une infirmière le poussait de côté pour déplacer une civière en toute hâte ou pour isoler un patient dont l'état s'était gravement détérioré. Lorsqu'ils parvinrent enfin dans une zone plus tranquille, la jeune fille l'installa sur une chaise dans ce qui ressemblait à une salle d'attente et se contenta de soupirer en se plaignant du manque de personnel et de moyens dont ils souffraient.

– Tous ces mercenaires que vous venez de voir. Vous devriez leur être reconnaissant. Ce sont les hommes qui ont participé à la mission d'extraction de votre femme. Nos ennemis l'avaient placée dans un centre hautement sécurisé au sud de l'Espagne, en pleine zone de guerre.

– Nos ennemis, répéta le Professeur sans comprendre.

– Cela fait de nombreuses années qu'Atsuné travaille pour notre association.

La jeune fille hésita, avant d'informer le Professeur que ses propres parents avaient également été des agents, jusqu'à l'explosion de leur centre principal de recherche qui avait failli mettre un terme à leurs opérations.

– Mes parents! s'exclama le Professeur Sunné. Des terroristes! Vous voulez rire.

– Nous préférons l'expression américaine de « combattants pour la liberté ».

Un brûlé en chaise roulante qui passait à proximité lui jeta un regard noir indiquant que les sédatifs qu'ils lui avaient administrés l'avaient laissé assez alerte pour qu'il parvienne à comprendre ce qui se passait autour de lui. Le Professeur n'était pas loin de demander à la jeune fille qu'ils lui en administrent une dose, en espérant que ça lui remette les idées en place.

En même temps qu'il mourrait d'envie de bombarder la jeune femme de questions, il craignait déjà d'en avoir trop appris. Il ne parvenait en aucun cas à s'imaginer ce qu'Atsuné pouvait avoir vécu toutes ces années, depuis leur mariage arrangé par un site de rencontre universitaire luttant contre l'isolement social, jusqu'à l'assassinat du président d'une des multinationales les plus puissantes de la zone de protectorat sino-américaine en Afrique, auquel elle devait avoir pris part. À moins qu'elle n'en soit directement responsable.

Il sentait qu'elle devait se trouver quelque part à proximité. Sans doute était-elle encore en proie aux symptômes reliés à l'immersion dans un environnement de haute pression qui l'avaient affecté au point où il n'était pas loin de souhaiter en mourir il y a quelques jours. Il s'en voulait de ne pas avoir eu le réflexe de demander à la voir plus tôt, et de ne pas insister désormais pour rester à ses côtés pendant ces moments difficiles.

Et pourtant, cette culpabilité ne l'empêchait en aucun cas de souhaiter s'échapper de ce centre aussi vite que possible afin de regagner son appartement confortable avec sa terrasse inondée de soleil, ses jardins communautaires et son épicerie qui vendait exclusivement des aliments biologiques. Il était

bien entendu conscient de jouir de privilèges dont tant de personnes en ce bas monde étaient, hélas, dépourvues. Mais à qui le sacrifice de ces privilèges serait-il profitable? Que pouvait-il accomplir ici, enfermé dans une des anciennes fermes sous-marines qui avaient constitué son principal objet d'étude pendant sa carrière, qu'il ne pouvait accomplir en surface, à l'Université de Zanzibar?

Là-bas, il était certes libre de critiquer autant qu'il le voulait la militarisation des multinationales qui avait abouti à la création de corporations-États. Il n'ignorait pas cependant qu'il y avait une limite à ne pas franchir s'il voulait continuer à recevoir les subventions de la part des institutions qui finançaient ses publications, et il était bien conscient du fait que cette règle non-écrite constituait un obstacle important à l'avancement de la recherche dans le domaine.

À bien y penser, il en avait discuté à de nombreuses reprises avec son épouse, alors qu'il la prenait pour une simple employée de Mitsubishi. Il ne saurait dire s'il avait contribué pour quelque chose à la radicalisation de ses opinions politiques, ou bien si ce n'était pas elle qui l'avait poussé au contraire dans cette direction qu'il n'avait jamais été très à l'aise d'explorer en raison des risques évidents qui lui étaient associés.

Et pourtant, le Professeur Sunné était loin d'être convaincu de la nécessité d'intégrer une organisation militant contre l'usage répandu des MOETGM pour jouir de la liberté de recherche dont il rêvait alors qu'il était aux prises avec la paperasse dont il se plaignait si souvent en revenant du bureau. À présent, il se doutait qu'il viendrait bientôt à regretter les formulaires tant honnis de demandes de financement de l'Université, ainsi que toutes les tâches administratives qui lui étaient imputées en tant que détenteur d'une chaire de recherche en histoire du XXIIe siècle.

À l'Université, ce qui le mettait hors de lui, c'était lorsque des collègues siégeant aux comités d'évaluation des revues auxquelles il soumettait ses travaux ne cessaient de lui demander de les retravailler. Le plus souvent, ces demandes de modification ne se justifiaient pas par la nécessité de conformer ses articles à un standard de rigueur scientifique, mais bien par des précautions excessives, de nature politique, visant à éviter que sa recherche ne se fasse pirater par des réseaux sociaux qui l'utilisaient à des fins de propagande. En vérité, la plupart des chercheurs évitaient de s'attirer une mauvaise presse en provoquant aussi peu de remous que possible auprès de ce qu'ils appelaient, avec un mépris dont ils ne se cachaient guère, « le grand public ».

Il y en avait bien quelques-uns qui estimaient que les centres de recherche étaient directement responsables de la radicalisation des discours d'opposition, de par la cohérence externe qu'ils apposaient à leurs travaux en uniformisant toutes les voix dissidentes à l'intérieur de l'*establishment*. Le Professeur Sunné croyait faire partie de ce groupe de « dissidents » ; une étiquette dont il aurait désormais voulu pouvoir se détacher. Il savait d'instinct qu'il n'était jamais profitable de faire partie des dissidents véritables, et que, quoique leur position leur semblât tout à fait libre, il y aurait sans doute des limites à ce qu'il pourrait publier en travaillant pour Terre bleue, tout comme il y avait des choses qu'il valait mieux éviter de dire en travaillant à l'Université de Zanzibar.

Le Professeur Sunné se sentit succomber à la lassitude de se savoir confronté à un dilemme sans issue.

– Pourquoi m'a-t-on amené ici? demanda-t-il d'une voix lasse.

– Nous avons dû vous évacuer d'urgence aussitôt que nous avons reçu la nouvelle de l'assassinat de Monsieur Monsanto. Votre sécurité a été compromise en même temps que celle de votre épouse.

– Comment se fait-il que vous ayez réussi à m'évacuer aussi rapidement? Plus rapidement qu'Atsuné même, alors qu'elle travaillait pour votre compte?

– Votre épouse a pris des risques considérables pour parvenir à mener à bien sa mission. Elle se trouvait dans un territoire hostile et hautement surveillé, alors que vous étiez entouré de plusieurs agents.

– Laissez-moi deviner. L'acteur qui jouait le rabbin...

– ... vous surveille depuis votre mariage. Oui. Le barman aussi était des nôtres. De même que la prostituée, si ça vous intéresse.

Le Professeur Sunné retint un commentaire désagréable concernant la mansuétude d'Atsuné, comme quoi si elle était altruiste au point d'assassiner un des hommes les plus influents de son époque au nom d'un principe aussi abstrait que ne l'était la justice sociale, il ne fallait pas s'étonner qu'elle ait accepté de partager son mari avec ses collègues de travail.

– Est-il absolument hors de question que je retourne chez moi en prétendant que je ne sais rien de toute cette affaire?

Pour toute réponse, la jeune femme haussa les épaules. Elle semblait désormais partager sa lassitude face à cet interrogatoire qui n'en finissait plus.

– Quand je suis venue dans votre chambre, j'espérais que vous seriez plus informé sur la situation actuelle. Ou du moins, que vous seriez plus prêt à accepter ce que vous entendrez et à nous accorder votre soutien. Pour tout vous dire, je m'attendais à autre chose de votre part, Professeur Sunné.

– Mais qui êtes-vous, à la fin?

– Votre étudiante.

Lorsque la jeune femme sortit une tablette électronique de sa poche pour lui montrer l'un de ses plus récents articles, le Professeur Sunné se contenta de la fixer d'un air hébété. La tablette en question contenait un article sur lequel il travaillait encore, lequel avait sans doute été piraté à partir de son ordinateur de bureau, car il était certain de ne l'avoir envoyé à aucun de ses collègues.

– C'est ma femme qui vous a envoyé ça?

– Je ne suis jamais entrée personnellement en contact avec Atsuné. J'ai beaucoup entendu parler d'elle à travers mon travail dans l'Organisation. Je travaille dans l'informatique... Je passe mes journées à classer des fichiers documentant le travail de nos agents, à réunir des informations sur nos collaborateurs potentiels et à produire de la contre-information visant à couvrir nos opérations à l'étranger. C'est bien pour ça que j'écris à la main, ajouta-t-elle en esquissant un sourire, je ne supporte pas de passer mon temps libre devant un écran d'ordinateur. Alors vous comprenez, j'ai rapidement fait le lien entre votre travail et celui de votre épouse.

– Vous croyiez que j'étais au courant? À propos de son travail?

– C'était une hypothèse plausible.

– Et comment se fait-il que vous soyez la seule à être venue me voir dans ma chambre?

– Regardez un peu autour de vous! Nous avons des problèmes plus urgents à régler dans l'immédiat.

Le Professeur Sunné échappa un cri d'exaspération, au risque de passer davantage pour un enfant gâté ou pour un membre de l'*intelligentsia* bourgeoise. Il avait vécu un martyr dans cette chambre! Il était persuadé qu'il risquait de se faire arracher les dents, et tout ce qu'elle lui trouve à dire, c'était que tous les membres de l'organisation qui l'avaient enlevé pour son propre bien étaient trop occupés avec des affaires plus pressantes pour lui dire où il se trouvait et ce qui était arrivé?

– Ce que vous pouvez être égoïste! Si vous tenez tant que ça à partir, il ne tient qu'à vous de reprendre l'ascenseur et de peser sur le bouton du dernier étage. Il y a des hélicoptères qui peuvent vous reconduire sur la côte la plus proche, en Mozambique. En prenant le train à haute vitesse, vous serez chez vous en moins de trois heures. C'est ça que vous voulez? Allez-y! Mais après, ne venez pas vous plaindre si vous vous retrouvez en prison.

– Que je sois emprisonné par vous ou par les autres, qu'est-ce que ça change?

– Au moins nous, à ce que vous avez constaté, on ne torture personne. Vous n'avez qu'à regarder un peu votre femme pour vous apercevoir que vos craintes n'étaient pas tout à fait infondées.

Le Professeur Sunné enfouit son visage entre ses mains. Il se dit qu'il aurait voulu disparaître quelque part sous la terre, avant de réaliser qu'il se trouvait déjà englouti dans le ventre de la bête. Quel que fût son degré d'adhérence à la cause de Terre bleue, il était déjà trop tard pour échapper à la décision qu'il devait prendre pour sauver sa peau. En désespoir de cause, il décida donc d'adopter le comportement qui était attendu de lui, comme il l'avait toujours fait.

Dans une des innombrables séries d'espionnage à petit budget qu'il se plaisait à regarder dans ses temps libres, il serait sans doute sorti de ce centre sous-marin pour vivre des aventures qui l'auraient contraint à réfléchir plus sérieusement à sa position actuelle, et après de nombreux détours, il aurait fini par adopter la conduite qu'il considérerait être la plus juste. Mais le Professeur Sunné avait conscience, aussi bien que cette jeune femme, qu'il n'allait pas exiger de s'embarquer vers la côte.

Au lieu de se diriger vers l'ascenseur, il marcha donc jusqu'à la chambre où son épouse était en convalescence. Et, lorsqu'il poussa la porte en emportant avec lui un plateau de *nigiris* accompagnés d'une bouteille d'eau Évian sortie tout droit de son enfant, il savait qu'il n'aurait pas agi autrement s'il s'était avéré qu'Atsuné travaillait pour le camp adverse et qu'il lui fallait désormais lutter en faveur de l'usage répandu de l'agriculture sous-marine qui répartissait si mal les ressources entre les différentes aires géographiques habitables et entre les différentes classes sociales. C'est ainsi qu'il réalisa, en repensant au sermon de l'acteur qui avait comparé son histoire à celle de Jonas et de la baleine, que Dieu se trouvait du côté du pouvoir.

Il avait la conscience tranquille.

PETITE HISTOIRE DE MONTRÉAL EN VERSE
(fragment)*Cristina-Marina MURGEA*

Née sur une colline dite, archaïque, royale
Comme l'a nommée le Capitaine Cartier,
Cette ville moderne aujourd'hui, Montréal
Accomplira pas moins de 375 années!

Pour la sanctifier avec Sainte Grâce,
Une croix en bois fut érigée sur Mont Royal;
Au fil du temps elle a laissé la trace
Divine! Un vrai vestige patrimonial!

Il semble que la Providence Divine
Voulut que cette Isle soit très forte
Et qu'elle résiste courageuse et devînt
La frontière du pays, disons : sa Porte!

Dieu voulut à tout prix la peupler!
Alors, il regarda vers des personnes pieuses,
N'ayant que des divins intérêts;
Enfin, à l'aide de ces «religieuses»,

une «mission» fut créée sur cette Isle
et dans ces bras, elle reçut des «sauvages»,
les convertit dans une «belle colonie», pour qu'ils
puissent «sucer un moins barbare lait» dès l'arrivage!..

Cette Isle «servit de digue aux Iroquois»;
Les «guerres par embuscade», dit l'histoire,
Firent beaucoup du mal aux québécois,
À Montréal, jusqu'en 1701, l'année de gloire!..

Unui drag Poet

Dedicație poetului George Filip,
Poetul care «cântă arzând» întru veșnicie!

Drag Poet cu « plete dalbe »
Fără «barba albă, sură»
Flori de tei avut-ai salbe,
și-arțarii, a doua natură!

Printre gândurile-Ți scrise,
Mă plimb liber și cu minte
merg agale, să nu tulbur vise
cu Maria Ta și Duhuri Sfinte !

«Cânți arzând», în profunzime,
versul Tău își lasă urmă
în «cenușa» vremii !o mulțime
îi va deveni eternă urnă!

Mai și sudui băiețește
Să mai scapi de-al tău năduf,
Să-nțelegem, românește,
Că n-ai aer de-un tartuf !

Dar, mă rog să n-ai durere
Din iubire de aproape,
Că eu simt cum cu putere
Ai ascuns-o, pe sub pleoape..

Și n-aș vrea să ai tristețe,
Doar «furie».. de poet!
Plânsu-i pentru alte fețe
ce nu simt, printr-un sonet !

Suflet bun, să ai puțința,
Ce destinul ți-a lăsat,
Să scrii, cu toată ființa !
Încă nu ai terminat !

Implor eu, Poet iubit,
Domnul, să n-ai bătrânețe !
Și-n sufletu-mi te trimit
Într-o Sfântă Tinerețe !

Nu vreau să te cânt postum,
Ca pe alții, doar din minte !
Vreau să te elogiez, acum,
Și-apoi, să-mi aduc aminte !

LIMBA DACILOR ȘI SUFLETUL ROMÂNESC

Paula ROMĂNESCU

Scriitorul Ion N. Oprea, după ce trece prin scrierile unor împătimiti de istorie românească, scoate la Editura PIM mereu câte-o carte prin care ne pune mereu întrebări (și bine face!) în legătură cu eterna poveste legată de neamul care ne este rădăcină solară: Tracii, Dacii, limba lor, obiceiurile, credința în nemurirea sufletului, tăria și neclintirea într-o dăinuire.

Istoricii, lingviștii, răătăciții într-o necredință, închinătorii la idoli păgâni, atei dintotdeauna și, mai cu seamă, cei iviți din infernul roșu al urii omului față de om, au tot încercat să afunde în uitare, până la a anula definitiv, limba strămoșilor neamului românesc.

Autorități „corecte politic” de mai înainte de a se enunța blestemata mincinoasă și arogantă sintagmă, s-au străduit să aducă (im)pertinente argumente că limba română este un amestec de graiuri preponderent romanice (de la Traian citire!) și slave (de la slavo-cumanii-tătarii-bulgarii și alți avari neștiri!...).

Suntem gata să le dăm crezare și de astă dată dacă vin cu argumente credibile. Am mai făcut-o de-a lungul a două milenii aproape, de când a venit pe pământurile Daciei Sfântul acela cu crucea lui rămasă până astăzi la trecerea peste calea ferată ... Dar crezarea aceea ne-a devenit credință creștină de un „crede și nu cerceta” care nu avea nici o legătură cu minciuna omenească.

I-am crede și pe lingviștii străini de neamul nostru care ne-au tot dat cum au vrut ei proporțiile „exacte” de graiuri în amalgamul care avea să devină limba română. Dar cum să nu ne mirăm că nici măcar 0,001% din cuvintele în care ne-am plămădit limba dorului nu există în „tabelul lui Mendeleev” al elementelor sinonime cu aurul curat al limbii dacilor liberi!

Din două – una: ori dacii nu comunicau între ei decât prin semne de surdo-muți atunci când prelucrau aurul, argintul, bronzul și alte metale rare din care făceau monede, podoabe și puii de aur ai cloștilor stelare, ori erau atât de inteligenți încât, cu fiecare venire a nepoștiiților puși pe furt și jecmăneală, prima lor grijă era aceea de a le consemna acestora în dicționare de cremene graiul, făcându-și-l adaos la comorile proprii de cuvânt.

Când sărăntocul de Traian împăratul romanilor a venit în Dacia lui Decebal după ceva de-ale gurii, presupunem că dacii (d’acilea!) erau cu toții cocoțați prin copacii din codrii-frați și, imediat ce au prins de veste că le-au sosit „purtătorii de grai împărătesc”, au dat năvală să se înscrie la cursuri fără frecvență, la distanță, la zi, la cum o mai fi (bașca doctoratul!), semnând cu acele de verde brad pe foi de plop-stejar-paltin-frasin, adeziunea la șuierul vântului prin stindardul cap de lup / trup de șarpe, și întărind-o cu tăișul sabiei scurte, cu lovitura de ghioagă, cu ascuțitul pietrei!

Din strigătul de groază al noilor veniți, ei, dacii, vor fi cules repejor și cu blândețe, cuvintele cele mai vocale, le-au înmagazinat în lada de zestre a fondului principal lexical și, ne mai având ce primi de la romani, i-au cam făcut duos „o apă și-un pământ” iar, pe cei mai iuți de picior, i-au înscris la jocurile olimpice la o cursă de viteză cu linia de sosire până hăt, peste Dunăre, cursă la care nepoștiiții musafiri s-au dovedit demni închinători (ploconitori) la Zeul Mercur...

La a doua venire pe pământul mănos al Daciei, invadatorii au adus mercenari hămesiți de prin toate locurile pe unde mai trecuseră legiunile romane, un fel de „forțe internaționale de menținere a ordinii” din zilele noastre pacifiste foarte.

De data aceasta lupta pentru impunerea limbii latine într-o fericirea nației dacice a fost acerbă. Cum noii veniți n-aveau de pierdut decât lanțurile (a, nu, asta e din altă poveste!), și cum erau peste măsură de înfometați, când au dat de aurul lui Decebal prin nemernicia unui trădător (și pe atunci erau astfel de lepre!), nu s-au mai dat duși până nu au pus carele să facă drumuri care, toate, duceau la Roma ... aurul de la Sarmisegetuza...

Au venit mai apoi rânduri-rânduri migratorii... Cu limba lor cu tot.

Dacii le-au asimilat-o repejor și pe a acestora. Limba strămoșilor daci se pare că încă de pe atunci nu era politically correctly și că ei, stăpânii locului, trebuia să tacă doar în limba lor.

Și uite-așa, din împrumuturi ... nerambursabile la banca mondială de graiuri, a luat naștere „graiul pâinii, limba vechilor cazanii” - Limba Română.

Dar oricât de mult s-au străduit purtătorii de vorbe alte să modeleze (să întineze, să schilodească!) după bezmeticia gândului lor graiul dacic, s-au împotmolit cu toții în adâncul de înalt suflet românesc topit în Dorul-Dor.

Acolo și-au pus dacii la păstrare miera de crâng a graiului lor – DORUL ca miez fierbinte al limpezimii din Cuvântul din care a izvorât și continuă să se întoarcă la izvoarele dintâi din nor, din tăcere, din lacrimă, din viers, *Limba Română*.

La aceeași editură, același Ion N. Oprea, a publicat în anii 2016; 2017, „*Familia creștină. Taina sfântă a însoțirii*” (Vol. I-II), o culegere de texte semnate de membrii cenaclului la distanță „Prietenia”. Printre semnatori – Regina Maria (nu, n-a murit scrisul ei, doar **verba** ei se întâmplă să zboare adesea de pe la noi!), scriitori, profesori, preoți, elevi, slujitori în felul lor cuvântului ca neasemuită comoară lăsată de Dumnezeu făpturii de lut alcătuită după chipul și asemănarea Sa.

Redau cuvintele rostite de Sf. Ioan Gură de Aur (de la prof. Gheorghe Clapa, Bârlad citire), privind unirea creștină: „*Când bărbatul și femeia se unesc în căsătorie, ei nu mai sunt ceva pământesc, ci chipul lui Dumnezeu însuși.*” Și cum să nu mă gândesc la nemernicia politică dintr-o țară ca Suedia de pildă unde se promovează în programa (pre)școlară

„orientarea” sexuală a copiilor ca aceștia (în cunoștință de cauză!?) să-și aleagă sexul pe care și l-ar dori și, din limbajul adulților să dispară pronumele *el* sau *ea*, fiind înlocuite cu un surogat pronominal incert! N-ar trebui ca și noi, Românii, să propunem ca primul vers din imnul nostru național să devină „chemare internațională” la trezire: „Deșteaptă-te, incertule, din inocența ancestrală și fă-te una cu neantul!”?

Înapoi la cartea mai sus pomenită! Ce aflăm noi din paginile sale: că nici Sf. Ioan cu aurul său din cuvânt, nici alți sfinți din cerul mult prea plin de sfinți (de când cu mutarea în lumină a martirilor neamului românesc!), nu ne-au vestit ce-o fi cu dreptul minorităților sexuale de a-și impune cumplita lor maladie drept „corectitudine” civică și morală de care doar, „incorecții” creștini expirați nu vor să țină seama, aceștia continuând să aspire într-o deveni de-a pururi chip al lui Dumnezeu, cu viața pre moarte călcând...

În cartea sa „*Să fii român*” (București, 2016) marele, inegalabilul artist Dan Puric, propune celor tineri „*să învețe să-și întoarcă din când în când privirea sufletească spre mormintele eroilor și ale martirilor noștri, spre trecutul*

acestei țări, atât de frământat de spaime dar mângâiat de Dumnezeu” până când se vor trezi că în fața vieții „*vor fi o verticală de neînvins*”.

Am reținut întrebarea pe care un reporter i-a pus-o autorului cărții privind șansa pe care ar mai avea-o poporul român de a-și păstra sufletul neîntinat; iar conștiința asta de Om al lui Dumnezeu pre numele său Dan Puric, a răspuns:

„Nu, noi n-avem șanse, noi creștinii avem **nădejde!**” Pentru că, adaugă acesta, „*Omul și neamul sunt realități transcendente, adică sunt lipite de Dumnezeu.*”

Ce sfinte sunt cărțile!

Dragi tineri români frumoși la trup, întoarceți-vă sufletul spre această foarte „*de folos zăbavă*” care este „*cetitul cărților*”! Sigur veți deprinde să gândiți curat!

SCHI ȘI MUZICĂ Milena MUNTEANU

De când am pus prima dată schiurile în picioare, în școală cândva, nu cred că a trecut un an de la Dumnezeu fără să fi schiat. Nici măcar anul în care l-am avut pe Alexandru n-a fost o excepție. Îmi aduc clar aminte că primele zile când am lipsit de lângă el au fost la schi. Când avea mai puțin de 3 ani, l-am pus și pe Adu pe schiuri, la Predeal. Se

oprea lumea să se uite la el cât de mic era și ce bine mergea!

De ce mergem la schi? Pentru că iarna lungă, cu zile prea scurte, fără soare, friguroasă, trebuie bătută cu propriile-i arme. Nici mersul în Florida nu vindeca *winter blues* așa de bine ca schiul. Găsesc că nimic nu energizează mai bine ca mișcarea în aer liber, în frig. Pentru mine, schiul cel de fiecare an e și o validare a faptului că încă mai pot, că încă mai sunt. Invariabil, mă întorc de la schi pozitivă și bine dispusă.

De data asta nu am avut în plan nici Alpii Elvețieni, nici *Canadian Rockies*, unde ne încântase odată splendoarea Lacului (*Lake*) *Louise*, sau pârtia *Sunshine*, unde am făcut cel mai însoțit și mai bun schi vreodată. Nimic ambițios în vacanța asta, am mers la doar două ore de Toronto, la *Blue Mountain*. Ieșirea va rămâne însă în anale, datorită unui *breakthrough*: am constatat că schiez mult mai bine dacă fredonez ceva. Am știut din totdeauna că, atâta timp cât am muzica în mine, se topesc inhibițiile, fricile, diversele gânduri de care vreau să scap. Mai mult, muzica îmi dă putere, control, *enablement*, potență. În cazul de față fredonam o melodie din discotecile anilor '80, caldă, un saxofon melodios și incitant, puțin melancolic, puțin ritmat. Realizez că, deși de obicei îmi ia câteva

coborâri de încălzire până să mă bucur schiul, de data asta am schiat sincronizat, coordonat, indiferent de dificultatea pârtiei, cu schiurile paralele, ca la carte, căci mă coordonam, inconștient, după muzică.

Conștientul nu reușea să realizeze, oh, uite o mogâldeată, hai s-o ocolesc! Eram ca pe „pilot automat”. Totul venea firesc, fără spaime, fără crispări, fără efort, cu bucurie. Îi comunic lui Marin constatarea mea, și el face haz: „Pe pârtia asta să cânti o baladă!”.

Apoi luăm telescaunul care ne oprește deasupra unui râșor splendid. De sus, din telescaun, îi aud susurul și mă încântă curgerea lui, singura neînghețată din tot ce era la picioarele noastre. Atunci Marin mă surprinde cu o altă observație; îmi arată, de sus, un copac ale cărui ramuri erau pline de suține agățate. Eu gândesc că trebuie să fii bărbat să remarci suținele când râșorul era atât de încântător și susura atât de melodios, dar, trebuie să recunosc, suținele erau acolo. Cred că niște fete făcuseră concurs să vadă al cui ajunge pe ramura de sus.

Teleschiul ne lasă în vârful muntelui și hotărâm să mergem pe *Happy Valley*, spre pârtiile mai dificile. *Happy Valley*, cum îi spune și numele, o pârtie relaxantă, încântătoare, mult mai ușoară ca acelea pe care schiem de obicei, era singurul drum care ne ducea la pârtiile cu *diamonds*. Marin sugerează să fredonez un cântec de leagăn aici, ce se potrivea liniștii atotstăpânitoare și spiritului odihnitor din *Happy Valley*.

Zis și făcut, probabil că am și ațipit schiind, că ne-am pierdut unul de altul. Când ne regăsim, Marin spune: „Dacă nu ne pierdeam și aici, nu eram noi...” și mergem mai departe.

Și iată-ne în sfârșit ajunși la pârtiile *double-diamond* și *diamond*, când îl aud pe Marin spunând: „*Let's rock'n'roll, baby!*”. Eram numai noi pe schiuri, în rest numai bolizi pe *snowboards*. Toți foarte tineri.

Poezii din volumul de versuri
POUR TOUS LES VOYAGES/PENTRU TOATE CĂLĂTORIILE
Eva HALUS

Pour tous les voyages

A la fête flanquée
 Des oiseaux voyageurs
 Venus de tous les coins du monde,
 Je sers un gros repas des mots
 Avec les Gros Vieux,
 Gurus et sacristains
 De qui je me souviens encore.
 La Vieille Europe!
 Dans chaque feuille
 Habite une chanson provençale
 Et une ballerine de cristal
 Qui tourne en pirouette
 Sur les ondes de rêve de la Senne
 Ondulées aux eaux turquoise
 Baignant nos mots
 Comme les pâquerettes d'or jetés
 Plein de tendresse par la lumière.

En regardant comme dans un rêve
 Je vis comment les années ferment
 Leurs ondes en dessous des profondeurs.
 Ce n'est pas possible de chercher une raison
 En plongeant avec ta pensée en arrière
 Comme dans un sommeil,
 Parce qu'il n'y a pas de repos
 Dans les eaux vagabondes
 Qui courent en avant
 Avec une claire volonté
 D'être toujours une partie du présent
 Taillées d'un long moment
 En train de devenir un nouveau temps.
 Alors, toi qui voyage
 Et essaye de t'arrêter dans ton rêve
 Dans la rivière aux milliers de courbes trompeuses
 Ne lâche pas ton chemin,
 Marche selon ta volonté
 Debout et plein d'allure,
 Avec ton visage tourné vers le lendemain
 Où se trouvent le soleil et la lune.

În grădina înțeleptilor

-poezia "Dans le Jardin de Sages",
 tradusă în limba română de autoare -

Înțelepții se ascund, disimulând
 Cu surâsul lor gata să se minuneze
 La întrebările tale,
 În coliba lor de sub frunzele proaspete de palmier
 la umbra fluxului Gândirii Lumii Contemporane,
 În oaza lor fără sfârșit
 A lumii tuturor posibilităților.
 Ei au o mie de răspunsuri
 La întrebările tale,
 Dar nu îți dau decât un singur răspuns
 Pentru ca să-ți ridice o piatră de pe inimă.
 Lucrurile nu sunt niciodată fixe
 Pentru oamenii care se-nvârt mult,
 Dar e nevoie de idei fixe
 Pentru ca ei să reușească în viață.
 Pentru înțelepții care practică nemișcarea,
 Lucrurile stau altfel:
 Înțelepții au puterea de a călători
 Pe dinăuntru lucrurilor
 Și prin urmare,
 Ei nu se înșeală niciodată.

RECENZIE EVA HALUS –
„POUR TOUS LES VOYAGES”
Corina Diana LUCĂ

Volumul de poezie în limba franceză „Pour tous les voyages” de Eva Halus a apărut anul acesta la editura ASLRQ, fiind revizată și prefătată de David Brême, doctorand în filozofia indiană. Lansarea avut loc, joi, 16 martie la Centrul Comunitar Cote des Neiges, în cadrul întâlnirii lunare a ACR.

Poezia este presărată cu desene și fotografii ale autoarei. Inspirată din voiaje reale sau imaginare, poezia denotă iubire, romantism, fantezie, dar și înțelepciune. Natura face parte intrinsecă din viața sa, se împletește în mod sublim de armonios cu clipa, rima și emoția. Anotimpurile se succed cu viteza fulgerului, dar ochiul și aparatul foto al artistei le prinde exact în momentele de înaltă reverberație poetică.

Metamorfoza pe care poeta o remarcă la culorile naturii, există și în ea însăși. Transformare ezoterică. Diamantul se silefuește. Încet, dar sigur. Totul se schimbă. Odată cu timpul. Regăsindu-se în grădina înțelepților, cere răspunsuri la o mie de întrebări și primește unul singur: voința.

„Les sages ont une volonté

De voyager à l'intérieur des choses

Et ils ne se trompent jamais.”

Iar calea de a o găsi este introspecția. În deviza „Cunoaște-te pe tine însuși” este de mii de ani dezlegarea. Astfel, poeta, animată de focul sacru, pornește pe drumul lung și anevoios al meditației, singurătății, amintirilor, emoțiilor înăbușite, oglinzii, mandalelor, a regăsirii sinelui interior, a iubirii către pământul-mamă. Toate acestea pentru a deschide poarta universului, iar cheia o află la însuși Brâncuși. Cuvântul magic DOR deschide uși și ferestre ale sufletului spre lumină „parce que sans lui, /Il devrait être noir”.

Povestea de iarnă „Contes d'hiver” care încheie volumul de față este chintesența trăirilor, visărilor și mesajelor către cititor. Protejată și inspirată de îngeri, ale căror aripi freamătă în ritmul fulgilor de zăpadă argintii, exilată în fortăreața de zăpadă, poeta Eva Halus se simte fericită și împlinită în misiunea ei lirică.

„Comme ça, il me semble que j'ai raconté
Les Contes joyeux, avec beaucoup de sens,
Des mots à voix basse à mes visiteurs,
Les flocons de neige
De la forteresse de Montréal.”

Felicitări, Eva Halus!

Mult succes în continuare pe drumul evoluției spirituale, împletit sublim cu creația lirică și pictura.

O RUGĂCIUNE
Cristina-Marina MURGEA

Doamne, Fă o minune de-nviere, că-i prăpăd !
oamenii nu se mai iubesc de-o veșnicie ..

Doar o fărâmbă de idilă- aş vrea să văd,
iar « dragostea » din internet, să nu mai fie !

De n-ai să poți Tu rupe din « rețele »,
Căci modernismul galopant nu-Ți va permite,
Întoarce-Ți, Doamne, fața Ta din stele
Și-nchide pentru-o zi doar, « fața-carte » !

Azi, urmăresc « roboții » de prin unde,
Mesajele curg « mega », pe ecrane..
La piept, nimeni o floare nu ascunde
Și nu mai cântă serenade sub balcoane.

Impersonali, inerți în sentimente,
Scoși din ființă și puși în fotografie,
Nu se mai sinchiesc de complimente,
Ce sens mai are « te iubesc », nimeni nu știe..

Deschide Doamne calea inimii curate
Și Fă ca oamenii-ntre ei să se-ntâlnească !
Din ochi însuflețiți și cu cuvinte-adevărate,
în viul grai să știe să-și vorbească !

Alungă Doamne vrajba dintre semeni
Și-oprește, Tu, războaiele meschine!
Nețărnuturite bucurii și vieți asemeni
Să Dai celor ce-adevărat știu să se-nchine!

Arată Doamne Darurile Sfinte,
Și-ndrumă pașii vii, Tu, pe pământ !
Fă-i Doamne, Tu, pe toți să ia aminte,
Ce-nseamnă, Doamne, viul legământ !

FUNIA ROȘIE – continuare – *Leonard VOICU*

Unchiul Tudor nu avea nicio idee încotro să meargă, vroia doar să-și găsească nepotul, să-l aducă acasă, să-l pregătească de drum și să plece cu el la gară. Măine era prima zi de școală și nu trebuiau să piardă trenul de după-amiază. Pașii îl purtară spre „devală”, apoi spre pod și moară. La moară era liniște, nu se auzea păcănitul ei sacadat, deci nu măcina. Speranța lui de a

găsi câțiva săteni pentru a încerca să afle dacă l-au văzut pe Dan se stinse repede. Apoi, fără prea mare nădejde, porni spre cazanul cu țuică. De departe, văzu câțiva oameni vorbind și fumând chiar la intrare și înainte de a apuca să-și spună oful, cineva îi strigă de la distanță:

- Tudore, ai auzit ce s-a întâmplat?

Unchiul Tudor tocmai de zvonurile satului nu avea chef. Își ascunse cu efort nerăbdarea și în timp ce se apropia, făcu un semn omului acela să continue ce avea de spus.

- L-au găsit spânzurat pe a' lui Fleacă! Da, măi omule! Să te închini, nu alta... Cică era spânzurat cu o funie roșie și era bătut pe spate până la sânge. Cine o fi făcut așa ceva? Hai, să zicem că de spânzurat s-ar fi putut spânzura, dar să se bată pe spate, singur!? Cam greu.

Unchiul Tudor îngălbeni, iar picioarele i se înmuieră.

- Chiar așa s-a întâmplat? se auzi bâiguind, ca să zică și el ceva, dar fiind cu gândul în cu totul altă parte. Într-o fracțiune de secundă făcu câteva asocieri de care se înspăimântă. Încercă să-și spună în gând că nu poate fi adevărat, dar o voce interioară, puternică, îi repeta fără să-i lase nici un răgaz că așa este.

- Păi, rămâneți cu bine, oameni buni, că eu am treabă. Zise el cu glasul stins, privind pierdut spre sat și întorcându-se din drum.

- Da' unde te duci, Tudore? Parcă veneai, iar acum pleci?... stăruie cel ce dăduse vestea.

- Vroiam să vă întreb ceva, dar nu mai este cazul, îi lămurii el în timp ce se îndepărta grăbit.

Acum știa încotro să pornească. Încercă să repete în gând că nu este adevărat ce bănuia, dar totul era în van. Frica și rațiunea se băteau cap în cap, fără să fie capabil să-și domolească emoțiile. Mergea din ce în ce mai repede, aproape alergând. Trecu podul înapoi spre sat, luând-o către biserică, dar nu continuă pe drumul ce făcea un mic ocol ca să fie mai lin, ci o luă în linie dreaptă spre ținta sa și urcă pieptiș o coastă abruptă ce chiar și copiii o ocoleau, găsind-o prea grea. Ajuns sus pe deal, traversă găfâind drumul de pământ, intră în curtea bisericii, dar nu se îndreptă spre ușă, ci ocoli pe dreapta și continuă direct către cimitir. Știa unde să

privească și, într-o clipă, îl zări pe Dan exact unde nu-și dorea, dar se aștepta, să-l vadă. „Acum, nimic nu mai poate să fie schimbat.” gândi cu voce tare închinându-se, apoi se rugă la Dumnezeu să-i dea putere. Se apropie, calmându-și respirația și scoase un oftat dureros, când văzu în mâna dreaptă a lui Dan vechiul restei, dar care nu mai era îndoit, ci drept, cum ar fi trebuit să fi fost din totdeauna.

Alături de crucile părinților săi, Dan Vardan stătea precum o stană de piatră, privind spre morminte. O adiere ușoară mișca frunzele copacilor, iarba și părul tânărului. Un dialog vegheat de natură părea că se infiripase între cei morți și cei vii, adâncind misterul celui moment.

- Ar fi trebuit să-ți spun mai demult... Ce-ai făcut măi băiatule? se tângui, de parcă vorbea cu sine însuși. Și, cum nu primi niciun răspuns, continuă cu aceeași voce stinsă:

- Acu... hai să mergem acasă!

Cu o mișcare sigură, Dan Vardan înfipse resteiul la căpătâiul părinților săi. Apoi, fără alte cuvinte de prisos, porniră spre sat. Pe drum, au întâlnit alți oameni.

- Ați auzit? au întrebat sătenii. Chelu l-a spânzurat pe a' lui Fleacă, dar nu înainte de a-i trage o bătaie bună, cum i-a tras el lui Marin.

Era prima dată când Dan Vardan auzea numele tatălui său rostit de oamenii satului.

- Chelu l-a omorât? se miră Tudor Vardan.

- Da, măi! Singur s-a dus și s-a predat la postul de miliție, unde a recunoscut tot.

- Mare minune! zise Tudor Vardan, întorcând capul spre Dan, scrutându-l întrebător. Nepotul său își îndreptă spatele și ridică capul, părând deodată mai înalt, dar, mai ales, mult mai matur privind pe deasupra tuturor cu un aer neclintit.

Amândoi, fără să simtă nevoia altor explicații, au pornit mai departe. Tanti Tanța, bunicul și bunica îi așteptau la poartă. Aflaseră.

- Păi, bine măi, maică, maică... începu ca de obicei mătușa, grăbită să-l ia în primire, ridicând un colț al șorțului pentru a-și șterge lacrimile de pe obraji. Numai că Dan Vardan nu avea urechi pentru dojeni și, privind direct în ochii albaștri ai moșului său, întrebă:

- Bunicule, cât costă o pereche de boi?

(sfârșit)

POEZII

Lia RUSE

MĂRȚIȘOR 2017

A trecut Martie-n antet!
 Transparența clipelor târzii
 Lasă-un fluture pe suflet...
 O,.. primăvară,.. te-aștept să vii!
 Azi, natura e săracă
 Și-și varsă lumina în ceață
 Prin metafora ce-mbracă
 Un obicei rămas pe viață...
 Jos, zăpada-i plâns luminat
 -Așa- ca în copilărie
 Și spun descântecul uitat
 -Cum Martie-i o poezie-!
 Semnele-aprinse au vestit
 Că umbrele-ncep să coboare,
 Deja, în piață au sosit
 Comercianți cu măștișoare...

.....
 Și vreau pentru șnururi să cânt,
 Lângă ele să pun odoare
 Și-un gând să vi-l trimit pe vânt
 Norocul să vă împresoare...

O ICOANĂ

O icoană de vis din vremurile-apuse...
 Mângâieri de iubire pe-o frunte de dor,
 Prin tăceri se adună iar, clipele duse
 Lunecând, pe furiș, un timp strălucitor.
 Lacrima, mamă, te-aduce-n amintire,
 Prinde timp sfâșiat de un arcuș cântând
 La vioara tatei! Crescută-n iubire
 Inima mea tristă visează sângerând.
 Secunda aceasta aleargă spre trecut...
 M-atinge-mbrățișarea-ți și,.. suflu-mi arzând
 -Timpul vieții mele- îl învârt știut
 Și ajung, atunci,.. la noi, dusă de un vânt.
 Picură, în liniște, lacrimi de durere :
 Mamă, de ce-ai plecat atât de iute? Zău!

 În imensa risipire de tăcere,
 Din nou, mi se pare că aud glasul tău...

LUMINI ÎN SIMFONIE

Apare iar o primăvară,
 Simfonie plină de lumini
 Cu pomii goi ce par de ceară,
 Cu verde ițit din rădăcini...
 E iarăși anotimpul dulce
 Plin de emoții de-ndrăgostiți
 Sub crengile-așezate-n cruce,
 Cu muguri aproape adormiți...
 E vreme caldă-nvăluită
 În voalul gri cu izul reavăn,
 Iarbă crudă, neliniștită,

Beție dulce fără seamăn...
 Și,.. cântă, iarăși, anotimpul
 În zile-har pline de viață,
 Cu nopți înghesuite-n timpul
 Furat de zi și dimineață.
 Nuanțe verzi cum se ridică
 Printre umbre, de vânt, mișcate!
 Iar , noi gândim, la o adică,
 Iubiri ce sunt mai mult visate...

PAȘI MĂRUNȚI PE TROTUARE ...

S-a dus, iar, iarna cu alba-i povară...
 Atâția pași mărunți pe trotuare!
 Se-nfiripă-n falduri o primăvară,
 Vraja coboară, din zbor, în visare,
 Își pictează fața cu-ndemănare
 Peste foșnetul trudit de hârtie
 Și picură spice incendiare,
 Din cer, în pulberea alb-argintie...
 Peste țărâna, din sol, la-ntâmplare
 Iese mătasea verde răsând în vânt.
 O, vremea se dospește mult la soare
 Și-n piept clipele răsuflă într-un cânt.
 Apoi, frumusețea, ziua și-o strânge
 Când duhu-obosit merge la culcare,
 Apusul se pierde-n cerul de sânge
 Și-mbrățișează umbra la plecare...
 Ecouri se agață de-auz acum...
 Tot ca un vis în ritmurii muzicale
 Timpul își cârpește aerul cu fum.
 „Basmă crăiești pe-ntunecata zare”...

ARDE AȘTEPTAREA

Aud vântul trecând ca un plâns de liră
 Prin alba lumină sau prin umbră ca năutul,
 Din spații aurind, pe loc, tot el se miră
 Cum poate-aduce primăvara cu minutul?!
 Cu grație adună, de pe arsele prundișuri,
 Gheață-asudată (pradă grea), tăceri fluide,
 În echilibru-nvie speranța-n rămurișuri
 Cu leac de soare-n iarbă, pe locuri aride.
 Mi-a aruncat în brațe-o zi de sărbătoare
 Și sângele mi-a țopăit pe drumuri înapoi
 Și-n visul meu crescut aș vrea o binecuvântare,
 De îngeri, ca să mijlocească rugile-ntre noi.
 Cu amintirile arzându-mi lângă tâmplă
 Parca-aș putea să te ating dar,...drept să-ți spun
 Deodată m-a cuprins o teamă că se-ntâmplă
 Să-ți pierd imaginea, în vânt, -ca zilele ce-apun-.

.....
 Păstrăm, de multă vreme, un gest întredeschis
 Prin toate plasele-aurite de peste zi
 Ești chipul ce fuge cu speranțele în vis
 Și arde așteptarea în clipele târzii!

IARĂȘI ȘI ÎNCĂ - “MĂRTURISIRI ASCUNSE ALE CĂLĂTORULUI FĂRĂ NUME” D.H. SILVIAN

- Ține minte, eu nu recit poezii, eu spun povești !
- Rămâne ca ieri.
- Nu știu dacă a fost deja ieri.
- Sunteți născut aici sau acolo?
- Nu sunt încă născut !

Îmi ascundeam fața în părul tău. Îl respiram, îl țineam în nări, îl luam în mine. Rămâneam și o știai. O sperai. Pentru că asta ești. Iar acum îmi spui ce sunt eu. Îți spuseseam demult ce sunt, dar

ai ars fiecare cuvânt, fiecare răspuns. Să îmi aduc aminte cine eram, îmi zice. Cine erai îmi aduce, cine sunteți mă cheamă. Și vin, și plec. Și pleci, și te las să o faci. Toți oamenii sunt deosebiți, și toți fac lucruri deosebite. Îmi lua câteva zile până să pot merge strada așa cum știu să o fac. Eram acasă, dar trebuia să-i reînvăț podeaua. Pasul nu mai era același. Trebuia să mă adaptez, însă precum ai spus-o în urmă cu mulți ani, de fiecare dată, era prea târziu. Poate de asta, acum, când ai mai învățat și tu câte ceva, nu mai așteptai adaptarea și plecai înainte. Iar dacă tu nu o făceai, aveam eu grijă să te alung, sau să caut să te șterg, și nu trebuia să caut departe, se găseau și hapuri și ajutoare. Vreau să-ți spun de ce, dar nu încă. Ai ars fiecare emoție, fiecare minune, fiecare trecere, fiecare durere. Eu nu. Le am, ți le-am păstrat, toate, chiar și ultima, chiar și suvița de păr. Ți-am cerut o zi. Te-am rugat, capul să-mi așez în poalele tale. Să te ascult. Să îți aud freamătul. Nimic mai mult, fără să îți pot promite, fără promisiuni. Doar cuvântul unui mincinos, cuvântul drogatului. Al celui pe care îl cunoști, unul printre alții, de care te-ai tot lovit, și de care mi-ai subliniat că nu ai nevoie. De data asta ai arătat și tu cu degetul. Văd, probleme sunt, și vreau să ți le duc departe. Mi-ai spus că trebuie să știi de ce. Și ți-am răspuns, dar răspunsul îl cunoșteai, doar ești femeie ! De ce m-ai sărutat ? De ce mi-ai lăsat buzele să îți atingă panta gâtului pe un hol de viață ? De ce luai parte la suferința mea ? De ce mă strângeai în brațe de parcă ți-aș fi fost sub așternuturi ? De ce îți presai sânii sub pieptul meu încordat de parcă te-ai fi dăruit acolo sub ochii lumii ? Răspunsul îl cunoșteam, doar ești femeie.

- Nu degeaba te-am iubit eu în tinerețe. Știam prea bine. M-ai făcut fericită, știi să dai fericire celor ce știu să îți ceară. Și încep să te cunosc: vrei și tu să o știi. În principiu, nimic complicat. Te înțeleg, știu de ce ești aici, nu am nimic de întrebat. Nu îmi este teamă și nici frică de ziua ce va urma. Îmi dai exact ce am nevoie. Mă ajută să-mi încarc trupul și sufletul. Azi e cu tine, da, nimic mai mult. Însă mâine, mâine e binecuvântare, și asta este mult. Ne folosim unul de altul, dar ne folosim minunat, și nu, nu ne risipim și nici nu ne irosim. Suntem ușor de găsit: ne-am împărășiat unul într-altul. Doar atât. Iar dacă te-am ajutat să scapi de mărețiile soartei, eu rămân cea mai mulțumită dintre femei. Ești binevenit oricând între nimicurile mele.

- Ce descurcăreț erai ! Adu-ți aminte de cum erai la zece ani. Amintește-ți cine erai și ce făceai.

- A da, prima dată singur la Predeal. Nu aveam încă buletin, și tata aranjase cu dom' director să pot rămâne singur la Carmen. O cameră cu glasvand care împărțea o baie cu cealaltă. Cameră care avea să fie ocupată de o fată superbă, venită la schi cu mama ei, și ea superbă. De altfel, mama ei m-a abordat, ea a început conversația. Fata tocmai intrase la liceu și mama ei îi făcea cadou o săptămână în plus de vacanță. Așa se explicau și camerele disponibile. Vacanța de iarnă se terminase, trecuse și Crăciunul, și Anul Nou, plecaseră și belgienii. Iar zilele mele de totală autonomie ajungeau și ele la sfârșit. Of, de ce a apărut așa de târziu ? Mama ei dorea să schiem împreună și seara să mergem la muzică, să dansăm. Iar eu trebuia să plec. Începeam școala și nu puteam lipsi. Ele credeau că și eu sunt la liceu, chiar în anul doi. Nu le-am contrazis. "Hai, vorbesc eu cu părinții tăi." Erau impresionate că eram singur. Și singur am rămas. Însă la plată, am mulțumit și i-am înmănat recepționistei un pol și am rugat-o să-mi scrie adresa și numărul de telefon al vecinilor mele de cameră. Doar îmi făcea cu ochiul de câte ori ne vedea împreună. Și mi le-a scris, și mi-a făcut din nou cu ochiul.

De câte ori am venit ? De câte ori am plecat ? Spune, oare am plecat de atâtea ori de câte am venit ! ? Ai știut prea bine că trebuie să te întorci acasă. Eu nu eram. Nici nu mai știam unde mi-e casa. Celor de la Uniune, zeflemiştilor le-am scris o odă, o pagină goală. Și i-am ascultat pe toți, și le-am dat dreptate, și iar căzuseră guverne. Iar pe drumul prin pădure, o babă-n negru de călugăriță m-a prins de mânecă și mi-a strigat: "du-te profetule !". Și m-am dus de a vrut și-o alta să îmi arate sfântul cuvânt și să mă convertească. Și le-am ascultat, și nu m-am mirat, și le-am dat dreptate. Numai ție nu. Și am rămas să te uit. Ajutorul fuse bun, și mi-a plăcut: o dată, de două, de trei și multe ori. Era bun, iar bunul mă jurasem să nu-l mai alung. Toate astea ar fi trebuit spuse ei, dar pe ea se pare că nici nu știam să o aud. Iar ca să mă văd așa precum ea mă vedea, vezi-ți de treabă, fii serios și lasă copilăriile. Și uite... că le lasă, cu mine inclusiv. Dar asta era o altă povestire care se bagă cu neobrăzare tocmai aici și tocmai acum când eram pregătit să-ți spun de ce.

Nici eu nu am vrut să mă îndrăgostesc de tine. De ce crezi că nu insistam. Somnul lângă tine nu îmi aparținea, și l-am respectat. Te lăsam în urma mea, eu mergeam înainte. Îți lăsam urmele mele pe perna încă udă. Te lăsam în așternutul dragostei noastre de seară, seară de seară. Tu, totuși ar fi trebuit să insiști. Știu: nu ai vrut să mă îndrăgostesc de tine.

Credeam în gluma ta. Știam: nu glumeai. Trebuia să insiști. Așa e femeia, se vrea chemată. Mă săturasem de șobolanii care îmi făceau găuri în podea. Trebuia să fi insistat. Aveam nevoie să mă îndrăgostesc de cineva.

Am cerut o șansă. Și am luat-o. Am vrut să pot. Și am putut. Nu mă impresionau consecințele, iar prin asta am crezut că

spun adevărul. Când ești turist faci poze, scrii ilustrate, cumperi și trimiți vederi. Însă punctul de vedere rămâne foarte îngust. Ce spui ?

– Eu te-am făcut om. Ți-am pus de toate ca să faci bine, ca să faci rău. Te-am lăsat să alegi și să ai posibilități. Din când în când am oprit vântul ca să te poți vedea în luciul apei ude, iar uneori te-am lăsat stropit, ca să știi că e sfântă, ca viața pe care ți-am împrumutat-o.

– Am fost atinși de Dumnezeu și de lumină. Am făcut lucruri de care nu îmi este rușine, și asta supără. Cum să creadă că nu mint dacă nu îi spun adevărul ? Din lipsă, mai ales de curaj, nu am început lucruri noi pentru ca să nu le termin. Însă acum înțeleg, lucrurile neterminate sunt frumoase, au un viitor. Și, te caut, mi-o caut. Și plâng, îmi plâng de milă, iar mie nu mi-a fost milă niciodată. Nu îmi place, nici mila și nici plânsul.

– Da, e păcat, vino, e bine !

– Bineînțeles că ne lucrăm. Viața e lucru, “a work in progress”. Femeia pretinde că e fericită, eu pretind că o fac. Tu sfătuiești, eu propun, și mă prefac că am timp. Să mă culc în cearșafurile mele apretate, spui ? Știi tu ce făceam noi când tata aducea rufe de la spălătorie ? Eu și sora mea le puneam în mijlocul camerei și saream pe ele până se făceau moi. Mai apoi, plăcerea noastră era dezlipirea etichetelor alea numerotate, din material albastru. Of, albăstreală, rufe albăstrite, albe, scorțoase. Da, la fel precum fuse și copilăria noastră.

– Între așternuturile tale ai voie să te gândești la orice vrei. Însă, ai grijă: clipele furate și cuvintele împrumutate nu te vor duce decât înspre afară, lăsându-ți înăuntrul casei pustiu.

– Da’ mai terminați toate cu împinsul de cealaltă parte a ușii ! Azi am venit să-ți fur plăceri ! Măine, să mi le furi tu înapoi !

– Du-te, poate acolo te vei regăsi ! Totuși, ce ai trăit era deosebit, și nu cred să fi uitat.

– Mă pusesem pe o buturugă. Schimbam cartela de memorie a aparatului fotografic. Cei doi soldați mă urmăreau cu privirea. Era zonă așa-zis interzisă. Unul din ei se apropie. “Nu aveți voie aici !” “Nu vă faceți griji, sunt de-al casei. Am dormit în patul regelui.” Apare grăbit și celălalt soldat de gardă. Eu continui să îmi pregătesc aparatul, și primul îi face semn cu degetul la cap, iar spre uimirea mea, mă lasă în pace. Petrecusem câteva revelioane la Pelișor. Socrul “unchiului” meu fusese directorul șantierului de renovare a castelului, și pentru câteva nopți ne oferise această oportunitate unică. Iar acum, cu cinci dolari, îmi vizitam patul în care am dormit.

Am aflat ce știam. Între timp, adevărul nu-și deține importanța. Mi se cere să fiu răbdător. Nu contează ce îți spun, doar ce auzi. Auzisem fericirea durerii.

– Numai tu știi ce aud. Numai eu știu ce spui.

– Așa, o pereche perfectă !?

– Un înger nu poate zbura decât dacă are două aripi.

– Dumnezeu nu are nevoie de aripi.

– Blasfemie, o să cobori și o să arzi !

– În iad nu am nevoie de aripi.

– Aveai aripa mea, aveam aripa ta, ne puteam ridica la viață.

– “Până la cer cât suntem încă vii.”

– Știu, râzi și cauți în altă parte ce e greu de găsit.

Am aflat ce știam. Și îngerii se prefac. Cu răbdare afli tot, iar adevărului nu-i mai pasă. Nici ție. Și nici mie. Acum ne ridicăm. Suntem în viață și ne ridicăm, ne ridicăm să plecăm. Că e în iad, că e în rai, focul arde și e greu să îl suporti mai mult de câteva ceasuri. Iarăși ne luptăm cu gravitatea. Noi ? Noi nu, noi nu niciodată, noi nu ! Suntem coloși, giganți, gigantici, cu capul în nori și cu picioarele, amândouă, bine înfipite în pământ. Pe pământ, în noroi. Tocmai a plouat, și-i zi de primăvară, nu numai în suflet, dar și afară.

E pribeag, îl văd, se duce, se pleacă, e singur, jucăuș, jucător, sare, trece peste, pe lângă, și gropile îl iartă, și bordurile, și bălțile, pleacă, vine, nu mi-l amintesc cu nimeni, nu pare trist, dar știu că este. M-a întrebat, însă dispăruse, se duse, o clipă, și s-a dus. Mă intriga nespun. Poate să mă fi uitat pe sus. Era scriitor de cuvinte vorbite, asta țin bine minte, asta el mi-a spus. Mă saluta de fiecare dată când trecea. Eu m-am oferit să mergem împreună, să îl introduc, însă totul era închis. Eu voi fi aici, toți se întorc.

– Nu.

– Știu de ce nu ne vedem. Ținem ochii închiși.

– De ce vrei ca eu să sufăr ?

– Mie îmi plăcea mai mult “Da”.

Plăceri... Plăcerile se împart, trebuie împărțite. În doi și deodată. În două. “Ce aștepti ?” Dracul m-a pus să pun această întrebare. Ce aștept ? Când ți-a plăcut o mâncare bună, în principiu, nu ceri să pleci cu bucatarul acasă. Cel mult, după ce-ai plătit, și dacă ai curaj, vei cere rețeta. Sau, din când în când, te vei întoarce la același restaurant. Insist, persist. Da, tu suferi oricum. Cu mine, credeam că ai reușit să-ți tai o felie de lume pe care să o putem suporta împreună. Și durerile se împart. Adesea, chiar mai bine. Diferența este că nu-mi pasă. Nu o văd. Știu unde este și mă mulțumește. Altfel nu aș fi ales.

O făcea să se simtă femeie, îl făcea bărbat. Împreună nu erau decât doi oameni. Iar separat: durere. Un fel de experiment, nu chiar uman.

– Îți dau eu voie. Gândește-te la mine când îi vei face dragoste. Fii sigur că și ea se gândește la altul, dacă nu chiar la alții. Singur spuneai că toate au un preț, un cost. Asta îți este plata. Asta poți, asta meriți !

– Nu, nu am trădat-o niciodată. În visul somnului dormit ea îmi poartă dorința, ea mă răsfăță, ea mă cere și ea mă primește. Nu am fost decât cu cine eram. Când sunt, ești. Nu alta, nu vis, doar tu, doar ea. Nu vă schimb, nu vă confund. Vă citesc, vă învăț, încerc. Îmi plac adevărurile, diferențele sunt bune, îmi fac bine. Da, toate la rândul lor. Pe rând.

Țin foarte bine minte. Nu doream să mă arăt. Îmi aranjai cearceaful în jurul sânelui, iar eu îl tot trăgeam în sus. Ai adăugat în plus frumusețe. Nu eram într-atât de frumoasă pentru a merita să mă găsesc în desenele tale. Mă privesc, nu le văzusem până acum. O ciufulită somnoroasă, un sân rebel dar mulțumit, gene culcate, un somn mult convenit, buze întredeschise și carnoase, timp de tinerețe, un așternut zbuciumat, linii sigure și clar definite. Fața mea, trupul meu, inima ta. Îți mulțumesc. Trebuia să-ți fi mulțumit atunci. Dar,

precum spune și filmul și cântecul, în dragoste nu este loc nici pentru mulțumiri și nici pentru iertare. Doar pentru regret, doar regret. Regretul, cancerul iubirii. Îmi vine, vreau să te ciupesc. Cât de frumoasă mă vedeai. Câtă tinerețe împărțeam. Mi-era somn, nu mă lăsa să dorm. Adormisem, te simțeam încă în mine, pe pielea mea arsă de prea multă plajă. Nu voiam să-mi faci poze și nici să mă desenezi. Mă apăram de

ochii tăi. Îmi era rușine. Știu, era o prostie, dar ceream amintirea doar pentru mine, doar a mea, să fie doar în inima mea. Dar mi-ai furat-o. Trei coli de hârtie, trei desene făcute în grabă, aproape pe furiș. Acum, uitându-mă la ele, regret că nu te-am lăsat să-mi furi mai mult. Eram a ta, ți-aș fi putut fi model și nu numai geloasă și invidioasă pe cele care îți pozau fără jenă. Cât de frumoasă mă vedeai.

LA UMBRA URMELOR

Carmen Ileana IONESCU

Neața, fată dragă. Ehei, ce de timp a trecut de când n-am mai stat noi două de vorbă...

Au trecut ani, aș putea zice. Ce-o fi fost cu noi? Te-ai supărat pe mine? Nu, știu că nu ești supărată, doar că nu am avut timp una pentru alta. Așa se întâmplă uneori în viață până și cu cei mai buni prieteni. Uneori nu se văd cu anii, dar când se regăsesc, o iau de acolo de unde rămăseseră. De parcă s-ar fi despărțit cu o zi înainte. Așa cum este și normal, de altfel. Am

auzit că nu ai avut un an prea bun, anul trecut! Ești bine acum? Mă privești fără cuvinte - zâmbind - și știu că în viața ta, azi, totul este foarte bine.

Ba chiar, aș putea spune, ai o mină mai luminoasă decât îmi aminteam. Și ai și slăbit. Cum de ai reușit? Iar zâmbești... Nu răspunzi nimic, de parcă nu ai avea vorbele cu tine.

Mă întrebi din privire cum o mai duc eu.

Sunt bine, merci. Chiar foarte bine, aș zice. Am avut și bune și rele... Știi tu, ca toată lumea, ce vrei!? Unde ai văzut tu o viață perfectă?

Dar acum plec în vacanță. Mi-era dor de o vacanță! Nu am mai plecat pe nicăieri în ultimii ani! Serviciul, familia, dar mai ales aventurile neașteptate pe care le-am trăit în ultimul timp. Surprinzător este că, de data asta, plec singură. Am emoții, căci nu am fost niciodată singură într-o vacanță. Va fi o oarece experiență... Și, cum prea bine știi, pe toți ne sperie noutatea. Nu știu ce o să găsesc acolo, mai bine zis, cum o să mă găsesc acolo, printre străini, de una singură, dar asta e partea a doua a lucrurilor. Și avionul mă sperie! Doar îți amintești că am teamă de zbor! Înălțimile mă sperie teribil! Dar nu am încotro! Căci și de-aș avea aripi, tot m-ar îngrozi zborul! Ba mai rău! Să mă poarte vântul după propriul lui plac, îmi face pielea de găină!

Mă uit la tine și mă întreb dacă te cunosc cu adevărat! Parcă te-ai schimbat! Și eu m-am schimbat?, mă întrebi fără vorbe. Cine sunt? Da. Haide, spune-mi tu ce crezi. Pe cine vezi, privindu-mă? Doar știi totul despre mine.. Sunt convinsă că o să rămân mută de uimire!

Dar tu taci... Atunci îți voi spune eu cine sunt! Ca să ne amintim exact una de alta! Vrei?... Aprobi din cap.

M-am născut în mijloc de vară. Numele meu este Poem.

Și cândva am fost a Troiei. Sunt un Poem al Troiei.

Sunt bună și sunt rea!

Acum râd, acum plâng!

Iubesc ușor, dar nu urăsc.

Rănesc fără să vreau și sufăr la fel.

Mă hrănesc cu viață și beau energia lumii.

Am încredere, fără a fi precaută.

Dansez cu stelele și înot în valurile vieții, al cărei liman sper să fie încă departe.

Îmi place căldura, dar uneori mă spăl pe față cu zăpada întâmplărilor trăite.

Alerg în fiecare dimineață după o zi mult mai

bună, iar seara după un somn fără coșmar (acela în care el plecase!).

Mă rog pentru mine, pentru tine și reneg pe Dumnezeu când mă găsesc la ananghie! De parcă ar fi vina lui!

Iubesc macii, frunzele uscate, margaretele.

Dar de ce mă afl eu pe pământ?

Pentru fiul meu? Pentru mine, pentru tine?

Pentru el? (Frumos mai trebuie să fie Parisul vara! Îl simt, îl simt...)

Deci pentru ce sunt eu aici? Pentru a suferi?

Pentru a învăța ce este supraviețuirea în deșertul unei inimi goale? Sau poate pentru a mă bucura de fiecare zi? Prefer să aleg, a doua variantă!

Oh, Soartă, ia-mă și du-mă departe de durere, de chin! Du-mă oriunde, doar pentru a uita, pentru a nu mai ști ce e dezamăgirea.

Câte silabe, câte cuvinte, câte versuri, câte strofe mai sunt scrise până la sfârșitul Poemului Troiei? Măcar de-aș ști...

Asta sunt eu!... După cum vezi e ca o rugăciune! Acum este rândul tău! Hai, spune-mi!

Nu vorbești, dar eu îți știu gândurile.

...se îmbulzesc stele pe cer una într-alta ca să-și facă fiecare loc mai aproape pe scena Universului, începi a gândi.

Se nasc una după alta, copiii nopților. Unde oare se ascund peste ziuă?

Se îngămădesc pentru a ne privi cu uimirea lor mută și rece. Doar pentru că sunt sclipitoare și fiind atât de departe, cred că au dreptul să facă ce vor cu destinele noastre, predestinându-ne cu ușurință unei anumite vieți. Au dreptate! Cineva trebuie să o facă! Atunci, de ce nu ele?

Stau cocoțate acolo în neant, atârinate de nimic și hotărâse cu nepăsare ceea ce vom face în viață, încă dinainte de a ne naște.

De aici de jos, le privim și le admirăm, ne minunăm de lumina ce o împart cu noi în mijloc de noapte, le închinăm poeme, ne închinăm la ele, le numim cu nume sofisticate.

Iar ele, regine ale nopții, ne călăuzesc pașii. Nu au timp pentru fiecare dintre noi, dar, parcă vorbite între ele, s-au aranjat pe nemiluita întindere a Cerului, formând constelații care să potrivească un pic caracterul fiecăruia dintre noi.

Că le-am numit Scorpion, Pește sau chiar Vărsător, ele sunt zodiile care guvernează cerul, sub auspiciile cărora ne-am născut fiecare după cum a fost să fie - un destin pe care nu-l putem descifra!

Se învârt printre planete - sau planetele se învârt printre ele! - iar astfel, fac cerul să pară mai frumos, mai clar și mai nobil decât este. Din bezna nopții, ele aleg drumurile noastre, iar noi ne aliniem legilor lor. Nu se poate altfel! Unii avem șansa unei vieți ușoare, alții ne pierdem de-a lungul drumului și nu ne mai regăsim niciodată.

Eu însă, sunt bine. Sunt născută sub o stea norocoasă. Eu sunt un poem, ca și tine.

Și sunt binecuvântată. Când m-am născut eu, stelele și toate planetele s-au pus la sfat pentru ca să mă învețe tot ce viața poate oferi: iubire, deziluzie, putere, supunere, virtute, imoralitate dar cel mai sfânt dintre toate - maternitate.

Am avut norocul să mă nasc sub o stea. O stea călăuzitoare care nu a precupețit să mă pună la mai toate încercările vieții. Și pentru tot ce am trăit, îi mulțumesc.

Zodia mea este cea a Cancerului...

Frumoasă descriere, zic! Da, acum îmi amintesc cine ești cu adevărat! Ești o persoană minunată!, îi spun cu sinceritate.

Nu am ochelarii cu mine, deci nu văd prea bine ce scriu. De când cu ordinatoarele astea, am cam uitat să scriu de mână!

Ne-am amputat toți - cu bună știință - orice învățătură pentru care, cândva aiurea, dascălii noștri au trudit atât de mult!

Fumul țigării îmi stă în cale, dar iată, s-a aprins o lumină care ajută! Și caietul ăsta dictando!...

Am trecut prin cameră doar pentru două minute, atât cât să-mi spăl nisipul de pe picioare. Cât de mult pot iubi acest

nisip care-mi roade oja de pe unghii și-mi înăsprește călcâiele... Dar și mai mult, îl iubesc când este udat de valurile oceanului...

Mi-am făcut plimbarea de seară în liniștea sufletului spartă doar de zbaterea valurilor. Soarele apunea. Era minunat! Plaja era aproape goală, căci lumea se repezise la masă. Doar ici colo, câte cineva - cupluri, evident! - se plimba în lumina acestui minunat apus de soare. Unii însă nici nu-l vedeau! Așa cum nu vezi Parisul când ești la Paris!

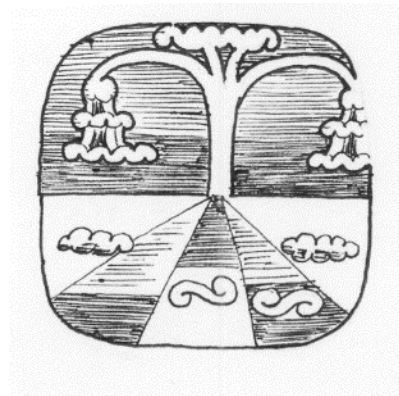
Toți încercăm să descriem un apus sau un răsărit de soare, dar cum să descrii în vorbe atâta minunăție care-ți taie de fiecare dată respirația? Iar norii? Astă seară ascundeau soarele - jenat parcă de faptul că luna se arătase deja pe cer.

Chiar în dreptul soarelui, un nor cu o formă ciudată (nu vei crede!) - un bărbat și o femeie. Bărbatul, mai mare, ținea femeia de după umeri (poate era închipuirea mea de femeie singură?). Ea, cu părul în vânt. Iar mai la dreapta, un alt nor, care întruchipa o altă femeie care alerga după ei. Era ca o Babă Cloanță care vroia să le strice vraja momentului. Îi va ajunge? După doar câțiva

pași, imaginea se transformă, iar imaginația mea nu mai descifrează nimic. Dacă nu-i dai imaginației motiv, nu poate crea! La fel cum nu poți cere pictorului să picteze, fără să-i dai guașă!

Un cuplu cu o fetiță. Doamna, scundă și firavă, de un blond aproape alb, fardată strident cu tuș negru și cu un ruj portocaliu, este îmbrăcată cu o rochie până la pământ, de aceeași culoare cu rujul. Domnul, de aceeași înălțime cu doamna, cu părul brunet, dat pe spate și bine ținut în loc de cine știe ce gel de păr, este îmbrăcat cu un pantalon lung (din în alb) și poartă o cămașă din același material, brodată discret pe piept. Fetița, blondă și ea, poartă o rochiță verde fosforescent! Plânge. Cuplul face fotografii pe malul mării.

Merg mai departe.

POEZII BASARABENE
„Secerei și ciocanului”
Liliana CUREVICI

„Secerei și ciocanului”

...Revii din nou pe-a noastră glie
Simbol în sânge, de robie,
Încerci să te ascunzi la față,
Dar în zădar, căci câinii latră.

Crezut-am noi c-ai părăsit
Acest meleag mult osândit,
Că nu-ți vor mai vedea nepoții
Trecutul tău frățesc cu hoții.

Ai revenit în sfert de veac,
Voindu-mi țara în toiaș,
Iar cel ciocan îmi amintește
De cuiul greu bătut în creștet...

Ai îndrăznit și-n cel altar
Să ciocănești cu mult amar,
Ai scos pe preoți din sutane
Și-ai dat veșminte de satane.

Cât sânge-ar fi să îți ajungă,
Să nu-mi mai fie noaptea lungă?
Or, câți martiri ai răstignit,
Cu-al tău tăiș mult ruginit?!

Ai umilit pe buni, străbuni,
Azi vii părinții să mi-i furi,
Pe trei arginți, ca-n Cartea Sfântă,
Îi chemi ca țara să și-o vândă...

O, Doamne!!! Cât de fioroasă!
Ai îndrăznit să-mi intri-n casă,
Iar cizma-ți veche, bolșevică,
Deja pe masă se ridică?!

Adeptii tăi, în tron urcați,
Cea ură seamănă-ntre frați,
De trupul țării răs își fac,
În Bucovina, în Bugeac.

Acum încerci de la Tighina
Să târguiești – a cui e vina?
Cu flori și mare plecăciune
Îngenunchezi o națiune?!

...Dispari!!! Istoria te cheamă,
Ai mei copii să nu te vadă,
Să nu-ți cunoaștem nici de nume,
Simbol de doliu, de tăciune.

E țara mea, al meu pământ,
De la botez pân-la mormânt,
Ce merită acea lumină,
Dar nu simbolul de neghină!!!

Revină-ți, Basarabie moldavă...

...Moldova mea, pământ scaldat în
lacrimi,
Mai plânge de mai poți ai tăi martiri,
Ce te-au salvat de cele grele patimi,
Ca astăzi să mai poți să te exprimi...

Mândrește-te cu braviu tăi oșteni,
Ce te-au servit în timpurile rele
Atunci, când sângerai, plină de
răni,
Având pe sine doar cătușe grele...

Moldova mea, pământ setos de zbor,
Ai fost de ani ținută-n colivie,
Lipsită de-al tău mândru tricolor,
Lipsită și de sfânta latinie.

Ți-a fost tăiat copacul libertății
Și ars apoi pe rugul blestemat
Călăi, urcând în tronul nedreptății,
Nici când să-ți vadă capul ridicat.

...Revină-ți, Basarabie, fii trează,
Fii mândră de vitejii tăi martiri,
Ce-n ceruri se adună și-ți veghează
Răsuflul necăjit de mărăcini.

Să-ngenunchem cu toții, în tăcere,
Spre cerul înstelat de mucenici,
Doar astfel poate-o țară să prospere
Când cei, mai slabi, doresc a fi
voinici.

Lui Eminescu...

...Îmi plec adânc răsuflul,
Genunchii, capul, trupul,
În fața armoniei
Și-al poeziei sculptor...

Știut-a oare-ți teiul
Ce vremuri o să-ajungă,
Să tremure condeii
Când lumea-o să Te plângă?

Plecat-ai prea devreme
Luceafărul meu Sfânt,
Fără să știi cum geme
Cea limbă-ți pe pământ...

Sărmana-a fost strivită
Și ruptă în bucăți,
De secole cioplită
De mulți...analfabeți (?!)

Copii fără de mamă
Am devenit în timp,
Schimonosind silabă,
Apoi și un cuvânt...

Acum ne e rușine
C-am fi cumva români,
Mancurții vrând să-nchine
Cel ultim drag pământ...

Ne plânge Bucovina,
Ne plânge și Bugeacul,
A noastră e doar vina,
Ne iartă, Sfânt Luceafăr.

Căci n-am știut ce facem
Când ramuri am tăiat
În limba noastră-mamă,
Ce haine-am îmbrăcat...

Azi mulți îți ducem dorul,
Voind măcar pe-o clipă
Să vezi cum tricolorul
În zare se ridică.

Să-l vezi, cat e de mândru,
Splendid, e ca un Soare,
Ce razele-și alungă
Spre România Mare!!!

PUTEREA MAGICĂ A GÂNDULUI

Elena BUICA

MOTTO:

*"Omul este produsul gândurilor lui;
el devine ceea ce gândește."*

(Mahatma Gandhi)

Pășind în cea de a 85-a "primăvară" a vieții mele, presupunând că cineva m-ar întreba ce cred că stă la temelia vieții noastre, acum știu că aş avea indubitabil următorul răspuns: ca scop – evoluția spirituală, și ca armă – forța gândului.

Starea de spirit este izvorul ce deschide drumul spre noblețea sentimentelor, spre lumină, cultură, civilizație, iar puterea gândului ne ajută să ne construim pe noi înșine și să devenim ceea ce dorim. Se știe că un gând este o formă de energie pe care nu o vedem, dar care produce rezultate concrete.

Puterea gândului face parte din marile taine ale Universului și lucrează împreună cu acesta. Asta înseamnă că noi suntem o manifestare a minții Universale. Gândurile călătoresc în Univers cu viteză mai mare decât cea a luminii, călătoresc instantaneu și nu cunosc opreliști decât cele impuse de noi.

Fiecare individ are propria lui lume de gânduri, pozitive sau negative, în diferite proporții pe care le emite în Univers. Ele sunt atrase de alte gânduri asemănătoare cu care se întâlnesc, se cuplează, se întăresc, apoi se întorc de unde au plecat și lucrează în favoarea sau în defavoarea individului.

Starea de bine (șansa), sau de rău (ghinionul), este dată de felul gândurilor noastre. Ura, înșelăciunea, disprețul, invidia sunt gânduri încărcate de energie negativă care pot deveni forțe de temut, precum terorismul, criminalitatea. Mai mult încă, propriile gânduri negative se întorc împotriva noastră ca un bumerang și ne distrug părțile luminoase și eficiența eforturilor pe termen lung, creează starea de nemulțumire, de neîncredere, reduc vitalitatea, vigoarea, armonia, otrăvesc viața. Ele dau naștere stărilor de nervozitate, de depresie. Lor se datorează chipul întunecat, vocea răstită sau batjocoritoare. Un suflet trist este un suflet cu luminile stinse. Gândurile pozitive dau oamenilor optimism, încredere în ei asigurându-le succese. Optimiștii sunt oameni luminoși care îți zâmbesc, sunt gata să ierte, să înțeleagă și să ajute semenii. Gândul bun susține atitudinea pozitivă, dezvoltă personalitatea, asigura o sănătate iradiantă, schimbă destinul, creează mediul înconjurător prielnic, vindecă bolile, transformă mentalitățile, poate face minuni.

Gândul nu are formă vizibilă, dar prin puterea lui formează lumea vizibilă. Cele mai multe gânduri ne vin în minte în mod inconștient. Ele provin din subconștient și doar o mică parte a gândurilor sunt produsul intelectului conștient și influențează viața zi de zi determinând ceea ce urmează să faci. Pe această temă, păstrez în minte o lecție de viață din tinerețe, care m-a ajutat de-a lungul anilor, când m-am aflat în impas.

O întâmplare nefericită mă zvârlise sufletește în fundul unui hău de unde nu mai puteam zări scăparea, deși construcția mea a fost întotdeauna robustă, optimistă, solară. Mă lăsasem pradă deznădejzii. Asemenea unui animal lovit între coarne, ca paralizată, m-am prăbușit într-un fotoliu. După un timp, mintea a început să se liniștească și am simțit că mă ridic din fotoliu aproape automat, ca împinsă de o forță nevăzută. M-am îndreptat spre locul unde se află discul cu înregistrarea cântecului din filmul "Zorba Grecul". Ascultându-l, picioarele au pornit singure într-un dans din ce în ce mai dinamic, corpul s-a încărcat de energie pozitivă, și mai apoi m-am auzit spunând cu deplină convingere: voi învinge! Și așa a fost.

Acea lecție învățată pe cont propriu mi-a dat convingerea că lumea nu este altceva decât materializarea gândurilor. Atunci am învățat că gândurile sunt vii ca și oamenii, că ele pot crea frumosul, optimismul și fericirea, sau dimpotrivă, agonia și suferința și că depinde de noi ce alegem. Eu am ales pentru restul vieții strădania de a atinge acel prag ce îmi poate oferi puterea de a dăruii gânduri bune, de a zâmbi vieții și de a îmbunătăți viața celor din jurul meu, prin gânduri pozitive, optimiste, mai ales că munca mea a fost aceea a formării caracterelor mlădițelor școlare, iar acum, în anii senectuții, prin scrieri, transmiterea gândurilor pozitive, de încredere în propriile noastre puteri.

De atunci n-am mai scăpat din vedere că trebuie să-mi repliez forța gândului, indiferent de natura factorilor externi cu care mă confrunt, deplin convinsă că numai în mine stă puterea de a hotărî care-mi este calea de salvare.

Acel moment de atunci, devenit pentru mine unul de referință, m-a ajutat de-a lungul vieții și chiar la senectute, la câte un impas mai mare, ascult melodia lui "Zorba Grecul", chiar dacă acum picioarele se mișcă doar pe sub masă. Mă bucur că simt benefic schimbarea dispoziției lăuntrice aduse de gândurile pozitive, așa cum îmi este firea mea, cea de om optimist care refuză abandonul. Mulțumesc cu mai multă înțelepciune acelei Energii Universale, fiindcă m-a înzestrat cu această urzeala a firii și lucrează pentru mine potrivit-mi în mod cumpănit balanța vieții. Pentru că viața noastră nu e nici o dramă, dar nici un poem, trebuie să privim lucrurile în bună cumpănire. Mulțumesc că pot să acționez în direcția visurilor și dorințelor inimii mele și că pot să fiu plină de încredere în viață!

PRIMA GALĂ DE BOX, ORGANIZATĂ LA CRAIOVA

Ion Anton DATCU

(urmare din numărul 2016/3)

Context istoric și dramele ulterioare.

Revenind la premiera așteptată de toată suflarea, s-a convenit ca lupta să se desfășoare pe parcursul a zece reprize, a câte trei minute fiecare. Ca arbitru a fost desemnat profesorul de sport, Petre Hagiu. Auzind larma spectatorilor, vuietul încurajărilor și protestele adresate arbitrului, vardiștii de pe străzile învecinate au alergat să intervină în forță, pentru a face arestări. Văzând, însă, că în primul rând de scaune,

lângă ring, se aflau prefectul Județului Dolj, primarul Craiovei și șeful Poliției, au plecat tiptil, tiptil. Ca premii s-au atribuit statuete, ceasuri de buzunar și biciclete. Rezultatul galei contează mai puțin. Ecoul a fost mare și important. Într-o altă întâlnire au evoluat germanul Helmuth Schmidt, inginerul despre care am mai amintit și slovacul Ian Mazteka, tot de la uzinele menționate.

Printre invitații de marcă se aflau marii industriași ai Craiovei, o parte dintre ei având și statutul de sponsori ai acelei competiții sportive de nivel înalt, inclusiv achitarea banchetului de proporții ce a urmat: Mircea Paul Brătășanu, Adolf Waidman, Richard Graepel, Gerhard Wolff și patronii morilor, unii având fabrici de pâine celebre. Este vorba de Ștefan Barbu, zis Drugă, Moise Mendel, Marcu Veis, Carol Schmidt și Johann Traiu. Lângă aceștia se pot cita, latifundiarii Olteniei: Puiu Pleșa, Dumitru Burileanu, Jean Mihail, surorile Sanda și Adina Știrbei, și alții.

* * *

În continuarea acestei evocări, este necesară alăturarea unor elemente de detaliu. În anul 1948, la 11 iunie, a avut loc acea rupere brutală a continuității. Actul violent al istoriei s-a numit Naționalizarea Principalelor Mijloace de Producție, măsură urgentă impusă de sovietici. A debutat vremea în care toate fabricile și băncile au fost luate abuziv de statul comunist, patronii lor urmând să fie aruncați în închisorile și lagărele de muncă forțată, acuzați ca dușmani ai clasei muncitoare, bandiți care au supt sângele poporului (am respectat formulările epocii). Tot atunci au fost confiscate casele și palatele celor înstăriți, în zgomotul asurzitor provocat de șenilele tancurilor sovietice, în încercarea lor zilnică de intimidare a populației.

Pentru a da câteva exemple din perimetrul craiovean, palatul lui Matei Glogoveanu a fost atribuit Tribunalului Regional Oltenia, apoi al județului Dolj; palatul Nicolae Titulescu a devenit Casa de cultură a studenților comuniști, apoi Curtea de Apel; palatul Jean Mihail a avut destinația de comandament sovietic, apoi, Muzeul de Artă; palatul Puiu

Pleșa a fost transformat în Casa de cultură a sindicatelor, apoi în Curtea de conturi; palatul Gogu Vorvoreanu a căpătat funcționalitatea de comandament al NKVD-ului sovietic, apoi locuința mitropoliților Olteniei; palatul Constantin Vălimărescu a fost repartizat ca sediu al Băncii Naționale. În palatul Alexandru și Aristia Aman s-a mutat Biblioteca regiunii Oltenia, apoi a județului Dolj. Palatul Richard Graepel adăpostește activitatea Casei de Pensii a județului Dolj.

După naționalizarea celebrei uzine metalurgice, inginerul Mircea Paul Brătășanu, un patron iubit de salariați, a avut șocul de a rămâne pe drumuri, mai ales că fusese deputat al Partidului Național Țărănesc, posesor al gradului 33 în Masonerie și alte incriminări. Pentru a-i găsi motive temeinice de încarcerare, celebrul oportunist, Mihail Sadoveanu i-a întins o cursă fostului prieten, căruia i-a sugerat să încerce reorganizarea Masoneriei, adormită în anul 1951. În urma acestei trădări, Paul Brătășanu a fost arestat. După îndelungi anchete de o duritate greu de a fi descrisă, la data de 19 noiembrie 1953, Tribunalul București l-a condamnat pe inculpat, la 25 de ani de muncă silnică și confiscarea totală a averii (cu opt luni mai înainte, la 5 martie, murise Stalin). Alte acuzații care i s-au adus: delict de uneltire împotriva ordinii sociale, delict de instigare publică și complicitate la crimă de înaltă trădare. Ultima învinuire se referă la faptul că, cel condamnat a furnizat diplomaților străini, englezi, francezi și americani, strategia brutală, prin care se aplicau metodele barbare, folosite în pregătirea colectivizării forțate.

În acea perioadă exista tendința unanimă ca, cei care au posibilitatea, să-i atenționeze pe reprezentanții marilor puteri, pentru a interveni cu hotărâre maximă și imediată, în scopul stopării abuzurilor influenței sovietice asupra României. Anglo-americanii aveau această obligație de a se implica în forță, deoarece, anterior, oferiseră pe tavă, România, aliatului lor sadic și viclean, care se numea Marele Stalin.

După cinci ani și șase luni de regim sever, bătut și înfometat, Mircea Paul Brătășanu a murit la sinistra închisoare de exterminare Pitești, în seara zilei de 25 mai 1959, în vârstă de 61 de ani (n. 28 mai 1898). Decesul s-a datorat congestiei pulmonare, autoritățile refuzând tratamentul medical, așa cum era regula generală în infernul concentraționar. În ultimii ani ai vieții, un uriaș simbol al elitei craiovene a purtat lanțuri la picioare, precum un mare tâlhar și criminal al propriului său popor. Unul dintre multiplele paradoxuri ale istoriei perverse, ocolit de autorii manualelor școlare.

* * *

În urma insistențelor fiicei sale, Ileana Brătășanu, în anul 2006, prin Decizia nr. 605, Tribunalul Militar București i-a acordat lui Mircea Paul Brătășanu calitatea de luptător în rezistența anticomunistă, fiind reabilitat prin acest act. Pe de

altă parte, la finalul unor demersuri interminabile, perioadă în care a avut cheltuieli uriașe, Ileana Brătășanu a primit de la statul român, suma de 500.000, pentru suferințele îndurate de tatăl său.

* * *

Înainte de a pune punct acestui periplu, plin de amintiri, fără să supăr pe cineva, se impune să fac dovada că, istoria este rotundă. Merită subliniat faptul că, în pas cu schimbările politice majore impuse în perimetrul românesc, fostul birjar manierat și om de încredere al patronului Paul Brătășanu, pe nume Catrinoiu, a aderat rapid la principiile ademenitoare ale egalitarismului comunist și de incriminare a vechiului regim opresor. După Naționalizarea Principalelor Mijloace de Producție din 11 iunie 1948, a fost investit de noile autorități totalitariste în funcția de director general al fabricii "Brătășanu" din Craiova, devenită în 1951 - "Uzina 7 Noiembrie", direcționată de la economia de piață capitalistă, la economia planificată comunistă. S-a considerat o promovare firească, potrivită, deoarece, de-a lungul anilor, cât s-a aflat în slujba fostului patron, Catrinoiu aflase o serie de confidențe și cunoștea fabrica la perfecție. La rândul lor, muncitorii îl acceptau, deoarece provenea din mijlocul lor. Între anii 1948 și 1990, uzina a aparținut statului comunist, timp de 42 de ani. (2)

Dacă bunicul, Catrinel, a fost primul director comunist al Fabricii "Brătășanu" din Craiova, *naționalizată* în 1948, ei bine, nepotul său, Ionel Catrinoiu, a fost primul director al acelei uzine de prestigiu, dar, în tranziția ce a debutat în anul 1990. Prin *privatizarea* acestei fabrici plină de istorie, care, între timp a căpătat alte denumiri, nepotul Ionel Catrinoiu a redat-o economiei de piață capitalistă, adică, unui om de afaceri interesat să o cumpere. Un arc peste timp, în care, bunicul și nepotul au reprezentat factorii importanți de trecere de la capitalism la socialism și invers, a unui puternic colos industrial. Și unul și altul s-au conformat legilor, bune sau rele, care trebuiau respectate în perioadele când se aflau în funcțiile decizionale, la cumpăna unor epoci doctrinare. (3)

Un caz deosebit de rar și foarte interesant, o paralelă între trei generații, bunic-nepot, subiect de roman cu vânzare sigură și apreciere certă. La ora actuală, uzina craioveană nu mai are forța de a produce, ca altădată, tractoare și mașini agricole. Motivațiile sunt de natură internă și internațională, a căror analiză este de competența specialiștilor din domeniu.

Capitol din volumul - Erori au fost, erori sunt încă.

Note:

2. Mărturiile contemporanilor acelor vremuri, care, în perioada 1965-1970, erau încă salariați ai uzinei, precum, familia Șelaru și alții.

3. Date memorialistice, culese din diverse surse, precum Muzeul Olteniei și alte izvoare, file de arhivă istorică și sentimentală, autorul acestor rânduri fiind din partea locului.

EVENIMENT EXTRAORDINAR
PERFORMANCE POETRY

Recitalul de sonete
"FLUTURELE DIN FÂNTÂNĂ"
 autor și interpret
ADRIAN MUNTEANU
 Premiul European de Poezie
NUX - Milano 2012

INTRAREA LIBERA
Accademia di Romania, Piazza José de San Martín, 1

MI-AU ÎMPLÂNTAT UN AC ADÂNC ÎN SPATE

mi-au împlântat un ac adânc în spate
 în insectar rămân răpuse urme
 se zbat și urlă hăituite-n turme
 cădem răpuși eternelor păcate
 mâini și picioare-n tencuială scurmă
 descriu un cerc dar nu se pot abate
 mă zbat cumplit să scap de sub lăcate
 durerea-n pieptul țeapăn nu se curmă
 cu cât încerc să ies de sub strânsură
 cu-atât se cascade rana mai ușor
 și-n oase simt o crâncenă arsură
 iar zborul slobod e amăgitor
 îmi intră zgura nemilos în gură
 și-n juru-mi fluturi cu duiumul mor

Sonete alese din volumul „FLUTURELE DIN FÂNTÂNĂ” –
Premiul european de poezie NUX, Milano 2012
Adrian MUNTEANU

PRIVEȘTE-N TINE CÂT DE MULT SE POATE

Privește-n tine, cât de mult se poate,
La cerc îngust de clipe în lumină.
Ascunde-te, să nu-ți găsească vină,
Cortina trage-o peste tot și toate!

Fără să știi de ordine și cină,
Stai și ascultă în genunchi, în coate,
Cum vei primi iertarea de păcate
Și cine-n colț de taine-o să te țină!

Vei înțelege-atunci, fără tăgadă,
Că-n somnul tău ce zilnic va veni
Aceleași înțelesuri stau grămadă,

Aceeași matematică va fi
Speranță și victorie și nadă
A morții ce-o să vină într-o zi.

MĂ BICIUIESC SECUNDELE CU URĂ

Mă biciuiesc secundele cu ură,
Rupând din carnea mea ne-mpărtaşită.
Le simt suflarea rece și grăbită
În trupul meu, pe cuget, pe figură.

Arunc cu scârbă vorba nedorită,
Încerc să scap de-a spaimelor arsură,
Să-nlătur palma ce îmi stă pe gură,
Ca să-mi rămână umbra primenită.

Izbit de haita timpului, setoasă,
În gândul meu firav mă răzvrătesc
Și lupt să prind a clipelor grimasă.

Dar e doar praf pe care-n veci pășesc.
Cu pofta mea, mereu nesățioasă,
Abia acum învăț cum să trăiesc.

ASCUNDE-MĂ, IUBITO !

Ascunde-mă, iubito, de privirea
Lunatecilor greieri din răstoace,
Alungă pui de mierle din găoace
Și lasă-mă să-ți răstignesc iubirea.

În trupul tău tăcerea grea se coace
Când smulgi avid din pieptul meu rostirea.
M-afund în cuibul rodnic și uimirea
Sălbatic vrea cu mine să se joace.

Strivesc sămânța coapselor virgine
Și geana mușcă sânul pârguit.

Pătrund adânc, năvalnic... și mi-e bine!!!

Tot cerul cade-n iarbă istovit.
Un șarpe magic s-a-nălțat din mine,
Ofranda serii fără de sfârșit.

PLÂNSUL TĂCUT

Plânsul tăcut mi-a înecat poiana
Atâtor mlade așteptând urcușul.
Viori jelesc primind prin crengi arcușul
Uitărilor care îmi curmă goana.

Așează spinii tainei cărăbușul
Pe fruntea-nvinsă ce-a primit coroana
Cu care-am vrut să îmi compun icoana
Pierdută-n cazne ce mi-au pus călușul.

Am sfâșiat adânc, clădind frumosul,
Cămașa fricii. Un tăios cuțit
Înfipt în piept a slobozit mirosul

De sânge cald prelins la nesfârșit.
Dar știu că urma rănii e prinosul.
Poți spune tu că-n van m-am irosit?

OPREȘTE-TE, ÎMI SPUN, ARUNCĂ LESTUL!

„dacă ați avea credință cât un bob de
muștar, ați muta munții din loc.” (Iisus)

Oprește-te, îmi spun. Aruncă lestul!
Ce rost am eu în lumea asta largă,
Ce val din mine stânca o s-o spargă,
Cum aş putea să-mi urc în slavă gestul?

Mai bine-ntâi să ținuiesc pe targă
Invidia. Să-i pregătesc arestul
În care nu-și mai poate scrie testul
Tremurător în carne, ca o vargă.

Să smulg Trufia spornică-n risipă
Și îndoiala să o prind din mers,
Chiar de se zbate răscolit și țipă;

Să mă citesc în spațiul unui vers.
Destul ar fi să cred în mine-o clipă.
Aș deveni stăpân pe univers.

PARFUM... IUBIRII

Elena OLARU

Moto : „ Când totul e pierdut, trebuie să ne prefacem
că suntem nemuritori”

(Nicomah)

...Lângă fântâna cu apă vie de
altădată, mirosul pestilențial
înăbușă satul, zarea, întreaga
răsuflare... Setea primordială –
iubirea – este înlocuită cu foamea
fără de limită a semenului nostru
de a distruge izvorul mântuitor –
răsărit ca o minune din muntele
vieții; împestrițează apa -
coloritul acesteia nemaiputându-
se desluși... Parfumul mării

ascunse ce altădată făcea nările să adulmece în depărtare
este înlocuit cu duhoarea putreziciunii ce cuprinde întreg
universul... Am uitat să iubim!...

„Când totul este pierdut”, nu ne mai rămâne decât să
ascultăm în tăcere glasul inimii; doar aceasta mai face
diferența între bine și rău, frumos și urât, dulce și amar,
adevăr și incertitudine... Doar aceasta, dacă nu s-a așternut
peste ea coroziunea, stratul acela ce acoperă; la prima vedere
pentru a proteja, dar roade în adâncime...

Nemaiputând răsufla, nu ne mai rămâne decât privirea
caldă, de copil, al cărei foc topește și stratul de gheață ce ne-a
amorțit gândurile, topește și coroziunea fierului, a cărui
duritate nu a fost întrebuițată când trebuia... Unindu-ne
palmele – reci sau calde, focul lăuntric va dezgheța crusta:
nu-i nemuritoare; nimic nu este nemuritor... Unind inima
tăcută, poate prea arsă de arșiță, de arșița tăcerii, cu inima
cealaltă, ale cărei șiroaie de lacrimi au neprihănit-o, încet,
încet vom dezmoști muntele de gheață, iarăși ne va inunda
pământul – pământul nostru uscat de prea multul ger și,
însuflețindu-ne obrajii reci de până acum, sufletul, întreaga
fire metamorfozându-se, ne va schimba trăirea. Vom fi
altfel...

...”Trebuie să ne prefacem că suntem nemuritori”, chiar de
știm că sfârșitul ne este aproape... Ce mai contează un an,
doi, acolo, dacă nu ești sigur că ai lăsat pe semenul tău,
fratele tău de suflet, să-ți urmeze calea... Imun la palmele
frigului de afară, imun la palmele – din plin primite de la
semeni, trece-vom printre ei, parcă invizibili, prezența
acestora nemaifiind o prezență vie...Ciudată până la nebunie
trecerea aceasta! Ei înșiși la un moment dat își vor pune
întrebarea : „Cine a transformat sufletul acestui trecător?!”

sau : „Ce se întâmplă cu trecerea acestor umbre prin
timp...?!”

„Trebuie să ne prefacem că suntem nemuritori!”. Deși
sufletul plânge văzând nepăsarea din jur, sarcasmul
acestora, nebunia inconștientă pe care ție ți-o atribuie,
bunătatea de suprafață ce ascunde mocneala urii lăuntrice,
dăruirea făgurnică, mimată cu trei rânduri de zâmbete ca și
setea neostoită de a te anihila, de a distruge tot ce-au înălțat
alții, să iasă la suprafață. Cu ce? De ce mereu pe vechi
ruine?! Din ce cauză românului nu-i mai place să fie patriot?
Cine l-a înstrăinat de comuniunea cu natura, defrișând
pădurile, ce gând rău i-a biruit mintea de anihilează viața
credinciosului câine, cel care la vremi de restriște i-a lins
rănile sufletului... Cum de am iutat acel parfum discret al
iubirii!?...

„Când totul este pierdut”, din inima omului grăbit să
înțelească pământul cu pietre, luând locul ierbii și a
arbuștilor, a florilor și a bătrânului nuc din fața casei,
trebuie să ne prefacem că suntem nemuritori, să ne
continuăm drumul ca și cum nimic nu s-ar fi întâmplat.

Și dacă sarcasmul acestora lovește din plin la început,
încet, încet, parcă obișnuindu-te, obișnuindu-ne cu acest rău
necesar, purificator, devii tu însuși, având în sfârșit, propria
personalitate... Deveni-vom noi înșine.

„Când totul este pierdut” pentru ei, trecătorule, tu, devenit
între timp alt ego, te înalți, tăcerea maturizându-te; pasul
domol și sigur devenit o prezență ce impune respect; privirea
caldă, calmă, parcă ucigător de caldă și de calmă, și
copilărească, încălzește muntele de gheață din
jur...Pământul, plângând cu șuvoaie de apă vie, beneficia
acestui trup obosit înainte de vreme, transfigurează;
șuvoaiele ce inundă fața, primenind-o, precum primăvara
spală fruntea primilor ghiociei, salută soarele când îi dă
„bună dimineața”...

Am renăscut din cenușă!

„Trebuie să ne prefacem nemuritori!” Trebuie să trecem
prin noroiul ce ni se deschide în cale, făcând noi înșine
cărare între bine și rău, frumos și urât, cald și rece, alungând
duhoarea putreziciunii interioare, cărare ce mâine va aduce
finalul mult așteptat... Dar până atunci, în fața incertitudinii
ce ne apasă, ce ne înconjoară, să mergem pe drumul drept și
dacă tălpile ne sunt înroșite de spinii întâlniți în cale, să „ne
prefacem” că suntem nemuritori”.

SĂPTĂMÂNA MARE

Țicu LEONȚESCU

Învierea

Mormântu-i gol,
ca mai-nainte.
Sul stau giulgiurile sfinte.
Hristos e viu!

Cireșii-nfloriți
Vestesc în lung și-n lat:
Hristos a înviat.

Jertfa

Între pământ și Cer,
pe cruce răstignit –
Șarpele-de-aramă întru mântuire –
Hristos în cuie ținut!
Sabatic apus.
Spre Locul Prea Sfânt,
catapeteasmă frântă –
trupul lui Iisus.

Săptămâna Mare

Istoria lumii toată –
concentrată în... șapte zile!
Marii Preoți (Ana și Caiafa) –
un cult incult –
sfârșește în... ocut!
O vulpe vicleană și-un rege nerod –
Antipa Irod.
Să pară nevinovat –
Ponțiu Pilat –
doar mâinile și le-a spălat!

De-o parte și de alta a Crucii –
cei doi tâlhari: eu și... tu!
Cocoșul conștiinței
zilnic îl aud cântând:
Fericiți sunt cei ce plâng.
Conștiința dacă-mi plânge,
n-o mai spăl cu apă,
ci cu... sânge!

Între păcat și Har – bornă de hotar –
Crucea din Calvar.
După o vizită-n Șeol,
Hristos a înviat.
Mormântu-i gol!

Cina de Taină

La Cina Pascală,
cu azimi și miel – cununați împreună –
eu, tu și... El!
Viața mea și moartea Lui –
logodite în taina... Cinei de Taină!
La Cina din urmă –
toți împreună.
Mai departe, doar... Unul!
Treizeci de-arginți

Câștig sau pagubă?
Zornăiră mirați în puna lui Iuda –
arginții!
Sărutul trădării –
buze asmodee pe-obrazul cel sfânt –
pecete spre... mormânt!

Răstignirea

Între sfânt și lichea,
cei cu... cioara vopsită –
gloata urlând năucă: sfinții nu ne plac,
nu sunt ca noi.
Baraba?, da.
Consensul absurd
și urletul surd au decis:
răstignirea!
Crucea? –
un lemn nedemn să-l poarte El.
Și totuși!

DIN TRECUTUL ISTORIC AL ROMÂNILOR

Lucia MUNTEANU

Prezentăm începând cu acest număr, selecțiuni dintr-un amplu eseu dedicat de autoare familiei de cărturari din Transilvania, întemeiată de Petru Bran, „preot, protopop, profesor, ... întemeietorul învățământului românesc pe meleaguri sătmărene”.

Satu Mare... a trebuit să fie în legătură cu viața unui neam, care a cunoscut ambele maluri ale Tisei. Trecutul acestor locuri se păstrează în arhive și în tradiții. Căutați-le deopotrivă! E o rușine că s-a zăbovit și până acum!

N. IORGA

Introducere

În „secolul luminilor”, al XVIII-lea și mai ales în cel următor, începea să se simtă și în centrul și sud-estul Europei influența revoluției franceze care a dus la afirmarea ideii naționale. Polonezii, ungurii, sârbii, bulgarii, grecii erau cuprinși în mișcări de eliberare națională împotriva oprimării în care erau ținuți în cadrul imperiilor otoman, țarist și habsburgic. Se făcea simțită totodată și aspirația popoarelor spre liberalizarea regimurilor politice, spre progres economic și cultural. Românii din Principate, dar mai ales cei din Transilvania, s-au înscris și ei în acest curent revoluționar, cu atât mai mult cu cât în Transilvania românii nici măcar nu erau recunoscuți ca națiune, deși erau cei mai numeroși. În acest principat aflat sub suzeranitate austriacă, dar dominat de marea nobile maghiară, existau numai trei națiuni recunoscute: ungurii, sașii și secuii, urmare a pactului de după 1437, „Unio Trium Nationum”. Deși formau aproximativ 60% din populația principatului, românii erau excluși de la viața politică, neavând deputați aleși în Dietă, decât doi episcopi, cel ortodox și cel unit, și doi-trei aristocrați desemnați de împărat (apud Ioan Aurel Pop, Ioan Bolovan, **Istoria Transilvaniei**, Editura Eikon, Cluj-Napoca 2013, p. 171-172).

Românii erau în mare majoritate iobagi, truditori ai pământului, puținii nobili fiind asimilați prin schimbarea numelui și adoptarea naționalității maghiare. Elita românească era alcătuită din clerici, învățători, ofițeri din regimentele grănicerești și negustori. Preoții satelor au fost cei care, reacționând la ideile răspândite de corifeii Școlii Ardelene, mulți dintre ei absolvenți ai Seminarului Teologic Greco-Catolic de la Blaj, au înțeles că numai cultura poate ajuta la emanciparea socială și națională a neamului românesc.

Între personalitățile care au avut un rol hotărâtor în acest demers se ală Petru Bran, întemeietorul învățământului românesc în Satu Mare, dar și creatorul unui curent patriotic larg răspândit în toată această regiune de margine a țării, Chioar, Maramureș, Sălaj, destul de îndepărtată de marile

centre ale luptei naționale. Prin activitatea sa el a determinat ridicarea altor tineri care, cu mai multă forță și în alte condiții istorice, i-au continuat demersul, contribuind la intensificarea luptelor ce au dus apoi la Marea Unire.

Din sânul familiei Bran, primul atestat este tatăl lui Petru Bran, Ioan Bran (1796-1860). El este menționat ca preot în satul Tohat, comuna Ulmeni-Sălaj din anul 1835 (cf. Iulian Sălăjan, „**Tohat, străveche vatră românească de sub codru**”, ediția a II-a, Cluj-Napoca, 2000, pag. 116). Ioan Bran a avut o familie numeroasă, doisprezece copii dintre care s-au remarcat în mod deosebit Petru, protopopul de Satu Mare, Gaia Dulfu, mama poetului Petre Dulfu, Ștefan, cantor și jude în Tohat, Grigore, învățător, datorită căruia a fost dat la școlile mai înalte fiul Gafiei, Petre Dulfu. Deci preotul Ioan Bran avea un respect deosebit pentru învățătură, încurajându-și copiii să învețe carte. Acest sentiment s-a perpetuat în toată familia lui, astfel încât și din generația următoare s-au ridicat mulți preoți, unii ajunși la înalte ranguri bisericești, protopopul Dionisie Bran (1855-1914), Felician (1864-1939)), vicar de Carei, profesor doctor în teologie (iii lui Petru Bran), Emil Bran (1864-1940), canonic, vicar, senator, Laurențiu Bran (1866-1942), preot protopop, publicist, cercetător al istoriei, traducător (nepoții de frate ai lui Petru Bran), dar și oameni de cultură de alte specialități ca Petre Dulfu (1856-1953), poet și profesor, autorul snoavelor despre Păcală, medici precum acad. prof. dr. Florian C. Ulmeanu (1903-1973), întemeietorul medicinei sportive în România.

Toți aceștia, dar și alți intelectuali din familie mai puțin cunoscuți, avocați, notari, ingineri sau simpli țărani rămași la coarnele plugului, au fost oameni de nădejde cu care orice familie se putea mândri. Ei au păstrat vie imaginea înaintașilor lor, lupta lor pentru răspândirea culturii și conștiinței de neam. De aceea, istoria familiei s-a perpetuat din generație în generație vreme de peste 200 de ani, ajungând până în zilele noastre când, de asemenea, familia are reprezentanți importanți în domeniul literaturii, cum este poetul și prozatorul, editorul și publicistul Radu Ulmeanu (n. 1946).

În ținuturile învecinate, în Sălaj și Maramureș au activat de asemenea mari luptători pentru cauza națiunii române. În comuna Băsești, jud. Sălaj, trăia cel care a prezidat, la 1 Decembrie 1918, Adunarea Națională de la Alba Iulia, Gheorghe Pop de Băsești, consfințind astfel unirea pentru totdeauna a românilor într-un singur stat. Bătrân și bolnav, el a avut tăria de a exclama, ca în vechime bătrânul Simion când l-a închinat Domnului pe pruncul Isus: „ - **Acum slobozește, Stăpâne, pe robul tău, în pace, că văzură ochii mei mântuirea neamului...**”.

Asemenea personalități au avut o influență puternică asupra generațiilor următoare. Un exemplu în acest sens este chiar fiica badei Gheorghe Pop, Elena Pop Hossu-Longin, care a avut o activitate culturală și socială demnă de

remarcat. Între alte acțiuni ale ei se numără colectarea de materiale sanitare necesare soldaților care luptau în Războiul pentru Independența României din 1877, pentru care a primit ca recunoaștere oficială din partea Doamnei Elisabeta a României, în anul 1879, ordinul „Crucea Elisabeta”. Tot ea a înființat cercuri culturale în regiune, promovând literatura română cu ajutorul unor tineri intelectuali cum era poetul Petre Dulfu din Tohat, sau tineri teologi care conduceau șezători literare. Se recitau poezii ale autorilor români: Vasile Alecsandri, Bolintineanu, G. Sion, iar mai târziu Eminescu. A înființat Reuniunea Femeilor Române Sălăjene, convinsă fiind că **„Mame și soții culte și evlavioase... ne trebuiesc, care să crească și să îndrumeze generațiile viitoare spre mărirea patriei întregite, soții care să împartă, ca tovarășe adevărate de viață, greul cu bărbații mult încercați și trudiți ai timpului nostru.”** (Pr. Ioan Georgescu, „Elena Pop Hossu-Longin”, în „Țara Silvaniei”, Revistă regională de cultură, Anul I, Vol.I., 1940, pag 91-92.).

Lista unor asemenea oameni ar putea continua. Prezența lor certifică faptul că în acest colț de țară spiritul patriotic era foarte puternic. Între cei care se înscriu în cuprinsul acestui curent se ală și membri ai familiei lui Petru Bran: fiii, frații săi și urmașii acestora.

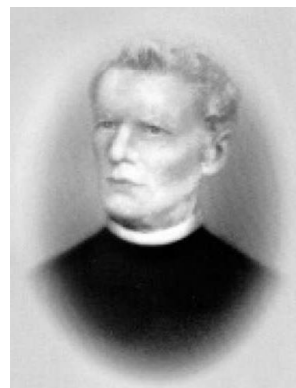
Cred că readucerea lor, a celor mai importanți, în atenția publicului este binevenită, putându-se observa contextul mai larg al concepțiilor ce însușeau spiritul național și de familie al românilor ardeleni, în anumite perioade istorice.

Am căutat să-i prezint în latura lor profesională, dar și umană, în raport cu epoca în care au trăit. Făcând parte din familie, pot să folosesc documente și cărți moștenite, rare astăzi, dar și să prezint imagini, amintiri ce mi-au fost transmise de cei din generații mai apropiate pe care i-am cunoscut și, care la rândul lor, i-au cunoscut pe cei din generațiile anterioare lor, pe care i-au mai prins în viață. Astfel am adus la zi evoluția familiei lărgite a lui Petru Bran, cu ramificațiile pe care le-a avut, de la primul înaintaș atestat, tatăl lui Petru Bran, Ioan, preot în Tohat, născut la sfârșitul secolului al XVIII-lea, și până astăzi, deci mai bine de 200 de ani.

Cel care a avut o vie preocupare pentru evoluția familiei, pasionat de trecutul său și dornic de a readuce în atenție figuri de seamă care să ie pildă pentru generațiile viitoare a fost Matei Ulmeanu (19082002), tatăl meu, care, cu multă trudă, spre sfârșitul vieții, a alcătuit o adevărată istorie a familiei al cărei strămoș este Ioan, tatăl lui Petru Bran, însoțită de o schiță genealogică a familiei. În cartea lui, „Pagini memoriale”, apărută în două volume la Editura Solstițiu (Satu Mare, 2001), am găsit informații prețioase, pe care le știam numai din auzite, despre personalități de seamă, dar și despre contextul social, politic și cultural al unor epoci frământate din viața acestor locuri.

De aceea îi dedic această carte tatălui meu, cu sentimente de pioasă recunoștință.

PETRU BRAN

Petru Bran, preot, protopop, profesor, este întemeietorul învățământului românesc pe meleaguri sătmărene. Om de o vastă cultură umanistă, patriot înflăcărat, el și-a pus întreaga putere de muncă, întreaga inteligență creatoare în slujba idealului de emancipare națională a poporului român.

Încercând să afle de unde venea acest mare om, acest patriot, capabil de jertfa de sine pentru cauza sfântă a neamului său, cercetătorii au aflat că era unul din cei 12 copii ai preotului Ioan Bran, dintr-un sătuc din nordul țării, Tohat, aparținând comunei Ulmeni-Sălaj. S-a născut la 21 ianuarie 1821, și-a petrecut copilăria în satul natal, pe malurile Someșului care nu le era întotdeauna prieten oamenilor, ieșind des din matcă și cauzând pagube agriculturii. Clasele primare le-a făcut în Tohat iar studiile secundare la Baia Mare, fiind an de an **primae primus**, după cum menționează matricolele școlare. (Viorica Ursu, **Petru Bran în Anuarul Marmația III**, Baia Mare 1977, p. 280). Ultimele clase de gimnaziu le-a urmat la Cluj, dedicându-se studiului filosofiei. Își continuă învățătura la Seminarul teologic din Blaj, pe care-l termină în 1844, obținând laudele profesorului Ilie Vlăsa, mai târziu canonic, care chiar la adânci bătrânețe vorbea cu deosebită admirație despre fostul său student, Petru Bran (V. Scurtu, **Petru Bran, un luptător al trecutului românesc din Satu Mare**, 1939, pag.10). S-a căsătorit cu Tereza Pop, fiica preotului Anton Pop din comuna Cig, jud. Sălaj. A avut șapte copii, câțiva dintre ei urmând și ei cariera preotească. După hirotonire, Petru Bran își începe activitatea de preot în comuna Chilioara în 1846 și apoi în Hidig (Măieriste), jud Sălaj. În 1850 este mutat la Șimleu, unde deține și funcția de vicanotar, apoi notar al sinodului vicarial al Șimleului, mai apoi administrator al protopopiatului Periceiului. Este numit apoi paroh-protopop în comuna Craidorolț din jud. Satu Mare. A reprezentat districtul Silvaniei la sinodul electoral din 30 septembrie 1850 de la Blaj, făcând parte din comisia pregătitoare alegerii vicarului Alexandru Șterca Șuluțiu ca episcop al diecezei române unite a Făgărașului, în urma demisiei forțate a lui Ioan Lemeni. Numele celor alături de care se afla Petru Bran în această comisie (tribunul Simion Balint, Ilie Vlăsa, fostul său profesor, Grigore Mihali, Ștefan Moldovan și alții) spune totul despre considerația de care se bucura Petru Bran încă din primii săi ani de activitate. În 1857 își începe activitatea fructuoasă de protopop și profesor în Satu Mare, activitate care a marcat viața orașului și județului Satu Mare, pregătind pe români pentru importante acțiuni care vor duce la Marea Unire de la 1 Decembrie 1918. „Mica Romă” și-a pus deci amprenta specifică asupra preotului, protopopului și profesorului Petru Bran, determinându-i cursul vieții și făcând din el un luptător pentru cauza națională a românilor de pe aceste meleaguri.

(va urma)

ANUNȚURILE COMUNITĂȚII

Grupaj realizat de Victor Roșca

NOTĂ: Toate activitățile care se desfășoară la Sala Parohială „Pr. Petre Popescu” sunt suportate financiar de Catedrala Ortodoxă Română „Buna Vestire” din Montreal, proprietara imobilului

BIBLIOTECA „MIHAI EMINESCU”
A BISERICII „BUNA VESTIRE”

Biblioteca este deschisă:

- marțea și joia între orele 11:00 – 13:00, de pr. Liviu Alexandrescu, și
- duminica între orele 11:30- 13:00.

Biblioteca dispune de 20.000 de volume dintre care circa 5.000 în limba română și circa 15.000 în limbile franceză și engleză.

ȘCOALA DUMINICALĂ
PENTRU COPII
A BISERICII BUNA VESTIRE

Scopul școlii duminicale este formarea micului creștin. Se transmit copiilor iubirea de semenii, generozitatea, respectul față de părinți. Copiii sunt pregătiți să devină oameni de caracter, integri, harnici.

ABONAMENTE

Vă rugăm să vă abonați pentru susținerea revistei. Costul anual este de 25\$.

1. Dreptul de a reproduce și de a difuza din revista „Candela de Montreal” este rezervat numai redacției.

2. De conținutul articolelor din revistă este răspunzător autorul.

* Candela pe internet:
bunavestire.ca/revista-candela
sau contact
<http://pages.videotron.com/romanblt/>

DONATORI 2017

Prof. Univ. emerit dr
Wladimir Paskievi 200\$
Marina Murgea 120\$

DONAȚII:
CANDELA LA 20 DE ANI

M. Luc Fortin Ministre de la Culture,
Quebec, (fond discretional) 500\$
M. Russell Copeman Maire d'arr. C.D.N. –
Notre-Dame-de-Grâce, (contribuție non
recurentă) 300\$
Wladimir Paschievici 100\$
Alex, Mircea Mateescu 100\$
Alex, Cetățeanu 100\$
Victor Roșca 100\$
Total 1200\$

PROGRAMUL
SLUJBELOR RELIGIOASE

În fiecare duminică și în zilele de sărbătoare marcate cu roșu în calendarul creștin:

- Orele 9:30 – Utrenia;
- Orele 10:30 – Sfânta Liturghie.

În fiecare vineri la orele 18:00 se oficiază Slujba Acatistului și Taina Spovedaniei.

SĂRBĂTORI RELIGIOASE

- Duminică, 21 mai Sfinții Mari Împărați și Întocmai cu Apostolii, Constantin și mama sa, Elena;
- Joi, 25 mai Înălțarea Domnului;
- Duminică, 4 iunie Coborârea Sfântului Duh (Rusaliile);
- Luni, 5 iunie Sfânta Trăime;
- Sâmbătă, 24 iunie Nașterea Sf. Proroc Ioan Botezătorul;
- Joi, 29 iunie Sf. Ap. Petru și Pavel;
- Joi 20 iulie Sfântul și slăvitul Proroc Ilie Tesviteanul.

SERVICII RELIGIOASE

Anul	Botezuri	Cununii	Înmormântări
2009	113	19	9
2010	124	17	4
2011	128	19	4
2012	101	15	4
2013	121	25	10
2014	129	18	4
2015	89	12	7
2016	119	15	2
Total	924	140	44

Regards et Jeux
dans l'espace francophone

À l'heure où la célébration du 375e anniversaire de Montréal suscite un intérêt renouvelé envers l'identité multiple des Montréalais...

Anne Brigitte Renaud s'entretient avec Felicia Mihali et Miruna Tarcau sur leur expérience migratoire de première et de deuxième génération, ainsi que sur la relation avec le français, une langue de création apprise dès l'enfance ou à l'âge adulte.

Le 26 avril 2017, de 17:30 à 19:30, à l'Union des écrivaines et des écrivains québécois, 3492, avenue Laval, Montréal (Québec) H2X 3C8 (Métro Sherbrooke)

SĂ NE CUNOAȘTEM
PROFESIONIȘTII DIN
COMUNITATEMe CEZAR CATALIN MIHAI
Avocat

5497A, Ave Victoria, Bureau 104,
Montréal (Québec) H3W 2P9

Tel. : 514-341-5330, Fax: 514-341-8626

– Imigrație

– Drept matrimonial (separări, divorțuri, garda copiilor, pensii alimentare, litigii testamentare, omologări testamentare etc.)

– Drept imobiliar (defecte ascunse de construcție ori vicii de sol; recuperarea comisiunelor datorate agenților imobiliari)

– Régie du logement

VIOLETA PÎRVU

Courtier immobilier agréé

333 Champagne, St-Eustache J7P 2H4

Cell: (514) 567-4619

Courriel: info@violeta.ca

Cele mai bune condiții pentru clienții
români la www.violeta.ca

CENACLURI LA CASA ROMÂNĂ
Din programul FRC pe luna mai 2017

Extras din Cenacul precedent:

La data cuceririi romane (an 106), „Dacia era un mare regat cu bază etnică omogenă, cu tradiții seculare, cu structură socială și economică bine definită, cu o cultură înaintată. „Dacii, ca națiune politică, n-au acceptat niciodată stăpânirea romană.” (Vasile Pârvan) Invaziile geților din imperiul Amal sau înțepit în jurul anului 250, luptele purtându-se mai ales la sudul Dunării, cu victorii și înfrângeri de fiecare parte.

■ Cenacul umoriștilor și al prietenilor literaturii „Păstorel Teodoreanu” - **joi, 11 mai 2017, la Casa Română, 8070 Cristophe Colomb, Montréal, H2R2S9 Catedrala Ortodoxă „Buna Vestire”, între orele 17:00-18:15.** Vor fi evocați epigramaștii născuți în luna mai, Florin Rotaru, Efim Tarlapan, Valeriu Cercel, scriitorul și filozoful Lucian Blaga precum și o descriere a Munților Apuseni prezentată de profesoara poetă și pictoriță Ileana A Meșter.

■ Cenacul de istorie, tradiții și spirit românesc „Mihai Viteazul” la aceeași adresă, în continuare (între orele 18:15 și 19:30). Din program: Sfinții Constantin și Elena, Unirea de la 1600 „supt Mihai Voievod Viteazul” etc.

■ Medicină naturistă – sfaturi de la medicul Iulian Mihăescu – în aceeași sală la 19:30.

APARIȚII EDITORIALE (SCRIITORI CANADIENI)

**„AZI SPRE MÂINE”,
de Liuba SÂRBU**

Volumul de poezie „Azi spre mâine” al poetei Liuba Sârbu apare anul acesta la Editura pentru Literatură și Artă din Chișinău. Prefață și lector este Nicolae Dabija, academician. Îngrijirea grafică aparține lui Vasile Botnaru, cunoscut jurnalist din Republica Moldova, supranumit și „poet al formelor grafice”.

Lansarea a avut loc sâmbătă, 18 martie la Centrul Comunitar Cote des Neiges din Montreal. Pe aripi de poezie și muzică de vioară, acordeon sau muzică clasică, ne-au încântat interpreți și corul de copii al bisericii Sf Ilie.

Liuba Sârbu scrie pentru că are multe să dăruiască. Din preaplinul sufletului. Muza inspirației este chiar viața. Harul este dăruit de Dumnezeu și pentru a nu-l lăsa să se piardă, Liuba îl așterne pe hârtie, dorind și sperând ca scrisul să nu se piardă în vânt sau să ajungă în pământ, ci să aibă recunoașterea valorii pentru eternitate.

**„POUR TOUS LES VOYAGES”,
de Eva HALUS**

Eva Halus ne încântă din nou cu poezie. De data aceasta, în limba franceză. „Pour tous les voyages” a apărut anul acesta la editura ASLRQ, fiind revizată și prefațată de David Brême, doctorand în filozofia indiană. Lansarea avut loc, joi, 16 martie la Centrul Comunitar Cote des Neiges, în cadrul întâlnirii lunare a ACR. Poezia este presărată cu desene și fotografii ale autoarei. Inspirată din voiaje reale sau imagine, poezia denotă iubire, romantism, fantezie, dar și înțelepciune

"Sous les voiles de la beauté et l'écume de sa verve venant éclabousser la bienséance des voyages poétiques organisés, vous pourrez percevoir la sensibilité d'une âme distillant une sagesse alchimique, transformant les couteaux étincelants de la vie avec humour, tendresse et fantaisie, de l'ongle jusqu'au rubis."

DAVID BRÊME, doctorant en philosophie indienne.

**TRILOGIA „OAMENII
PĂMÂNTULUI”,
de George FILIP**

Apărută anul acesta, la editura „Destine” din Montreal, Trilogia de versuri „Oameni ai pământului”, care cuprinde: „Veniți și vedeți”, „Somnul rațiunii” și „Ochii răsturnați”, apare sub îngrijirea lui Maria Filip, tehnoredactare și culegere text, Gabriela Țiplea, ilustrație copertă și Doru Dăncuș, lector.

De obicei, conectarea cu Divinul se face prin rugăciune. În cazul de față, această poezie este rugăciunea publică a lui George Filip către Dumnezeu.

Prin poezia profundă, încărcată de mesaje tulburătoare și care ne îndeamnă la meditație, George Filip se adresează nouă „Oameni ai pământului”, dar și lui Dumnezeu, implorând, în stil literar, iertare.

